

Univerzita Karlova
Právnická fakulta
Katedra trestního práva

Evropský zatýkací rozkaz

Disertační práce

Školitel:

Prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.

JUDr. Jitka Nováková

Praha 2011

Obsah

Abstract, key words	str. 4 – 5
I. Úvod	str. 6 – 11
II. Vývoj mezinárodní spolupráce v boji proti trestné činnosti	
1) Historický vývoj předcházející vzniku evropského zatýkacího rozkazu	str. 12 – 16
2) Vývoj právní úpravy po roce 1957.....	str. 16 – 30
III. Rámcová rozhodnutí – právní akty Evropské unie	str. 30 – 33
1) Definice rámcových rozhodnutí a jejich vývoj	str. 33 – 36
2) Přijetí rámcové rozhodnutí č. 2002/584/SVV, o evropském zatýkacím rozkazu a předávacích postupech mezi členskými státy ze dne 13. června 2002.....	str. 36 – 38
IV. Vydávací a předávací řízení	str. 38 – 40
1) Extradíční řízení	str. 40 – 52
2) Porovnání vydávacího a předávacího řízení	str. 52 – 63
3) Evropský zatýkací rozkaz	str. 63 – 66
4) Definice evropského zatýkacího rozkazu	str. 67 – 70
5) Schengenský informační systém	str. 71 – 76
6) Národní právní úprava evropského zatýkacího rozkazu	str. 77 – 92
7) Úloha Eurojustu	str. 93 – 94
8) Další zvláštnosti předávání na základě evropského zatýkacího rozkazu	str. 94 – 100
V. Ústavněprávní rovina evropského zatýkacího rozkazu	str. 100 – 102
1) Porovnání implementace evropského zatýkacího rozkazu.....	str. 102 – 106

2) Nález Ústavního soudu České republiky	str. 106 – 116
3) Některá ústavní práva hledané osoby	str. 116 – 119
VI. Zahraniční právní úpravy	
1) Případ z praxe – Spolková republika Německo	str. 120 – 122
2) Některé další státy Evropské unie	str. 122 – 133
VII. Relevantní rozhodnutí Evropského soudního dvora	
1) Caso Goicoechea: Boj s evropským zatýkacím rozkazem	str. 133 – 145
2) Případ nevládní organizace Advocaten voor de Wereld	str. 145 – 149
3) Rozhodnutí ve věci Maria Pupino	str. 149 – 151
VIII. Závěr	str. 151 – 155
Příloha č. 1	str. 156 – 161
Příloha č. 2	str. 162 – 166
Příloha č. 3	str. 167 – 169
Příloha č. 4	str. 170 – 191
Příloha č. 5	str. 192
Literatura	str. 193 – 198

Abstract

Evropský zatýkací rozkaz je institutem policejní a justiční spolupráce v trestních věcech. Založen je na vzájemné důvěře členských států ve své právní systémy. Jeho vznik zapříčinila nejen neúspěšná situace při ratifikaci mezinárodních smluv upravujících extradici, ale také teroristické útoky, k nimž došlo 11. září 2001 v New Yorku. Evropský zatýkací rozkaz znamenal průlom do národních tradičních suverenity členských států, a to za účelem zajištění prostoru svobody, bezpečnosti a spravedlnosti v rámci Evropské unie. Vznik evropského zatýkacího rozkazu vedl k omezení některých zásad, které ovládaly extradici řízení, kdy mezi ty nejdůležitější řadíme zásadu zákazu nevydávání vlastních občanů. Evropský zatýkací rozkaz je nezbytným prostředkem a nástrojem policejních i justičních orgánů v boji proti národní a nadnárodní trestné činnosti, jehož využívání každým rokem stoupá.

European Arrest Warrant is an institute of the police and judicial cooperation in the criminal matters. Based is on the mutual confidence of Member States in its legal systems. His formation was caused not only by the failed ratification of the international agreements governing extradition, but also by the terrorist attacks occurred on 11 September 2001 in New York. European Arrest Warrant meant the breakthrough into the national traditional sovereignty of Member States and that all to ensure the area of freedom, safety and justice inside Europe. Formation of the European Arrest Warrant led to the restriction of some principles, which dominated to the extradition, when between the most important ones belongs the principle of surrender of own citizens. European Arrest Warrant is the necessary means and tool of police and judicial bodies in the fight against the national and multinational crime, whose use rises year from year.

Key words

Evropský zatýkací rozkaz, extradice, prostor svobody, bezpečnosti a spravedlnosti, rámcové rozhodnutí, princip nevydávání vlastních občanů, vzájemné uznávání soudních rozhodnutí, důvěra v právní systémy členských států.

Key words

European Arrest Warrant, extradition, the area of freedom, safety and justice, Framework Decision, principle of surrender of own citizens, mutual recognition of the judicial decisions, confidence in the legal systems of Member States.

I. Úvod

Ve své disertační práci jsem se rozhodla zpracovat téma evropského zatýkacího rozkazu jako jednoho z institutů evropské justiční a policejní spolupráce, a to především s ohledem na následující skutečnosti. V poslední době se čím dál tím více setkávám s nutností spolupráce v boji proti kriminalitě na vyšší nežli národní rovině, a to nejen v souvislosti s výkonem mého zaměstnání v rámci Policie České republiky, ale také v souvislosti s téměř každodenními zprávami, které nám přinášejí informace o nadnárodním zločinu a o pokusech pachatelů trestných činů vyhnout se trestnímu stíhání nebo výkonu trestu tím, že opustí území České republiky nebo dokonce území Evropské unie. I když není možné kriminalitu ať již na národní či nadnárodní úrovni zcela eliminovat, je jistě zájmem každého občana Evropské unie páčání trestné činnosti zabránit či ji alespoň omezit.

V jedné z úvodních kapitol své disertační práci se budu věnovat historii vydávání pachatelů trestných činů, která přijetí evropského zatýkacího rozkazu předcházela. Potřeba přijetí právní úpravy evropského zatýkacího rozkazu se postupně vyvíjela, a to s ohledem na neuspokojivý vývoj v oblasti vydávání pachatelů trestných činů mezi členskými státy Evropské unie, neboť mezinárodními smlouvami založená spolupráce nebyla tak úspěšná, jak se očekávalo, a to především vzhledem k nedostatečnému počtu ratifikací příslušných mezinárodních smluv¹.

Extradiční smlouvy jsou však mezi členskými státy Evropské unie uzavírány nadále, a to i přes stále stoupající počet vydávaných evropských zatýkacích rozkazů. Jsou to např. takové smlouvy, které rozšiřují seznam

---

¹ Blekxtoon, R., Handbook on the European Arrest Warrant, T.M.C. Aster Press, Haag, rok 2005, str. 5 a násl.

trestných činů, na něž se nevztahuje povinnost dvojí trestnosti, jak ji předpokládá tradiční extradiční řízení.

Prvotním krokem k přijetí evropského zatýkacího rozkazu bylo stanovení cílů Evropské unie, kdy mezi nejpodstatnější z nich patřilo, a stále patří, zachování a rozvíjení prostoru svobody a zajišťování bezpečnosti a spravedlnosti na území členských států. V souvislosti s přijatými cíli došlo např. ke zrušení hraničních kontrol na území schengenského prostoru, a proto jsou již nadále vnější hranice Evropské unie spravovány jednotnou formou. Uvedené priority opětovně potvrdila také Rada Evropské unie (dále jen „Rada“), mimo jiné na svém zasedání konaném dne 3. března 2010 v Bruselu, jehož předmětem bylo projednání Stockholmského programu a s ním souvisejících skutečností. Podle informací vyplývajících ze zmíněného zasedání Rady bylo na území Evropské unie dosaženo podstatných výsledků, čímž členské státy naplnily cíle stanovené v programech z Tampere² a Haagu. Navzdory uvedeným výsledkům však podle Rady čelí Evropské unie nadále dalším výzvám, které musí být řešeny společně³. Rozhodujícím momentem pro evropský zatýkací rozkaz byly události ze dne 11. září 2001, které vyvolaly urgentní potřebu zavedení postupu pro řešení podobných skutečností v nejkratším možném termínu. V souvislosti s teroristickým útokem ze dne 11. září 2001 bylo ujednáno, že rysem evropského zatýkacího rozkazu bude jeho uplatnění na co nejvyšší počet trestných činů, tedy nejen na pachatele teroristických činů. Urychlení procesu spolupráce členských států bylo evidentní, neboť pouze pár měsíců po útocích na Světové obchodní centrum

---

² Program přijatý na zasedání Rady konaném ve dnech 15. - 16. října 1999 v Tampere, http://www.europarl.europa.eu/summits/tam_en.htm, ke dni 15. května 2011, 22:05 hod.

³ Council of the European Union, The Stockholm Programme - An open and secure Europe serving and protecting Citizen, ze dne 3. března 2010, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:115:0001:0038EN:PDF> ke dni 15. května 2011, 22:15 hod.

v New Yorku⁴, přijala Rada na základě debat Evropského parlamentu a národních parlamentů rámcové rozhodnutí č. 2002/584/SVV, o evropském zatýkacím rozkazu a předávacích postupech mezi členskými státy ze dne 13. června 2002 (dále jen „Rámcové rozhodnutí“), a to za výslovným účelem nahrazení všech účinných extradičních smluv⁵.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti vyzvala Rada na svém zasedání Evropskou Komisi (dále jen „Komise“) k dalším společným krokům, které by zajistily výměnu informací na poli justiční a policejní spolupráce, a to prostřednictvím příruček nebo výstupů jednotlivých států, které budou porovnány a zhodnoceny experty zabývajícími se civilním i trestním právem za účelem zjištění, jak je evropský zatýkací rozkaz využíván. Hodnocením (evaluací) v souvislosti s evropským zatýkacím rozkazem prošla mimo jiné Česká republika, o čemž se zmíním v jedné z následujících kapitol.

Evropský zatýkací rozkaz však vzbuzuje nejen naději v úspěšnější boj s nadnárodní trestnou činností, ale také strach z jeho zneužití a s tím souvisejícího ohrožení základních lidských práv a svobod. Tomuto tématu se budu také věnovat níže v textu, a to s důrazem na některá práva hledaných osob. Vzhledem k tomu, že při spolupráci členských států za účelem řádného výkonu evropského zatýkacího rozkazu je kladen důraz na kvalitní výměnu informací, má Rada za to, že by měly být využívány veškeré způsoby elektronického předávání zpráv, které umožňují zabezpečenou komunikaci, jejichž prostřednictvím si budou příslušné

---

⁴ Závěry prezidenta evropské Komise přijaté v Tampere ve dnech 15 - 16. října 1999, http://www.europarl.europa.eu/summits/tam_en.htm, ke dni 15. května 2011, 23:14 hod.

⁵ Poslicino, O., German law journal, rok 2008, ročník 9/10, European Arrest Warrant and Interacting Legal System, str. 1319.

kompetentní orgány vyměňovat poznatky např. o zjištěné adrese místa pobytu hledaných osob za současného respektování nejvyšší možné ochrany osobních údajů⁶.

S ohledem na podobnost institutu evropského zatýkacího rozkazu s extradicí popíši ve své práci také vydávání osob a současně uvedené právní nástroje porovnáám. Potřeba mezinárodní spolupráce spočívající mimo jiné v zatčení a předání vyžádané osoby za účelem trestního stíhání nebo výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného s odnětím osobní svobody se projevila především v souvislosti s otevřením schengenského prostoru, který umožnil volný pohyb osob v rámci Evropské unie. Evropský zatýkací rozkaz je založen na mechanismu justiční a policejní spolupráce, jež je doprovázena praktickou administrativní asistencí mezi členskými státy, což vede k neomezenému oběhu rozhodnutí justičních orgánů v trestních věcech. Taková spolupráce však musí být prováděna vzájemnou důvěrou v národní právní systémy. Vzhledem k tomu musely členské státy začít spolupracovat na sblížování národních právních úprav.

Podstatnou část své disertační práce věnuji popsání právní úpravy evropského zatýkacího rozkazu, a to nejen na národní úrovni, na kterou má právo Evropské unie zásadní vliv. I když je evropský zatýkací rozkaz založen na principu vzájemného uznávání rozhodnutí na poli trestního práva, jeho využití je omezeno několika prvky, mezi které řadíme např. vymezení deliktů, na něž se evropský zatýkací rozkaz vztahuje. Evropský zatýkací rozkaz může být vydán jen na subjekty podezřelé ze spáchání

---

⁶ Council of the European Union, The Stockholm Programme - An open and secure Europe serving and protecting Citizen, ze dne 3. března 2010, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:115:0001:0038EN:PDF> ke dni 15. května 2011, 23:30 hod.

trestných činů, za které je možné ve vyžadujícím členském státě uložit trest odnětí svobody či jiné opatření, při němž dochází k omezení osobní svobody s horní hranicí trestní sazby alespoň 12 měsíců, anebo na odsouzené k trestu odnětí svobody nebo ochrannému opatření v délce alespoň 4 měsíců. Dále je to např. stanovení důvodů, pro které nemusí být evropský zatýkací rozkaz vykonán. U evropského zatýkacího rozkazu došlo k omezení principu oboustranné trestnosti, a to u 32 výslovně vyjmenovaných trestných činů, pokud je za ně možné ve vyžadujícím členském státě uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby alespoň 3 let. V tomto případě tedy postačí, pokud je skutek, na základě kterého byl evropský zatýkací rozkaz vydán, trestný podle práva vyžadujícího státu⁷. Kromě trestného činu terorismu jsou v Rámcovém rozhodnutí uvedeny další trestné činy, které stojí v popředí zájmu Evropské unie, jako je např. obchodování s lidmi nebo pohlavní zneužívání dětí a dětská pornografie. S ohledem na formu přijetí evropského zatýkacího rozkazu popíše právní akty Evropské unie, neboť rámcová rozhodnutí obecně byla v době přijetí Rámcového rozhodnutí v souladu s Maastrichtskou smlouvou o Evropské unii používána pouze ke sblížení právních a správních předpisů členských států. Na rozdíl od směrnice byl u rámcového rozhodnutí v souladu s mezivládní povahou tehdejšího III. pilíře⁸ vyloučen přímý účinek⁹, což činilo zcela nezbytným vnitrostátní prováděcí akt¹⁰.

---

⁷ Polák, P., Evropský zatýkací rozkaz, Právní fórum č. 2/2004, str. 76 a násl.

⁸ Lisabonskou smlouvou došlo ke zrušení pilířové struktury, která přestala formálně existovat. Do I. pilíře patřila Evropská společenství, do II. pilíře společná zahraniční a bezpečnostní politika a do III. pilíře policejní a justiční spolupráce v trestních věcech. Všechny skutečnosti plynoucí ze zrušení pilířové struktury budou účinné po uplynutí 5 let po vstoupení Lisabonské smlouvy v platnost.

⁹ Např. Pikna, B., Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu (oblast policejní a justiční spolupráce), Praha, Linde, 1. vydání, rok 2003, str. 87.

¹⁰ I kdyby ustanovení rámcového rozhodnutí měla povahu self-executing, nemohla by se po marném uplynutí implementační lhůty uplatnit ve vnitrostátním právním řádu státu, který je neimplementoval.

Mezi zásady ovládající předávání na základě evropského zatýkacího rozkazu, o kterých se v následujícím textu zmíním taktéž, patří mimo jiné nepředávání politických delikventů. Jedním z nejkontroverznějších prvků, které Rámcové rozhodnutí zavedlo, je prolomení zásady nevydávání vlastních občanů. V souvislosti s implementací Rámcového rozhodnutí je podle mého názoru třeba připomenout, že většina členských států chtěla omezit použití evropského zatýkacího rozkazu na své vlastní občany, a proto se 13 z 25 členských států pokusilo znemožnit¹¹ nebo alespoň omezit¹² použití evropského zatýkacího rozkazu, a to s ohledem na své ústavní principy. Proto ve své práci analyzuji nejen soudní rozhodnutí, které mělo zásadní vliv na právní úpravu evropského zatýkacího rozkazu v České republice, a to nález Ústavního soudu České republiky, ale také rozhodnutí Evropského soudního dvora, jež se vztahují k aplikaci evropského zatýkacího rozkazu v rámci Evropské unie.

Na závěr ve své disertační práci shrnu podstatné aspekty evropského zatýkacího rozkazu, jež vyplývají nejen z dostupných dokumentů evropských institucí a právních úprav členských států, ale také z praxe policejních a justičních orgánů. Dále se budu věnovat kladům a záporům doprovázejícím výkon evropského zatýkacího rozkazu jako jednoho z nástrojů boje proti trestné činnosti. Současně se pokusím upozornit na možná úskalí výkonu evropského zatýkacího rozkazu, kterým by měly členské státy předcházet.

---

¹¹ Mezi tyto státy patří Německo, Rakousko, Litva, Slovensko, Polsko, Slovinsko, Finsko, Kypr, Česká republika a Portugalsko.

¹² Estonsko, Itálie, Lotyšsko.

II. Vývoj mezinárodní spolupráce v boji proti trestné činnosti

1) Historický vývoj předcházející vzniku evropského zatýkacího rozkazu

Vzhledem k tomu, že jen málokterý institut nadnárodního práva se může pyšnit tisíciletou tradicí, dovolím si na tomto místě uvést krátký, avšak velmi zajímavý exkurz do vývoje vydávání osob mezi státy, a tudíž vzdáleně i do předávání osob na základě evropského zatýkacího rozkazu. Dávná tradice nástroje na vydávání osob mezi státy vyplývá podle mého názoru především ze skutečnosti, že jak pachatelé trestné činnosti, tak další osoby, jejichž jednání nedosahuje takové nebezpečnosti, či podle našeho současného trestního práva takové škodlivosti, avšak je také společensky neakceptovatelné, se odjakživa pokoušeli vyhnout následkům svého jednání.

I když je evropský zatýkací rozkaz nepostradatelnou součástí boje s národní i nadnárodní kriminalitou, je některými jeho odpůrci zavrhován, a to s ohledem na skutečnosti, které jsem již nastínila v úvodu, a kterým se budu věnovat níže. Alespoň stručné seznámení se s vývojem vydávání (a tudíž můžeme říci i předávání) osob mezi státy by mohlo být pro některé odpůrce možná nepatrným podnětem pro přehodnocení jejich stanoviska, neboť právě vývoj evropského zatýkacího rozkazu, který je provázen skutečnostmi vypovídajícími o potřebě jeho neustále stoupajícího využívání a vylepšování, jednoznačně svědčí o jeho nenahraditelnosti v boji proti nechtěným společensky škodlivým jevům a nebezpečnému chování jednotlivců i organizovaných skupin. Z vývoje evropského zatýkacího rozkazu vyplývá nejen jeho podstata, ale také jeho nepostradatelnost pro mezinárodní justiční a policejní spolupráci.

Počátky extradičního řízení můžeme nalézt již v první doložené mezinárodní smlouvě, a to v mírové smlouvě uzavřené mezi egyptským faraonem Ramessem II. a chetitským vládcem Chattušilišem v roce 1283 př. n. l. (někdy udáván letopočet 1269 př. n. l.). Podle historiků byla „Dobrá smlouva o míru a bratrství“ úspěšná, neboť „ani Ramess II., ani jeho následovníci nepřekročili řeku Nahr el Kelb“ a střední i severní Sýrie tak dodnes zůstává mimo zónu vlivu Egypta. Předmětná smlouva byla doplněna také opatřeními k upevnění důvěry a tak se dcera chetitského krále stala manželkou egyptského faraóna. Doložena je také výměna odborníků. Panovníci dokonce poměrně často posílali poselstva a snažili se vysvětlovat a urovnávat nedorozumění. Samotná smlouva poté obsahuje 6 článků, ve kterých byla řešena kontrola plnění závazků a postihování přestupků. Zajímavostí, a pro vývoj vydávání osob mezi státy podstatnou skutečností bylo, že smlouva zavazovala strany k vzájemnému navracení poddaných jednoho panovníka, kteří uprchli na území druhého panovníka, a to pokud šlo jak o osoby urozené, tak o prosté poddané¹³.

Prvním historicky doloženým případem extradice je poté vydání Sira Briana Mourraye O'Rourke ze Skotska do Anglie v roce 1591. K vydání došlo pro čin rebelie, kterého se dopustil v Irsku (v té době v personální unii s Anglií) a před anglickou justicí prchl z Irska do Skotska. Sir Brian Mourray O'Rourke byl v Anglii po vydání odsouzen a oběšen¹⁴. Následky spáchání trestného činu se zaobíral rovněž jeden z velmi uznávaných právníků a filosofů 17. století, kterým byl Hugo Grotius, který zastával názor, že každý stát je povinen buď trestat, nebo vydat stíhajícímu státu

---

¹³ <http://www.army.cz/historie/historie-mezinarodnich-bezpecnostnich-smluv-5479/>, ke dni 10. července 2010, 22:05 hod.

¹⁴ Mac Dermot, B., O Ruairc of Breifne, Drumlin Publications, Nure, Manorhamilton, County Leitrim, rok 1990.

jednotlivce, který se zdržuje na území jeho státu a který spáchal trestný čin v cizině¹⁵.

K prvnímu použití termínu extradice došlo podle belgického experta na trestní právo, kterým byl Christine Van Den Wyngaert, v roce 1781 ve smlouvě mezi králem Ludvíkem XVI. a princem Biskupem z Basileje¹⁶. Až do 18. století se prakticky neprovádělo vydávání pachatelů běžné kriminality, zato uprchlí pachatelé politických deliktů, včetně náboženských, se vzájemně zcela obvykle vydávali¹⁷. Moderní mezinárodní extradiční právo se formuje po Velké francouzské revoluci, kdy se poprvé objevuje zásada odmítnutí vydání pachatele pro trestné činy politické.

K uzavření mnoha dohod za účelem potrestání nejzávažnějších kriminálních zločinů došlo během 19. století. V této době se objevila snaha uzavírat mnohostranné extradiční smlouvy¹⁸. V některých státech (prvním byla Belgie následovaná Velkou Británií) stanovila některá pravidla pro vydávání i vnitrostátní právní úprava. Taková pravidla se týkala toho, za jakých podmínek a jakým způsobem mohou být vydávani cizí zločinci¹⁹. Na skutečnost, že k vydání osoby nezavazovalo stát obecné mezinárodní právo, avšak obvykle ji stát za splnění určitých podmínek vydal, upozornil rovněž Oppenheim²⁰. Od poloviny 19. století se již zcela upustilo od vydávání politických delikventů. Dalším vývojem, směřujícím zejména k formalizaci postupů, prochází extradiční právo na konci 19. a počátku 20.

---

¹⁵ Grotius, H., *De Jura Belli ac Pacis*, Paris 1625.

¹⁶ Wyngaert, Ch. Van Den, *The Political Offence Exception to Extradition*, Kluwert Law International, Antverpy 1980, str. 5 a násl.

¹⁷ Čepelka, Č., Šturma, P., *Mezinárodní právo veřejné*, Eurolex Bohemia, rok 2003, str. 352.

¹⁸ Druhá panamerická konference konaná v roce 1902 přinesla mnohostrannou extradiční úmluvu.

¹⁹ Fenyk, J., Kloučková, S., *Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech*, 2. vydání, Linde Praha, rok 2005, str. 50.

²⁰ Např. Oppenheim, L., *International Law; A Treatise; Vol. I - Peace*, edited by H. Lauterpacht.

století. Naopak ke zjednodušení extradičního řízení dochází v Evropě po konci 2. světové války zejména v důsledku aktivit Rady Evropy²¹.

Jednou z nejstarších extradičních smluv vztahujících se na Českou republiku je Smlouva o vzájemném vydávání zločinců mezi republikou Československou a Spojenými Státy Severoamerickými ze dne 2. července 1925 (č. 48/1926 Sb.). První prakticky fungující extradiční smlouvou byla Panamerická extradiční úmluva z roku 1933, jíž se účastnily rovněž Spojené státy²². Vydávání je však upraveno v celé řadě mezinárodních smluv, a to jak mnohostranných jako je např. Evropská úmluva o vydání ze dne 13. prosince 1957 (č. 549/1992 Sb.), která je první evropskou úmluvou o extradici (dále jen „Úmluva“) tak dvoustranných. Úmluva byla základem pro harmonizaci a modernizaci vydávacího řízení a stanovila členským státům až na výjimky uvedené v čl. 2 obecnou povinnost vydávání osob. Úmluva je stále platná a účinná a státy jsou na jejím základě oprávněny v některých případech vydání osoby odmítnout.

Dvoustranných smluv o právní pomoci jako je např. Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Syrskou arabskou republikou o právní pomoci ve věcech občanských, rodinných a trestních, podepsaná dne 18. dubna 1984 (č. 8/1986 Sb.) i dalších mnohostranných smluv obsahujících pouze tzv. extradiční doložku (jednotlivé ustanovení o vydávání pro trestné činy, k jejichž stíhání a trestání mnohostranná smlouva smluvní strany zavazuje) jako je např. Mezinárodní úmluva o potlačování financování terorismu ze dne 9. prosince 1999 (č. 18/2006 Sb. m. s.), je velké množství. Vydávání je však v praxi možné i na bezesmluvním

---

²¹ Rada Evropy je mezivládní organizace sdružující v současné době čtyřiceti sedmi států, tedy všechny evropské státy kromě Běloruska, Kazachstánu, Vatikánu a dalších šesti sporných území. Členství je otevřené všem evropským zemím zaručujícím a akceptujícím zásady právního státu.

²² Pan-American Convention on Extradition, Montevideo, rok 1933, text Hudson, Legislation, vol. 6, str. 597.

základě při zaručení reciprocity. Existuje jen málo států, které na bezsmluvním základě pachatele trestných činů nevydávají buď vůbec, nebo jen v omezeném rozsahu. I tyto státy však často osobu, o které je jim známo, že je v jiném státě trestně stíhána, či že se pobytem na jejich území vyhýbá výkonu trestu odnětí svobody uloženého jí v jiném státě, ze svého území vyhostí. Závazek extradice obsahovaly také regionální dohody, jako byla např. Dohoda mezi státy Beneluxu nebo Skandinávie.

Z uvedeného vyplývá, že již od velmi dávných dob až do současnosti můžeme sledovat potřebu mezinárodní spolupráce na poli vydávání jednotlivých osob, ať již za účelem uložení trestu či jeho výkonu. Nutnost zavést a upravit evropský zatýkácí rozkaz byla pouze nevyhnutelnou součástí vývoje spolupráce v boji s trestnou činností na národní i nadnárodní úrovni a nezbytnost jeho využívání v plném rozsahu se tak rok od roku stává jasnější.

2) Vývoj právní úpravy po roce 1957

V roce 1977 byl francouzský prezident Valery Giscard d'Estaing mezi prvními²³, kteří se začali zajímat o způsob spolupráce v trestních věcech mezi členskými státy Evropské unie, což vyjádřil ve své slavné deklaraci pronesené na jednání Rady v Bruselu, ve které upozornil na nutnost vytvoření již zmíněného evropského prostoru svobody, bezpečnosti a spravedlnosti (popsáno již v Římských smlouvách²⁴), a to s ohledem na

---

²³ Poprvé se však k potřebě spolupráce na poli trestního práva na evropské úrovni vyjádřil již v roce 1975, v souvislosti se zřízením Trevi Group.

²⁴ Podpisem Římských smluv dne 25. března 1957 bylo založeno Evropské hospodářské společenství a Evropské společenství pro atomovou energii. V platnost vstoupily dne 1. ledna 1958.

potřebu plného uplatnění čtyř základních svobod v rámci Evropské unie²⁵. V předmětné deklaraci byla zdůrazněna především svoboda volného pohybu osob, která je hlavním důvodem k vytvoření podmínek, za kterých má být prostor Evropské unie ve výše uvedeném smyslu zabezpečen pro každého²⁶.

Z dalších důležitých momentů na poli společného boje členských států Evropské unie s trestnou činností můžeme zmínit např. uzavření Evropské dohody o potlačování terorismu²⁷ a Dublinské dohody²⁸. Na základě uvedených dohod však nebylo dosaženo žádných výsledků. Roky následující po uzavření Evropské dohody o potlačování terorismu se vyznačovaly nespolečným jednáním členských států v trestních věcech. Pouze v polovině 90. let 20. století, a to spíše na mezivládní úrovni, byl Jednotným evropským aktem²⁹ představen plán evropské politické spolupráce³⁰.

Pro oblast spolupráce v trestních věcech mělo zásadní význam přijetí Maastrichtské smlouvy o Evropské unii, která kromě pojmu Evropská unie, jež se však neformálně používal již dříve, zavedla pilířovitou strukturu

---

²⁵ K základním svobodám Evropské unie např. Barnard, C., *The Substantive Law of the EU: The Four Freedoms*, Oxford University Press, USA, rok 2004.

²⁶ Poslicino, O., *German law journal*, rok 2008, ročník 9/10, *European Arrest Warrant and Interacting Legal Systems*, str. 1316.

²⁷ Úmluva uzavřená ve Štrasburku dne 27. ledna 1977.

²⁸ Úmluva určující stát odpovědný za posouzení žádosti o azyl podané v jednom ze členských států Evropských společenství, přijatá dne 15. června 1990 v Dublinu.

²⁹ Jednotný evropský akt byl první významnou revizí Římských smluv, podepsán byl dne 7. února 1986 v Lucemburku a dne 28. února v Haagu, v platnost vstoupil dne 1. července 1987. Konkrétním opatřením zavedeným Jednotným evropským aktem bylo např. odstranění kontrol osob a zboží na vnitřních hranicích Evropských společenství.

³⁰ Calmieri, M., *Mandato di Arresto Europeo*, *La Cooperazione Comunitaria in materia penale*, rok 2005.

evropské integrace³¹. III. pilíř stál jako pilíř II. na mezivládní úrovni. V těchto pilířích tedy neplatil prvek nadstátnosti. Platilo, že pro všechna rozhodnutí vydaná v rámci III. pilíře se vyžadovala jednomyslnost, což v podstatě znamenalo, že každý členský stát Evropské unie mohl svým vetem přijímané rozhodnutí blokovat.

i) Maastrichtská smlouva

Jedním z nejpodstatnějších okamžiků pro Evropskou unii bylo přijetí Maastrichtské smlouvy³² (smlouva o Evropské unii, dále jen „SEU“), která v rámci III. pilíře vytvořila základ pro oblast justiční a policejní spolupráce v trestních věcech. Jako jeden z hlavních cílů evropské integrace byl v Maastrichtské smlouvě označen právě rozvoj těsné spolupráce v oblasti justice a vnitra, a to jako základ pro prosazování jednotné trestněprávní politiky³³. Maastrichtská smlouva byla podepsána dne 7. února 1992 a v platnost vstoupila dne 1. listopadu 1993.

ii) Amsterodamská smlouva

Pouze několik let poté byl III. pilíř Amsterodamskou smlouvou³⁴ ze dne 2. října 1997, která vstoupila v platnost dne 1. května 1999, přejmenován na pilíř justiční a policejní spolupráce v trestních věcech. V souladu s SEU mělo být cílem justiční a policejní spolupráce v trestních

---

³¹ I. pilíř byl tvořen Evropskými společenstvími jako institucionálním základem Evropské unie. II. pilíř spočíval ve společné zahraniční a bezpečnostní politice a III. pilíř obsahoval justiční a policejní spolupráci v trestních věcech.

³² K Maastrichtské smlouvě např. Baun, M. J., *An Imperfect Union: The Maastricht Treaty And The New Politics Of European Integration (The New Europe Interdisciplinary Perspectives)*, Westview Press 1996, rok 1996.

³³ Novotná, J., *Per aspera ad astra při nové úpravě mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech*, *Trestněprávní revue* č. 6, rok 2006, str. 253 – 259.

³⁴ European Commission, *The Amsterdam Treaty: a Comprehensive Guide*, rok 1999.

věcech zajištění prostoru svobody, bezpečnosti a spravedlnosti s vysokou mírou jistoty. Oblast spolupráce v trestních věcech měla zahrnovat:

- ulehčení a urychlení spolupráce příslušných ministerstev a soudů nebo rovnocenných orgánů členských států v trestním řízení a při výkonu rozhodnutí,
- usnadnění extradice mezi členskými státy Evropské unie,
- zajištění vzájemné slučitelnosti příslušných právních předpisů členských států, pokud to bylo potřebné ke zlepšení spolupráce,
- předcházení jurisdikčním konfliktům mezi členskými státy a
- postupné přijetí opatření k zajištění právních předpisů upravujících skutkové podstaty trestných činů a trestů v oblasti organizovaného zločinu, terorismu a obchodování s drogami.

Podstatné otázky však byly i nadále upravovány mezinárodními smlouvami uzavíranými na základě SEU. Povaha mezinárodních smluv se poté utvářela podobu justiční a policejní spolupráce v trestních věcech³⁵.

Z hlediska trestního práva procesního byl Amsterodamskou smlouvou vytyčen základní cíl justiční a policejní spolupráce v trestních věcech, kterým se stala zásada vzájemného uznávání rozhodnutí mezi členskými státy, jež měla vést k nastolení důvěry v národní právní úpravy. K prosazení této zásady byl přijat tzv. program opatření, který se vztahoval na konkrétní oblasti úpravy (extradice, právní pomoc, zajištění majetku,

---

³⁵

Polák, P., Rámcová rozhodnutí a zásada vzájemného uznávání rozhodnutí v trestních věcech, LexisNexis CZ, Praha, rok 2007, str. 19 - 20.

listin a důkazů, základní procesní práva a výkon trestních rozhodnutí) a směřoval k vytvoření jednotných standardizovaných nástrojů zjednodušujících spolupráci v trestních věcech.

Společně se strukturálními změnami přinesla Amsterdamská smlouva také změny týkající se právních aktů III. pilíře. Nově začínala být využívána rámcová rozhodnutí, a to především s ohledem na neefektivitu úpravy podstatných otázek formou mezinárodních smluv. Tím se čistě mezivládní forma spolupráce posunula ke spolupráci nadnárodní³⁶. Teprve dodatkem k Amsterodamské smlouvě byl vyjádřen požadavek na převzetí společných prostředků na poli justiční a policejní spolupráce v trestních věcech prostřednictvím sblížení a kooperace policejních složek, zvyků a justičních orgánů. Současně bylo upozorněno na potřebu harmonizace trestního práva členských států za účelem zajištění vyššího stupně bezpečí pro občany Evropské unie. Amsterodamská smlouva tedy byla oproti SEU přínosem v oblasti vzájemné spolupráce v civilních i trestních věcech.

Amsterodamská smlouva zavedla široký okruh nástrojů, mezi které patří právě rámcová rozhodnutí vydávaná za účelem sjednocení národních úprav členských států včetně oblastí vztahujících se k trestním věcem. Další inovací zavedenou Amsterodamskou smlouvou poprvé v historii bylo udělení interpretačních oprávnění na poli spolupráce v trestních věcech Evropskému soudnímu dvoru, a to za účelem posílení komunikace mezi evropskými a národními soudy. V té době pouze některé státy, a to Španělsko, Maďarsko, Rakousko, Česká republika, Finsko, Francie, Německo, Řecko, Itálie, Lucembursko, Holandsko, Portugalsko, Slovinsko a Švédsko, učinily prohlášení podle článku 35 odst. 2 a násl. SEU, čímž

---

³⁶

Špicar, P., Vývoj, institucionální rámec a instrumenty III. pilíře Evropské unie, Praha, Justiční akademie ČR, rok 2005, str. 17.

přiznaly pravomoce Evropskému soudnímu dvoru vztahující se k pokládání předběžné otázky týkající se jakékoliv věci III. pilíře³⁷.

Mezi další změny, které přinesla Amsterodamská smlouva, patří inkorporace Schengenských dohod do *acquis communautaire*³⁸ (s výhradou Velké Británie, Irska a Dánska), což znamená, že státy jednající o přistoupení k Evropské unii musí od této doby přijmout tzv. schengenské *acquis* v plném rozsahu.

iii) Corpus Juris Criminalis

Důležitým momentem na cestě k přijetí evropského zatýkacího rozkazu bylo vytvoření projektu Corpus Juris Criminalis³⁹. Krokem k vypracování uvedeného kodexu byla skutečnost, že v 90. letech 20. století docházelo ke stále silnějšímu ovlivňování skutkových podstat trestných činů v právních řádech členských států Evropské unie ze strany evropského práva a přijatých mezinárodních smluv, což vedlo k myšlence vytvoření celoevropského trestního práva. Na žádost Evropského parlamentu a pod záštitou Generálního ředitelství pro finanční kontrolu při Komisi byl na základě více než desetileté spolupráce probíhající mezi akademiky a experty trestního práva jednotlivých členských států vysloven kategorický požadavek na vytvoření tzv. evropské soudní oblasti. Vyústěním uvedeného požadavku bylo vypracování návrhu trestního kodexu k zajištění ochrany

---

³⁷ Fletcher, M., Evropský soudní dvůr, dokumenty připravené k Montrealské mezinárodní konferenci, která se konala ve dnech 17. – 19. května 2007, www.unc.edu/euce/eusa2007/papers, ke dni 15. července 2010, 20:05 hod.

³⁸ K implementaci Schengenských dohod např. Judgment of the European Court of Justice of 11 February 2003 in Joined Cases C-187/01 and C-385/01, Huseyin Gozutok and Klaus Brugge.

³⁹ Klip, A., Conditions for a European Corpus Juris Criminalis, Intersentia, rok 2002.

finančních zájmů⁴⁰ Evropské unie zvaného Corpus Juris Criminalis jako základu evropského trestního práva⁴¹.

Základem Corpus Juris Criminalis se stala myšlenka, že evropská právní oblast má být založena na společné trestněprávní jurisdikci členských států Evropské unie, tedy že celý prostor Evropské unie by měl být brán jako jediný právní prostor. Smyslem a cílem mělo být zjednodušení dosavadní komplikované právní pomoci mezi státy a usnadnění vyšetřování a trestního stíhání ve vztahu k osmi základním skutkovým podstatám definovaným v Corpus Juris Criminalis. Návrh Corpus Juris Criminalis zahrnoval nejen hmotně právní, ale i procesní trestněprávní ustanovení, která byla zastřešena zřízením úřadu Evropského veřejného žalobce s vlastní vyšetřovací pravomocí ve všech členských státech⁴². Úřad Evropského veřejného žalobce měl být decentralizován a měl spolupracovat s žalobci jednotlivých členských států.

Corpus Juris Criminalis obsahoval 35 pravidel, která byla založena na 7 principech. Těmito principy byly zásady legality, nullum crimen sine culpa, přiměřenosti, evropské teritoriality, právní ochrany, práva na spravedlivý proces a subsidiarity národního práva. Rozdělen byl na část hmotnou (čl. 1 až 17), která byla označována též jako zvláštní část a obsahovala výčet skutkových podstat trestných činů, mezi které patřil podvod proti rozpočtu Evropských společenství, podvod ve sféře volné

---

⁴⁰ Právním východiskem Corpus Juris Criminalis se stalo ustanovení čl. 280 SES, které obsahovalo povinnost členských států poskytnout stejnou efektivní ochranu rozpočtu Evropských společenství, jako rozpočtu národnímu. Kodex obsahoval výčet skutkových podstat trestných činů podvodu k poškození finančních zájmů Evropských společenství, čímž mělo dojít k sjednocení rozdílných právních systémů jednotlivých členských států.

⁴¹ Fenyk, J., Jílek, D., Corpus Juris. Základní trestněprávní ustanovení k zajištění ochrany finančních zájmů Evropské Unie.

⁴² American Society of Criminology, Criminology, justice and public policy in the twenty-first century, Atlanta, Georgia, 2001, str. 37.

soutěže, korupce, zneužití úřední povinnosti, zpronevěra, vyžrazení služebního tajemství, praní a přechovávání majetkových hodnot získaných z nepoctivých zdrojů a zločinné spolčení, a dále část procesní (čl. 18 až 35). Součástí Corpus Juris Criminalis byl katalog sankcí, který pro fyzické osoby předpokládal možnost uložení trestu odnětí svobody s horní hranicí až 5let, nebo peněžitého trestu do výše 1 milionu Eur. Vedlejšími sankcemi bylo např. zabránění věci či zveřejnění rozsudku. Výměra trestu byla odvozena od stupně závažnosti protiprávního jednání, míry zavinění pachatele a jeho účasti na trestném činu, přičemž se mělo přihlížet k osobním poměrům pachatele, motivu činu či snaze o nápravu. Stanoveny byly rovněž přitěžující okolnosti, mezi které patřila např. skutečnost spáchání činu ve zločinném spolčení⁴³. Corpus Juris Criminalis však nevhodně neobsahoval úpravu podmíněného trestu odnětí svobody. V Corpus Juris Criminalis však byla na druhou stranu upravena trestní odpovědnost právnických osob.

Na Corpus Juris Criminalis navázala studie Corpus Juris 2000, která se zabývala slučitelností kodexu s ústavněprávními a trestněprávními principy členských států Evropské unie a otázkami jejich spolupráce⁴⁴. Corpus Juris 2000 byl představen na konferenci v Nice, avšak k jeho přijetí nedošlo.

Přestože po zveřejnění návrhu kodexu došlo k jeho silné kritice, které byl podroben zejména Evropským parlamentem, zůstává ojedinělým pokusem o kompletní úpravu evropského trestního práva⁴⁵. Institut evropského zatýkacího rozkazu se objevuje právě v Corpus Juris 2000, kde

---

⁴³ Wattenberg, A., Der Corpus Juris – Tauglicher Entwurf für ein einheitliches europäisches Straf- und Strafprozessrecht, StV 2/2000, str. 95.

⁴⁴ Delams-Martyová, M., Guest Editorial, CML Rev. 2000, str. 247.

⁴⁵ Brychtová, K., Evropské trestní právo procesní, Jurisprudence č. 8/2005.

je označen jako evropský příkaz k zatčení s platností v rámci celé Evropské unie.

iv) Vídeňský akční plán

Dalším neméně důležitým dokumentem pro přijetí evropského zatýkacího rozkazu byl Vídeňský akční plán z roku 1998, který měl definovat způsoby jak dosáhnout cílů stanovených Amsterodamskou smlouvou⁴⁶. Rozdělen byl do 2 částí, kdy první část byla věnována některým obecným pojmům a klíčovým problémům pro oblast policejní a justiční spolupráce v trestních věcech a druhá část opatřením, která bylo třeba provést v časovém období 2 až 5 let od vstupu Amsterodamské smlouvy v platnost⁴⁷. Vídeňský akční plán nebyl právně závazný, avšak měl podstatný politický význam. Dále plnil také důležitou interpretační roli. Na základě Vídeňského akčního plánu mělo dojít např. ke sjednocení trestně procesních předpisů členských států Evropské unie, dále ke sjednocení znaků skutkových podstat nejzávažnějších trestných činů nebo ke zlepšení koordinace trestního stíhání za spáchání závažných trestných činů.

v) Smlouva o založení ústavy pro Evropu

Problematiku trestního práva dále výslovně zmiňuje také Smlouva o

---

⁴⁶ Akční plán Rady a Komise o nejlepších způsobech provádění ustanovení Amsterodamské smlouvy o vytvoření prostoru svobody, bezpečnosti a práva, přijatý Radou pro justici a vnitřní věci, ze dne 3. prosince 1998, <http://eur-ex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2005:198:0001:0022:CS:PDF>, ke dni 15. května 2011, 18:15 hod.

⁴⁷ Kmec, J., Evropské trestní právo, Mechanismy europeizace trestního práva a vytváření skutečného evropského trestního práva, 1. vydání, C. H. Beck, Praha, rok 2006, str. 124.

založení ústavy pro Evropu⁴⁸ (dále jen „evropská ústava“) obsahující mimo jiné možnost stanovení minimálních pravidel vztahujících se k vymezení zvláště závažných trestných činů přeshraničního charakteru a sankcí, a to prostřednictvím evropského rámcového zákona. V evropské ústavě byly vyjmenovány následující oblasti trestné činnosti: terorismus, obchodování s lidmi a pohlavní zneužívání žen a dětí, nedovolený obchod s drogami, nedovolený obchod se zbraněmi, praní špinavých peněz, korupce, padělání peněz, trestná činnost v oblasti výpočetní techniky a organizovaný zločin.

vi) Haagský program

Pokud má být výčet dokumentů důležitých pro evropský zatýkací rozkaz úplný, nemohu opomenout zmínit Haagský⁴⁹ a Stockholmský program. Haagský program byl přijat Radou dne 27. října 2004. Cílem Haagského programu bylo zlepšit všeobecnou schopnost Evropské unie a jejích členských států zaručit základní práva, minimální procesní ochranu a přístup ke spravedlnosti, poskytovat potřebným osobám ochranu v souladu s Ženevskou úmluvou o uprchlících a jinými mezinárodními smlouvami, regulovat migrační toky a kontrolovat vnější hranice, bojovat proti organizovanému mezinárodnímu zločinu a potlačovat hrozbu terorismu, využívat potenciál Europolu a Eurojustu, dále prohloubit vzájemné uznávání soudních rozhodnutí v trestních věcech⁵⁰ a odstraňovat právní a soudní překážky sporů v občanských a rodinných věcech s přeshraničními dopady. Jednalo se o cíl, kterého mělo být dosaženo v zájmu občanů Evropské unie prostřednictvím vytvoření společného azylového systému,

---

⁴⁸ K ústavě pro Evropu viz. Sionaidh, D. S., *European Union Law: A Constitution for Europe*, Addison-Wesley Longman Ltd, rok 2002.

⁴⁹ K Haagskému programu např. *Communication from the Commission to the Council and the European Parliament of 10 May 2005 – The Hague Programme: ten priorities for the next five years. The Partnership for European renewal in the field of Freedom, Security and Justice* [COM(2005) 184 final – Official Journal C 236 of 24.9.2005].

⁵⁰ Např. Záhora, J., *Vzájomné uznávanie trestných rozsudkov v Európskej únii*, *Justičná revue* : časopis pre právnu prax, Roč. 61, č. 8-9, rok 2009, str. 1048-1054.

zlepšení přístupu k soudům, praktické policejní a soudní spolupráce, sbližování právních předpisů a tvorbou společných politik.

vii) Stockholmský program

Tento program přijatý Radou dne 2. prosince 2009 určil cíle a úkoly Evropské unie, kterých mělo být dosaženo v letech 2010 – 2014⁵¹. Ve vztahu k evropskému zatýkacímu rozkazu bylo upozorněno na právo volného pohybu občanů a jejich rodinných příslušníků na území Evropské unie jako na jednu ze základních zásad, na nichž je Evropská unie založena a na jednu ze základních svobod náležejících evropským občanům. Rada byla toho názoru, že prioritou pro následující léta mělo být zaměření pozornosti na zájmy a potřeby občanů, a to především s ohledem na respektování základních práv a svobod a integrity osob a zároveň zaručení bezpečnosti v Evropě. Rada dále vyjádřila nezbytnost opatření na vymáhání práva a ochranu práv jednotlivců, právního státu a pravidel mezinárodní ochrany, která měla sledovat společný cíl a vzájemně se posilovat. Všechna budoucí opatření měla být zaměřena na občany Evropské unie a další osoby, za něž nese odpovědnost.

Mezi hlavní priority poté Evropská unie zařadila mimo jiné podporu občanství a základních práv, neboť pojem „evropské občanství“ mělo nabýt hmatatelné a reálné podoby. Prostor svobody, bezpečnosti a práva se měl stát v příštích letech především jednotným prostorem, v němž se uplatní ochrana základních práv a svobod. Bylo upozorněno na nutnost v pokračování rozšiřování schengenského prostoru. Základními hodnotami se měla stát úcta k lidské bytosti, lidské důstojnosti a dalším právům

---

⁵¹

Ke Stockholmskému programu např. The Stockholm Programme – An open and secure Europe serving and protecting citizens [Official Journal C 115 of 4.5.2010].

zakotveným v evropské ústavě a v Evropské úmluvě na ochranu lidských práv a základních svobod. Např. výkon těchto práv a svobod, zejména práva na soukromí občanů, měl být chráněn i za hranicemi jednotlivých členských států, a to zejména prostřednictvím ochrany osobních údajů. Zohledněny měly být zvláštní potřeby ohrožených osob a občanů Evropské unie, kteří měli mít možnost plně vykonávat svá konkrétní práva.

viii) Lisabonská smlouva

Poté, co byla evropská ústava v referendech odmítnuta Francií a Holandskem a od ústavní koncepce, jejímž cílem bylo zcela nahradit stávající zakládající smlouvy jediným dokumentem tedy ústavou, bylo upuštěno, byli zástupci jak členských států, tak i evropských institucí nuceni se zamyslet nad otázkou, jak zajistit fungování Evropské unie rozšířené v té době o 10 nových členských států. Německo a Portugalsko se tohoto úkolu chopily během svých předsednictví v roce 2007 a výsledkem bylo podepsání Berlínské deklarace, která mimo jiné nastínila postup jednání o novém smluvním instrumentu. Poté byly na navazujícím summitu Rady v červnu roku 2007 dohodnuty základy budoucí Lisabonské smlouvy⁵². V platnost vstoupila Lisabonská smlouva⁵³ ke dni 1. prosince 2009.

Jednou ze zásadních změn, které Lisabonská smlouva přinesla, je zrušení pilířové struktury, která přestává formálně existovat, čímž došlo k přesunu všech záležitostí včetně policejní spolupráce a spolupráce v trestních věcech na nadnárodní úroveň. Lisabonská smlouva však přináší

---

⁵² Vojířová, L., Lisabonská smlouva, Bulletin advokacie č. 4/2010, str. 56.

⁵³ K Lisabonské smlouvě např. Sieberson, S. C., *Dividing Lines between the European Union and Its Member States: The Impact of the Treaty of Lisbon*, Cambridge Univ Pr, rok 2008.

i další inovace. Od této chvíle má dále např. Evropský soudní dvůr rozhodovat i o předběžných otázkách v oblasti tehdejšího III. pilíře⁵⁴.

Lisabonská smlouva nenahradila stávající zakládající smlouvy, jak tomu mělo být v případě evropské ústavy, avšak významně je pozměnila. Dosavadní název Smlouvy o založení Evropských společenství (dále jen „SES“) se změnil na Smlouvu o fungování Evropské unie, ale název SEU zůstal nezměněn. Vstoupením Lisabonské smlouvy v platnost získala Evropská unie právní subjektivitu⁵⁵ a nahradila tak Evropská společenství. Nadále ale zůstávají Evropská společenství pro atomovou energii (EURATOM)⁵⁶.

Obecně můžeme říci, že je vývoj evropské integrace od počátku úzce svázán společným úsilím o zajištění svobody občanů, založené na dodržování lidských práv, demokratických institucí a zásad právního státu. Doposud se pro občany Evropské unie podařilo zajistit jednotný trh, hospodářskou a měnovou unii a schopnost vyrovnat se s globálními politickými a hospodářskými výzvami. Otázkou však nadále zůstává, zda jsou uvedené kroky Evropské unie pro její občany skutečně pozitivní, či zda se Evropská unie právě těmito opatřeními nedostává do krize, ze které bude

---

⁵⁴ Na Evropský soudní dvůr se tedy budou moci obracet všechny vnitrostátní soudy, nejenom nejvyšší soudní instance. V důsledku uvedených změn dále došlo k přejmenování dosavadní soudní soustavy Evropské unie na Soudní dvůr Evropské unie, která se skládá ze tří soudů, a to Soudního dvora - dříve Evropského soudního dvora, Tribunálu - dříve Soudu I. instance a Soudu pro veřejnou službu.

⁵⁵ Pokud chceme dohledat, zda má Evropská unie opravdu právní subjektivitu, musíme se podívat do SEU čl. 47, podle kterého „*Unie má právní subjektivitu.*“, avšak rozsah této subjektivity je upraven ve Smlouvě o fungování Evropské unie čl. 335, podle kterého „*Unie má v každém z členských států nejširší způsobilost k právům a právním úkonům, jakou jejich vnitrostátní právo přiznává právníkům osobám; Unie může zejména nabývat a zcizovat movitý i nemovitý majetek a vystupovat před soudem. Pro tento účel je zastupována Komisí. Avšak v otázkách spojených s fungováním svých jednotlivých orgánů je Evropská unie zastupována vzhledem k jejich správní samostatnosti každým z nich.*“.

⁵⁶ www.europa.eu/lisbon_treaty/glance/index_cs.htm, ke dni 10. ledna 2011, 17:15 hod.

jen těžko úniku. Vzhledem k tomu, že jsem svou povahou materialista, neposuzuji vývoj Evropské unie, kterým prošla v posledních letech, a který nám měl přinést zlepšení životní úrovně, příliš kladně. Můj pohled na věc je ovlivněn především vývojem České republiky, ať již např. v oblasti zaměstnanosti či podmínek pro podnikání.

I když mám za to, že evropská integrace byla krokem, ke kterému muselo ve vývoji Evropské unie dojít, v poslední době se čím dál tím více ukazuje, že měly být některé její součásti více promyšleny. Uvedené se projevuje velmi výrazně v současné situaci týkající se úvah o opětovném uzavření hranic uvnitř Evropské unie. Velkým překvapením bylo rozhodnutí Dánska o zavedení hraničních kontrol, a to v souvislosti se zpřísněním imigračních zákonů, čímž došlo podle mého názoru k nepřímému porušení schengenských acquis. I když nedošlo k jejich přímému porušení, neboť kontroly mají být prováděny namísto policisty celníky, je takové opatření přinejmenším jejich obcházením. Nastolenou otázkou tedy je, zda je možné, ať již ve smyslu legitimacy či legality takových opatření, aby členské státy činily samostatné kroky mající vliv na základní principy fungování Evropské unie, tedy v uvedeném případě na volný pohyb osob. O znovuoobnovení hraničních kontrol, a to v širším měřítku, tedy včetně kontrol pasových, uvažuje dále např. Francie či Itálie.

Závěrem této kapitoly bych shrnula, že k přijetí evropského zatýkacího rozkazu bylo přistoupeno s ohledem na tři nejpodstatnější skutečnosti, mezi které patřil a nadále patří plán na vybudování evropského prostoru oblasti svobody, bezpečnosti a spravedlnosti tak, jak jej předvídá Amsterdamská smlouva i smlouva z Nice⁵⁷, události ze dne 11. září 2001,

---

⁵⁷

Smlouva z Nice vstoupila v platnost 1. února 2003. Na základě této smlouvy byly reformovány vybrané instituce Evropské unie. Institucionální změny vstoupily v platnost v roce 2004, kdy Evropská unie přijala nové členské státy. Hlavní změny spočívaly např. v tom, že byl zaveden nový postup zjišťování potenciálně vážných

při kterých došlo k teroristickému útoku na Světové obchodní centrum v New Yorku, a které poukázaly na nutnost intenzivnější spolupráce mezi členskými státy Evropské unie a v neposlední řadě omezená úspěšnost dosavadního právního rámce spolupráce založené mezinárodními smlouvami v rámci III. pilíře Evropské unie nebo jiných mezinárodních institucí, a to zejména s ohledem na nedostatečný počet jejich ratifikací.

III. Rámcová rozhodnutí - právní akty Evropské unie

Jak jsem již uvedla výše, evropský zatýkací rozkaz byl na evropské úrovni přijat ve formě rámcového rozhodnutí. Rámcová rozhodnutí byla a nadále jsou, pramenem práva Evropské unie. Před zrušením pilířové struktury byla jedním z pramenů unijního práva, a to právním aktem tehdejšího III. pilíře. S ohledem na jejich použitelnost popř. právní závaznost pro členské státy Evropské unie mám za to, že je na tomto místě třeba popsat právní povahu rámcových rozhodnutí, neboť právě forma přijetí evropského zatýkacího rozkazu byla předmětem těch nejpodstatnějších námitek při implementaci Rámcového rozhodnutí. I když by se mohlo zdát, že právě volba tohoto právního předpisu je pro zavedení tak důležitého institutu jako je evropský zatýkací rozkaz nedostačující, podle mého tomu tak není. Svůj názor poté opírám především o následující skutečnost. Účelem zavedení evropského zatýkacího rozkazu do evropského práva bylo především přijetí takového opatření, jež by napomohlo v procesu policejní a justiční spolupráce mezi členskými státy.

---

porušení základních práv v členských státech, změnil se rozhodovací proces v Radě, neboť od té doby obsahuje SEU 27 ustanovení, která nahradila pravidlo jednomyslnosti hlasováním kvalifikované většiny. Příkladem může být spolupráce soudů v občanských řízeních přesahujících hranice státu. Tento, jakož i další případy jsou nadále předmětem schvalování Evropského Parlamentu, http://ec.europa.eu/ceskarepublika/pdf/glossary/smlouva_z_nice.pdf, ke dni 29. května 2011, 19:05 hod.

Důležité bylo, aby mohl být evropský zatýkací rozkaz využíván v rámci celé Evropské unie bez ohledu na stát jeho vydání. Vzhledem k tomu bylo zcela dostačující určit národním úpravám základní rysy tohoto institutu a principy jeho vykonávání, přičemž volba forem a prostředků tak mohla být ponechána na vnitrostátních orgánech. Zárukou dodržování zásad stanovených Rámcovým rozhodnutím bylo také oprávnění Evropského soudního dvora vztahující se k rozhodování o předběžných otázkách a z jeho rozhodnutí plynoucí povinnost eurokonformního výkladu. Ta byla vyjádřena nejprve v rozhodnutí ve věci Pupino, jíž se budu s ohledem na předmět mé disertační práce podrobněji věnovat v jedné z následujících kapitol. Evropský soudní dvůr se v uvedené kauze přiklonil k možné extenzivní aplikaci rámcových rozhodnutí. To odůvodnil odkazem na integrační princip a cíle Evropské unie⁵⁸ a současně požadavkem loajality členských států vůči Evropské unii. Podle Evropského soudního dvora jsou členské státy povinny vykládat vnitrostátní právo ve světle a účelu rámcových rozhodnutí, ovšem nikoli nad rámec vnitrostátních právních předpisů a v rozporu se základními lidskými právy a svobodami. Evropský soudní dvůr ve svém rozhodnutí tedy vyslovil požadavek výkladu rámcových rozhodnutí v souladu se zásadou vlády práva.

Právo Evropské unie vzniklo společně se samotným vznikem Evropské unie. Evropská unie byla založena SEU jako mezinárodní instituce bez právní subjektivity a spočívala na třech pilířích. Pouze v rámci I. pilíře došlo k přenesení svrchovaných pravomocí jednotlivých členských států na Evropskou unii, zatímco II. i III. pilíř měl mezivládní charakter a rozhodování v rámci těchto pilířů bylo zásadně jednomyslné⁵⁹. V uvedené souvislosti je třeba rozlišovat mezi právem komunitárním a právem unijním, a to jako souborem právních norem majícím základ v SEU a

---

⁵⁸ Čl. 1 a čl. 2 SEU.

⁵⁹ Týč, V., Jílek, D., *Základy práva Evropských společenství*, MU Brno, rok 1993, str. 23 a násl.

obsahově stojícím mimo právo komunitární. Komunitární právo je synonymem práva Evropských společenství. Tak bylo označováno právo I. pilíře Evropské unie. V užším slova smyslu bylo komunitární právo představováno zakládacími smlouvami⁶⁰ označovanými jako primární právo a ustanoveními nástrojů přijatými na jejich základě institucemi Evropských společenství tedy sekundárním právem. V širším smyslu zahrnovalo komunitární právo všechny právní normy Evropských společenství, včetně obecných právních zásad, rozsudků Evropského soudního dvora a legislativy vyplývající ze zahraničních vztahů Evropských společenství a doplňovalo tak právo obsažené v zakládajících smlouvách a jim podobných smlouvách⁶¹ uzavřených mezi členskými státy Evropské unie pro dosažení stanovených cílů.

Na úroveň primárního práva byly řazeny i nepsané obecné zásady právní, které dovozuje Evropský soudní dvůr ze společných právních zásad a ústavních tradic členských států (např. zásada právního státu, ochrana lidských práv, zásady týkající se procesního práva, správního procesu). Tyto zásady jsou velice důležitým vodítkem pro interpretaci a aplikaci evropských právních předpisů národními soudy i samotným Evropským soudním dvorem, který je dále využívá jako výkladový prostředek při vyplňování mezer v právu. SES označoval za hlavní funkci Evropského soudního dvora zajišťování a dodržování práva při výkladu a provádění smlouvy. Soulad s právem byl a je chápán široce. Jedná se o soulad se

---

⁶⁰ Jedná se o zakládací smlouvy a jejich změny či dodatky a veškeré protokoly či prohlášení k těmto smlouvám, tedy Pařížskou smlouvu o založení Evropského společenství uhlí a oceli z roku 1951, Římské smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství a Evropského společenství pro atomovou energii z roku 1957 a změny těchto smluv např. Jednotný evropský akt. Tyto smlouvy jsou svojí povahou pramenem mezinárodního práva veřejného, které stanovily základní institucionální strukturu Evropských společenství a zakotvily zmocnění a proceduru pro vydávání pramenů sekundárního práva, které s nimi musely být v souladu.

⁶¹ Např. mezinárodní smlouvy Evropských společenství nebo Evropských společenství a členských států s třetími státy nebo mezinárodními organizacemi.

striktně formulovanými pravidly, ale i soulad s duchem, smyslem a účelem nejen zřizovacích smluv, ale i pramenů sekundárního práva, jež svůj původ ze SES odvozují. Judikatura Evropského soudního dvora však není pramenem práva z hlediska své právní formy, nýbrž z hlediska svého obsahu. Jedná se tedy o její faktickou, nikoli formálně právní závaznost, která by mohla svým precedentálním charakterem vést k rigidnímu přebírání již přijatých závěrů, aniž by Evropský soudní dvůr mohl svou judikaturou pružně reflektovat vývoj evropského práva. Součástí komunitárního práva tedy nebylo právo II. pilíře ani III. pilíře Evropské unie.

Právo II. a III. pilíře Evropské unie bylo právem unijním. Právními nástroji uskutečňování společné zahraniční a bezpečnostní politiky byly společné strategie, společné akce a společné postoje. Právními nástroji justiční a policejní spolupráce v trestních věcech byly mezinárodní smlouvy, společné postoje⁶², postupy, rámcová rozhodnutí a rozhodnutí. Z uvedeného vyplývá, že také unijní právo bylo děleno na primární a sekundární právo. Sekundární normy pak musely být v souladu s normami primárními, které se dotýkaly suverenity členských států Evropské unie. Můžeme tedy shrnout, že unijní právo mělo mezinárodněprávní charakter, neboť ve věcech spadajících do II. a III. pilíře Evropské unie nedocházelo k delegaci svrchovaných pravomocí.

1) Rámcová rozhodnutí a jejich vývoj

Rámcová rozhodnutí byla používána ke sblížení právních a správních předpisů členských států Evropské unie. Byla zavazující a autoritativní a sloužit měla k zefektivnění akcí v rámci III. pilíře. Návrhy na

---

⁶² Pikna, B., Evropské právo se zaměřením na justici a vnitřní věci. Praha, Policejní akademie České republiky, rok 2000, str. 54.

přijetí rámcových rozhodnutí byly činěny na základě iniciativy Komise nebo členského státu a musely být přijímány jednomyslně. Rámcová rozhodnutí nebyla bezprostředně účinná. Byla jedním ze dvou právních předpisů III. pilíře Evropské unie, jež byly zavedeny Amsterodamskou smlouvou a nahrazovaly společné postupy upravené SEU. Rámcová rozhodnutí přijímala Rada, avšak v tomto případě Rada nevystupovala jako legislativní orgán Evropské unie⁶³. Po účinnosti Lisabonské smlouvy zůstala již přijatá rámcová rozhodnutí v platnosti, a to dokud nebudou zrušena.

Ve vztahu k rámcovým rozhodnutím má stanovené pravomoce rovněž Evropský soudní dvůr. Pravomoce Evropského soudního dvora v této oblasti však mají pouze fakultativní jurisdikci s možností přezkoumávat právní stránku rámcových rozhodnutí. Povinnost implementace rámcového rozhodnutí nebyla vynutitelná Evropským soudním dvorem, neboť SEU neznala v tomto smyslu institut porušení smlouvy a členské státy Evropské unie tak mohly počítat pouze s politickým a administrativním tlakem Evropské komise. S ohledem na to, že byla rámcová rozhodnutí unijním aktem III. pilíře, jimž nebyl dán přímý účinek, nemohla být uplatněna odpovědnost za škodu v případě, že členský stát rámcové rozhodnutí neimplementoval, nebo i přes provedenou implementaci ponechal v platnosti národní právní předpisy, jež byly s rámcovým rozhodnutím v rozporu.

Postavení Evropského parlamentu ve III. pilíři nebylo podstatné. Evropský parlament byl pouze konzultačním místem Rady před přijetím rámcového rozhodnutí, a to ve lhůtě stanovené Radou, která nesměla být kratší než 3 měsíce. Stanovisko vydané Evropským parlamentem však

---

⁶³ Pikna, B., *Acquis justice a vnitřních věcí po Amsterodamu. Justiční praxe 2/2003*, str. 124.

nebylo pro Radu závazné. Na druhou stranu měl Evropský parlament právo být informován Radou a Komisí o aktivitách v oblasti III. pilíře a dále měl právo Radu interpelovat a dávat jí nezávazná doporučení.

Rada spolupracovala při plnění úkolů v rámci III. pilíře s koordinačním výborem, který byl složen z vysokých úředníků, kteří pocházeli z ministerstev spravedlnosti či ministerstev vnitra jednotlivých členských států Evropské unie, a ze zástupce Komise. Koordinační výbor podával Radě na její žádost stanoviska. Ta mohl Radě podávat také z vlastního podnětu. Mimo jiné dále přispíval k přípravě jednání Rady v oblasti soudní a policejní spolupráce v trestních věcech.

Jak jsem již uvedla výše, rámcová rozhodnutí neměla v souladu s SEU přímý účinek a nemohla tudíž měnit práva a povinnosti vnitrostátních subjektů členských států. Tato skutečnost se projevila také ve vztahu k mezinárodním smlouvám, neboť z ustanovení mezinárodních smluv, která jsou self-executing⁶⁴, vyplývají pro vnitrostátní subjekty práva a povinnosti. Vzhledem k povaze rámcových rozhodnutí tedy neměla jako nadána schopností měnit či doplňovat ustanovení uvedených mezinárodních smluv.

Vývoj rámcových rozhodnutí můžeme s ohledem na jejich obsah a formu ve vztahu k tématu mé disertační práce rozdělit do fáze před přijetím Rámcového rozhodnutí a po jeho přijetí⁶⁵. Původně byla rámcová rozhodnutí používána pouze ke sblížení právních předpisů členských

---

⁶⁴ Vnitrostátní subjekt se může přímo dovolávat účinného ustanovení mezinárodní smlouvy.

⁶⁵ Polák, P., Rámcová rozhodnutí a zásada vzájemného uznávání rozhodnutí v trestních věcech. 1. vydání, Praha, LexisNexis, rok 2007.

států v oblasti trestního práva hmotného⁶⁶ a sloužila pouze k doplňování již uzavřených mezinárodních smluv. Pokud však byla rámcovým rozhodnutím zrušena předchozí právní úprava vztahující se ke společnému postupu, byl takový postup legitimní⁶⁷. Přijetím Rámcového rozhodnutí však došlo k nahrazení ustanovení mezinárodních úmluv upravujících vydávání v rámci členských států Evropské unie, a tedy k nahrazení dosavadní právní úpravy zavedené mezinárodní smlouvou, a to především s ohledem na neuspokojivý počet ratifikací příslušných smluv a události ze dne 11. září 2001.

2) Přijetí Rámcového rozhodnutí

Rámcové rozhodnutí bylo přijato jako výsledek značně komplikovaného vyjednávání na evropské úrovni. Rámcové rozhodnutí je i v současné době prvním konkrétním opatřením trestního práva provádějícím zásadu vzájemného uznávání rozhodnutí, a proto má mezi členskými státy Evropské unie pro předávání osob zásadní význam. Dne 18. července 2002 bylo Rámcové rozhodnutí publikováno v oficiální sbírce Evropského společenství – The Official Journal of the European Communities. Ode dne 1. ledna 2004 nahradilo následující smlouvy upravující vydávání mezi členskými státy⁶⁸, aniž by tím ovšem bylo dotčeno jejich uplatňování ve vztazích mezi členskými státy a třetími zeměmi:

---

⁶⁶ Např. Rámcové rozhodnutí o zvýšení ochrany tresty a jinými sankcemi proti padělání ve spojení se zavedením eura ze dne 29. května 2000, Rámcové rozhodnutí o postavení obětí v trestním řízení ze dne 15. března 2001.

⁶⁷ Např. Společný postup vztahující se k praní peněz, vypátrání, zmrazení, zajištění a konfiskaci nástrojů a výnosů ze zločinu ze dne 3. prosince 1998.

⁶⁸ Jelínek, J. a kolektiv, Trestní právo hmotné, 1. vydání podle nové právní úpravy účinné od 1. 1. 2009, 1. vydání, Leges, Praha, rok 2009, str. 76 a násl.

a) Úmluva z roku 1957, její dodatkový protokol ze dne 15. října 1975, druhý dodatkový protokol ze dne 17. března 1978 a Evropská úmluva o potlačování terorismu ze dne 27. ledna 1977, pokud jde o vydávání.

b) Dohoda mezi 12 členskými státy Evropských společenství ze dne 26. května 1989 o zjednodušení a modernizaci způsobů doručování žádostí o vydání.

c) Úmluva ze dne 10. března 1995 o zjednodušeném postupu vydávání mezi členskými státy Evropské unie.

d) Úmluva ze dne 27. září 1996 o vydávání mezi členskými státy Evropské unie.

e) Hlava III kapitola 4 Úmluvy ze dne 19. června 1990 k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích.

Komplikace provázející přijetí Rámcového rozhodnutí tedy spočívaly v zasazení evropského zatýkacího rozkazu do tehdejšího III. pilíře, s čímž souviselo slabší postavením Evropského soudního dvora. Další diskutovanou otázkou byla také podoba národních právních úprav evropského zatýkacího rozkazu, což se následně projevilo také při implementaci Rámcového rozhodnutí.

Potřeba přijetí Rámcového rozhodnutí však byla projednána již na mimořádném zasedání Rady v Tampere, které se konalo ve dnech 15. – 16. října 1999. Na zasedání byly schváleny podstatné politické závěry a cíle pro období nejbližších 5 let, mezi které patřila ve vztahu k evropskému zatýkacímu rozkazu snaha dosáhnout uznání a výkonu rozhodnutí

justičního orgánu v celé Evropské unii za současného sblížení národních právních úprav. Zasedání Rady v Tampere označilo problematiku vzájemného uznávání rozhodnutí za základní kámen justiční a policejní spolupráce mezi členskými státy. Podle přijatých závěrů se zásada vzájemného uznávání měla týkat nejen meritorních rozhodnutí, tedy rozsudků či jiných rozhodnutí ve věci samé, ale i jiných procesních úkonů zejména v oblasti vyšetřování a dokazování. Cílem zásady vzájemného uznávání bylo a nadále je, nejen posílení spolupráce mezi členskými státy, ale i zlepšení ochrany práva jednotlivce. Na závěry přijaté v Tampere navázalo jak zasedání Rady konané v Bruselu ve dnech 4. - 5. listopadu 2004, na kterém byla vyjádřena potřeba prohloubení vzájemného uznávání justičních rozhodnutí, tak Akční program Komise z měsíce května 2005 k tzv. Haagskému programu, označovaný jako Tampere II, v němž byly stanoveny priority, kterých mělo být dosaženo v období let 2005 až 2009.

IV. Vydávací a předávací řízení

K vydání v rámci extradičního řízení se v řízení před Evropským soudním dvorem vyjádřil generální advokát Ruiz-Jarabo Colomer, podle něhož existují podstatné rozdíly mezi extradicí a evropským zatýkacím rozkazem, neboť extradice předpokládá vztah mezi dvěma suverénními státy. Tedy jedním, který požaduje spolupráci od druhého a druhým, který samostatně rozhodne, zda ji poskytne či neposkytne. Takové rozhodnutí poté spočívá na principech spíše politického rozhodování, které při vydávání hraje podstatnou roli. Naproti tomu při vykonávání evropského zatýkacího rozkazu dochází k soudní spolupráci v rámci transnacionálního soudního systému. Státy tedy prostřednictvím částečného předání svých suverenit přenesly své kompetence na jiné subjekty nadané zvláštními pravomocemi. Advokát se dále mimo jiné vyjádřil k právní formě přijetí

evropského zatýkacího rozkazu. Podle jeho názoru došlo k tomu, že mechanismus patřící svou povahou do I. pilíře, byl uplatněn v rámci III. mezivládního pilíře, což se projevilo např. v rozhodnutí ve věci Pupino, kdy došlo k přenesení některých aspektů a specifických parametrů týkajících se směrnic právě do Rámcového rozhodnutí. Navzdory všem rozdílům by však podle zmíněného advokáta měla doktrína rozlišovat, což bylo zdůrazněno také při implementaci Rámcového rozhodnutí do některých národních úprav, předání zájmové osoby buď za účelem trestního stíhání, nebo za účelem vykonání sankce.

I když je v současné době v rámci Evropské unie preferováno hledání osob na základě evropského zatýkacího rozkazu, v některých případech musí být přesto stále využíváno zatýkacího rozkazu mezinárodního práva. O takový případ se poté může jednat např. tehdy, pokud je na hledanou osobou vydán evropský zatýkací rozkaz, avšak hledaná osoba je zadržena na území Švýcarska. V tomto případě, pokud má být dodržen formální proces dodání takové osoby za účelem účasti na trestním řízení či do výkonu trestu odnětí svobody na území České republiky, musí být dodatečně příslušným soudem vydán taktéž mezinárodní zatýkací rozkaz, jenž je následně podkladem pro extradiční řízení. Ve většině případů jsou však za účelem vyvarování se jakýchkoliv chyb, které by mohly vést k tomu, že by hledaná osoba nebyla české straně vydána či předána, vydávány jak evropský, tak mezinárodní zatýkací rozkaz. Zajímavostí jistě je, že právě vydání evropského zatýkacího rozkazu je jedním z případů, kdy se záznam v Schengenském informačním systému, o němž se zmíním dále v textu, může vztahovat k občanu Evropské unie. V uvedeném případě se poté jedná o záznam podle čl. 95 Schengenské prováděcí úmluvy⁶⁹ a jako takový má prioritu před

---

⁶⁹ Úmluva podepsané dne 19. června 1990 v Schengenu mezi Belgickým královstvím, Spolkovou republikou Německo, Francouzskou republikou, Lucemburským velkovévodstvím a Nizozemským královstvím k provedení

záznamy podle dalších článků. Vydání jak evropského, tak mezinárodního zatýkacího rozkazu se vždy projeví rovněž v národní pátrací databázi Policie České republiky. Skutečností vztahující se k evropskému zatýkacímu rozkazu, jež by vedla k zefektivnění předávání, je podle mého názoru zlepšení spolupráce mezi policií a příslušnými soudy, neboť v současné době není ještě zcela nastaven proces komunikace mezi uvedenými orgány. V některých případech se přes poměrně jasně stanovená pravidla v praxi stává, že ačkoliv pominou důvody pro vydání zatýkacího rozkazu a dojde k jeho zrušení příslušným soudem, policie se o této skutečnosti nedozví vůbec, či dokonce až po zatčení dříve hledané osoby.

1) Extradiční řízení

Extradiční řízení má své specifické prvky, kterými je prvek materiální a prvek formální. Materiálním prvkem je poté projev vůle stran extradice, bez něhož by nebylo vydání možné a formálním prvkem je souhrn procesních opatření, která slouží k vyvolání jednání o extradici a k vlastnímu uskutečnění extradice⁷⁰. Do materiálního extradičního práva patří např. stanovení trestných činů podléhajících extradici⁷¹.

Vnitrostátní právní úprava extradičního řízení je v našem právním řádu obsažena v § 375 odst. 1 a § 383 až § 402 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád. Nejvýznamnějšími mnohostrannými mezinárodními smlouvami uzavřenými v oblasti extradice jsou:

---

dohody podepsané dne 14. června 1985 o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích.

⁷⁰ Kronberger, F., Materiální právo vydávací, Soudcovské listy, rok 1929, str. 5 a násl.

⁷¹ Fenyk, J., Kloučková, S., Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech, 2. vydání, Linde Praha, rok 2005, str. 52.

- a) Úmluva ze dne 13. prosince 1957 (č. 549/1992 Sb., sdělení o opravě chyb překladu v částce 32/2004 Sb. m.s.),
- b) Dodatkový protokol ze dne 15. září 1975 k Úmluvě (č. 29/1997 Sb.) a
- c) Druhý dodatkový protokol ze dne 17. března 1978 k Úmluvě (č. 30/1997 Sb.).

Ode dne přistoupení České republiky k Evropské unii tedy ode dne 1. května 2004 jsou dále pro Českou republiku závazná a použitelná ustanovení Schengenské prováděcí úmluvy vztahující se k vydávacímu řízení. Příslušná ustanovení se použijí ve vztahu k Norsku, Islandu a členským státům s výjimkou Irska tedy vůči státům zapojeným do schengenské spolupráce. Závaznost těchto ustanovení vyplývá pro Českou republiku z čl. 3 odst. 1 Aktu o podmínkách přistoupení České republiky ze dne 16. dubna 2003 (č. 44/2004 Sb. m. s) a o úpravách smluv, na nichž je založena Evropská unie. V českém jazyce byla Schengenská prováděcí úmluva publikována ve zvláštním vydání Úředního věstníku Evropské unie z roku 2004⁷². Podmínky vydání obsažené v Schengenské prováděcí úmluvě spočívají např. v tom, že pro přerušení běhu promlčecí doby jsou určující pouze předpisy dožadující smluvní strany (čl. 62 odst. 1 Schengenské prováděcí úmluvy)⁷³.

Extradiční řízení je součástí mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech a spočívá v provádění procesních úkonů v trestním řízení na území jiného státu. Podstatou extradičního řízení je zajištění obviněného

---

⁷² Úřední věstník, zvláštní vydání rok 2004, kap. 19, sv. 02, str. 19, dále na http://europa.eu.int/eur-lex/cs/dd/docs/2000/42000A0922_02_-CS.doc, ke dni 20. července 2010, 16:15 hod.

⁷³ Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 30. prosince 2004, o postupu soudů ve styku se členskými státy Evropské unie ve věcech trestních.

nebo odsouzeného na území dožádaného státu a jeho vydání k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody⁷⁴ do státu dožadujícího. Extradiciční řízení můžeme označit jako horizontální způsob spolupráce mezi státy, zatímco vertikální spoluprací je např. předávání zájmových osob trestním tribunálům a soudům.

I když je v některých ohledech vydávací a předávací řízení podobné, např. co se týče stanovení principů a zásad, které musí být dodržovány, jedná se o dva samostatné instituty, neboť předávání na základě evropského zatýkacího rozkazu je ovládáno odlišnými pravidly, kdy mezi ty nejpodstatnější z nich řadíme např. přímou spolupráci justičních orgánů vedoucí k urychlení samotného procesu. Předání na základě evropského zatýkacího rozkazu je tedy samostatným druhem mezinárodní justiční a policejní spolupráce v trestních věcech, což vyplývá rovněž z dalších odlišností uvedených níže.

Extradiciční řízení upravené naším národním právním řádem spočívá ve smíšeném modelu, kdy o přípustnosti vydání rozhoduje soud, a to při zachování práva na přezkum rozhodnutí. O samotném povolení vydání poté rozhoduje ministr spravedlnosti⁷⁵, přičemž ten nemusí vydání povolit i přes konstatování jeho přípustnosti soudem, případně také na základě stanoviska Nejvyššího soudu České republiky. Své postavení v extradicičním řízení zastává také státní zástupce, který provádí předběžné šetření. Jak jsem již uvedla výše, obdobně jako předávání osob na základě evropského zatýkacího rozkazu je extradiciční řízení ovládáno principy, které musí být dodržovány jak ze stany dožadujících, tak dožádaných států. Podstatou

---

⁷⁴ K vyžádání pro výkon trestu např. Šámal, P., Hrachovec, P., Sovák, Z., Púry, F., Trestní řízení před soudem prvního stupně, C.H.Beck, Praha, rok 1996, str. 518 a násl.

⁷⁵ Jelínek, J. a kolektiv, Trestní právo procesní, 1. vydání podle nové právní úpravy účinné od 1. 1. 2010, 1. vydání, Leges, Praha, rok 2009, str. 731.

těchto principů je především ochrana lidských práv a svobod, která jsou omezována a zamezení excesů, ke kterým by mohlo dojít a v některých případech také dochází. Otázka dodržování záruk ochrany lidských práv a svobod se dostává do popředí především při vydávání do nečlenských států Evropské unie, a proto je třeba v každém případě individuálně posoudit konkrétního okolnosti. V úvahu musí být brán nejen závazek České republiky k umožnění potrestání pachatele trestného činu, ale také závazek k dodržování lidských práv a svobod.

Při rozhodování o přípustnosti vydání je jednou z nejpodstatnějších okolností posouzení záruky ochrany lidských práv a svobod s ohledem na právo na spravedlivý proces a na spravedlivé projednání věci nestranným a nezávislým soudem ve smyslu čl. 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podle něhož má mimo jiné *„Každý právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu.“*

Vydáním se s ohledem na ochranu lidských práv zabýval také Ústavní soud České republiky, který ve svém nálezu č. III. ÚS 534/06 konstatoval, že *"I přes imperativ maximální rychlosti a ochoty při plnění mezinárodních závazků, a přes relativně úzce vymezený předmět vydávacího řízení (§ 391 a násl. tr. ř.) musí soudy respektovat záruky spravedlivého procesu, obsažené v Listině a Úmluvě. Ohledně případné kolize závazků z mezinárodních smluv s ústavně právními klauzulemi ochrany základních práv a svobod Ústavní soud odkazuje na svá dřívější rozhodnutí, v nichž konstatoval, že ochrana základních práv musí vždy převážet. Vydání není přípustné, pokud by jeho provedení kolidovalo s*

ústavními předpisy a se závazky z mezinárodních smluv o ochraně lidských práv a základních svobod." .

V souvislosti s extradičním řízením považuji za velmi důležité rozhodnutí Městského soudu v Praze č.j. Nt 437/2007, vydané v listopadu roku 2007, kterým uvedený soud v plné míře implementoval zásadu rozporu s veřejným pořádkem jako překážku přípustnosti vydání, neboť *„Zásada veřejného pořádku vyžaduje, aby ochrana zájmu státu tak, jak je vyjádřena v ustanovení § 377 tr. ř., byla nadřazena zájmu na mezinárodní justiční spolupráci i účelu trestního řízení. ... Zájem na prvořadě a důsledné ochraně lidských práv, k jehož porušování v Běloruské republice dochází, brání tomu, aby S.K. byla vydána k trestnímu stíhání do Běloruské republiky. ... Městský soud v Praze proto dospěl k závěru, že vydání S.K. k trestnímu stíhání do Běloruské republiky, kde panuje autoritativní režim charakterizovaný hrubým porušováním občanských a politických práv, by bylo v rozporu s veřejným pořádkem České republiky, a s ohledem na její osobní poměry i v rozporu se zásadou přiměřenosti, neboť by představovalo neúměrně razantní a tvrdý zásah do jejich osobních a rodinných poměrů a do jejich práv, které jsou chráněny ústavním pořádkem České republiky, není přípustné."*

Další závazky, kterými je Česká republika při extradičním řízení vázána, vyplývají např. z Úmluvy proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání nebo Úmluvy o právním postavení uprchlíků. Podle čl. 3 Úmluvy proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání stát nevypoví, nevrátí nebo nevydá osobu jinému státu, jsou-li vážné důvody se domnívat, že by jí v něm hrozilo nebezpečí mučení. Zásadním je poté ustanovení, podle něhož je třeba za účelem posouzení rizik mučení v konkrétních případech brát za rozhodné, že v dožadujícím státě dochází k trvalému

hrubému, zřejmému nebo masovému porušování lidských práv. Z uvedeného můžeme dovodit, že vydání do některých států je třeba posuzovat téměř paušálně bez ohledu na konkrétní okolnosti individuálního případu (tedy bez ohledu na obsah žádosti). Zájem na ochraně lidských práv v takovém případě zcela zřejmě převažuje nad zájmem na potrestání. Za zásadní je v takových případech třeba považovat skutečnost, že stav v daném státě je natolik nelidský, že ani v jednoznačných případech kriminálního jednání nejsou dány záruky, že bude jeho pachatel souzen a trestán spravedlivě. Kromě toho je v takových případech dána presumpce nespravedlnosti obvinění, resp. presumpce politického pozadí každého trestního stíhání (je téměř jisté, že ve státě s totalitárním režimem hrubě porušujícím lidská práva neexistuje běžná, apolitická, kriminalita, avšak v silách a možnostech dožádaného státu není prokazovat, že konkrétní kauza nemá politické pozadí či motiv). Podle čl. 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků platí, že stát nevyhostí jakýmkoliv způsobem nebo nevrátí uprchlíka na hranici zemí, ve kterých by jeho život či osobní svoboda byly ohroženy na základě jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti ke společenské vrstvě či politického přesvědčení. Analogickým způsobem musí stát přistupovat také k jinému cizinci v jeho jurisdikci, přičemž navrácení zcela zřejmě zahrnuje rovněž extradice. Z ohrožení života a osobní svobody z uvedených diskriminačních důvodů plyne riziko perzekucí, mučení, svévolných zbavení svobody či nezaručení principů spravedlivého procesu, včetně svévolných trestních stíhání.

Obdobně jako je extradiční řízení vázáno na splnění mezinárodními smlouvami a zákonem daných podmínek, vymezeny jsou také překážky, které mohou být dány jak samostatně, tak kumulativně. Pokud jsou níže uvedené překážky dány, vydání v extradičním řízení neuplatní. Mezi takové překážky řadíme následující skutečnosti:

- předmětem žádosti dožadujícího se státu nesmí být politický trestný čin, případně jiný čin související s politickými aktivitami vydávané osoby nebo čin charakterizovaný, a to případně i zastřeně, politickým pozadím či motivem,
- v dožadujícím se státu nesmí vydávané osobě hrozit mučení a jiné formy špatného zacházení nebo trestání včetně trestu smrti, a to jak z hlediska konkrétních rizik pro konkrétního jednotlivce, tak z hlediska obecných poměrů v dožadující zemi, včetně běžnosti využívání takových postupů státními orgány,
- v dožadujícím se státu nesmí vydávané osobě hrozit pronásledování z důvodů rasy, národnosti, náboženství, politických názorů nebo příslušnosti ke společenské vrstvě,
- v dožadujícím se státu jsou dány záruky spravedlivého procesu. Zejména v souvislosti s předchozími body musí být soudním systémem dožadujícího se státu zaručeno, že trestní řízení vydané osoby bude vedeno způsobem vylučujícím politicky motivované trestní stíhání, špatné zacházení v trestním řízení či ve výkonu trestu nebo persekuci osoby prostřednictvím trestního řízení,
- v dožadujícím se státu nesmí docházet ke kvalifikovanému (trvalému, hrubému, zřejmému nebo masovému) porušování lidských práv v obecném měřítku.

Posouzení překážek vydání v dožadujícím se státě, a tedy především nebezpečí hrozící vydávané osobě v konkrétním případě, učiní soud na základě jakýchkoliv důkazů. Takovým důkazem může být např. stanovisko

Ministerstva zahraničních věcí nebo zpráva o stavu lidských práv v dožadujících se státech, vydávaná nevládními organizacemi, mezi které patří typicky Human Rights Watch nebo Amnesty International. S ohledem na veřejnou dostupnost takových zdrojů na internetu se jeví jako vhodné, aby takové zprávy orgány činné v trestním řízení analyzovaly bezprostředně po zahájení extradičního řízení, a tím předcházely bezpředmětným vydávacím řízením včetně bezpředmětného držení vydávaných osob v předběžné vazbě⁷⁶.

Při extradičním řízení může být vydávaná osoba fakultativně, za kumulativního splnění daných podmínek, vzata do předběžné vazby. V literatuře pojednávající o soudní praxi ve věcech extradice jsem se setkala s názorem, že v České republice v některých případech dochází k nadužívání, nebo jinými slovy k paušálnímu využívání předběžné vazby. Naše národní právní úprava tohoto institutu je analogická k ustanovení upravující útěkovou vazbu, kterým je § 67 písm. a) zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád. Předpoklady vzetí hledané osoby do předběžné vazby jsou následující:

- soudu jsou známy konkrétní skutečnosti, jež získal svou činností, které odůvodňují reálnou obavu, že vydávaná osoba uprchne, bude se skrývat nebo jinak vyhýbat vydávacímu řízení a
- vydání není zcela zřejmě nepřípustné, a to s ohledem na zásadu zdrženlivosti ve smyslu § 2 odst. 4 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, podle které *„Jestliže tento zákon nestanoví něco jiného, postupují orgány činné v trestním řízení z úřední*

---

⁷⁶ Valeš, F., Extradice - úvahy z perspektivy lidských práv, Lidská práva č. 9/2008. <http://www.helcom.cz/view.php?cisloclanku=2008030404>, ke dni 25. května 2011, 18:05 hod.

povinnosti. Trestní věci musí projednávat co nejrychleji a s plným šetřením práv a svobod zaručených Listinou základních práv a svobod, a mezinárodními smlouvami o lidských právech a základních svobodách, jimiž je Česká republika vázána; při provádění úkonů trestního řízení lze do těchto práv osob, jichž se takové úkony dotýkají, zasahovat jen v odůvodněných případech na základě zákona a v nezbytné míře pro zajištění účelu trestního řízení. K obsahu petic zasahujících do plnění těchto povinností orgány činné v trestním řízení nepřihlížejí“.

Rozhodnutí o vzetí do předběžné vazby, obdobně rozhodnutí o zamítnutí žádosti o propuštění z předběžné vazby, musí být řádně odůvodněno, a to z obou uvedených hledisek. Důvodem předběžné vazby nemůže být tedy pouze ta skutečnost, že se vydávaná osoba vyhýbá samotnému trestnímu řízení v dožadujícím se státě. Je důležité zdůraznit, že předběžná vazba je opatřením krajním a výjimečným, odvozovaným od zřejmých okolností případu a přicházejícím v úvahu pouze tehdy, pokud nelze zajistit účast vydávané osoby v řízení alternativními prostředky nahrazujícími vazbu. Vždy musí být zohledněno to, zda vůbec existuje určité konkrétní riziko, že se bude vydávaná osoba řízení vyhýbat.

Za zcela nepřiměřené tedy musí být považováno např. takové opatření, pokud je do předběžné vazby vzata osoba, o jejíž vydání žádá stát obecně známý masovým porušováním lidských práv (jako konkrétní případ můžeme na internetu dohledat žádosti z roku 2007, kdy dožadujícími státy byl Uzbekistán nebo Bělorusko) nebo osoba, která legálně pobývá na území České republiky a od počátku jí je zřejmý fakt vydání mezinárodního zatykače (v konkrétním případě občan Ruské federace, pobývající na území České republiky od roku 1999, kdy na počátku pobytu požádal o udělení azylu právě z důvodu trestního řízení vedeného ruskou stranou).

Jako příklady excesů při extradičním řízení, které zveřejnil Český helsinský výbor, uvádím následující. První exces příslušných českých orgánů se odehrál v březnu roku 2007, kdy byl vzat do předběžné vazby ve vydávacím řízení ruský občan Ilja Staševskij⁷⁷, neboť na něho byl v roce 2005 vydán Ruskou federací mezinárodní zatýkací rozkaz pro podezření ze zpronevěry finančních prostředků ze státního rozpočtu. Z dostupných informací vyplývaly obavy, že trestní stíhání vedené v Ruské federaci je politicky motivované, zdůvodněné zejména snahou příslušných orgánů očernit v jeho rámci politické oponenty Vladimira Putina. Pan Staševskij strávil v 90. letech rok v ruských věznicích ve vazbě a podle všeho byl v tomto období mučen. Svě zkušenosti s trestním řízením a situací v ruských věznicích popsal ve dvou knihách, za jejichž autorství byl disidentem Bukovským označen za "Solženicina této doby". Přes tyto vážné indicie (a přes skutečnost, že v České republice pobýval již od roku 1999 jako žadatel o azyl) strávil čtyřicet dní ve vazební věznici, propuštěn byl až v okamžiku, kdy ruská strana za neobvyklých okolností nezaslala české straně žádost o jeho vydání. Vazební stíhání bylo odůvodněno pouze skutečnostmi, že byl na jmenovaného vydán mezinárodní zatýkací rozkaz, že nemá na území České republiky povolen trvalý pobyt, že mu nebyl udělen azyl, ale byla u něho uplatněna překážka vycestování (která neomezuje orgány činné v trestním řízení a v řízení extradičním), a dále to, že charakter ruskou stranou tvrzeného spáchání trestných činů připouští vydání do domovského státu. V květnu roku 2007 mu byl udělen azyl z politických důvodů, před tímto rozhodnutím Ministerstva vnitra však nic nenasvědčovalo jistotě, že nebude do Ruské federace vydán. Dne 31. října 2007 konstatoval Ústavní soud České republiky, že předběžná vazba v této věci byla nezákonná, a vzhledem ke zjištěným skutečnostem nepřiměřená, přičemž rozhodnutí soudu nebylo dostatečně odůvodněno.

---

⁷⁷

<http://www.helcom.cz/view.php?cisloclanku=2007100503>, ke dni 28. února 2011, 15:05 hod.

Druhý případ se odehrál počátkem července roku 2007, kdy byli do předběžné vazby vzati státní příslušníci Uzbekistánu, pan Maksudov a pan Mirzaev, na něž byl vydán uzbeckými orgány mezinárodní zatykač pro trestné činy terorismu, nedovoleného ozbrojování a vraždy, jichž se měli dopustit při vzpouře ve městě Andijan v květnu roku 2005. V jejich případě bylo vedeno extradiční řízení pro účast na události, která je důvodem rozsáhlého mezinárodního odsouzení Uzbekistánu. Podle dostupných informací při incidentu v Andijanu zavraždily bezpečnostní složky tři sta až pět set demonstrantů. Dále je známo, že osoby označené za organizátory a účastníky neměly podle zpráv mezinárodních organizací žádné záruky spravedlivého procesu a ti, kteří byli zajati, byli vystaveni mučení a následně odsouzení až ke dvacetiletým trestům odnětí svobody. Oběma Uzbekům, drženým ve vydávací vazbě v České republice byla přitom poskytnuta ochrana Úřadem Vysokého komisaře pro uprchlíky Organizace spojených národů a současně povolení k pobytu z politických důvodů ve Spolkové republice Německo. Vydání těchto osob bylo nakonec soudem posouzeno jako nepřijatelné. V opačném případě by se Česká republika zařadila do společnosti s Kyrgyzstánem, který byl v roce 2005 tvrdě kritizován Úřadem Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky za vydání uprchlíků spojených s incidentem v Andijanu.

Jako poslední uvádím případ ze září roku 2007, kdy byla vzata do předběžné vazby státní příslušnice státu Izrael jménem Sheli Kazansky, na níž byl vydán mezinárodní zatýkácí rozkaz Běloruskou republikou pro trestný čin podvodu. Paní Sheli Kazansky byla v Běloruské republice trestně stíhána pro podezření z trestného činu podvodu, jehož se měla dopustit v letech 1996 – 1997 tím, že si od několika osob ve městě Grodno vypůjčila na podnikání 7.800 amerických dolarů a tyto peníze nevrátila, i když již při půjčení měla vědět, že danou částku nebude moci vrátit. V roce 1997 opustila paní Kazansky Běloruskou republiku z důvodu svého židovského vyznání a emigrovala do státu Izrael, kde jí bylo později

uděleno izraelské státní občanství. Vazební stíhání jmenované trvalo až do listopadu roku 2007, a to přes skutečnost, že se jednalo o její vydání do krutého autoritářského režimu, tvrdě potlačujícího politickou opozici a zcela zřejmě nerespektující mezinárodní standardy lidských práv. V případě vydání do Běloruské republiky by byla paní Kazansky vystavena vážným rizikům nespravedlivého procesu, upírání práva na obhajobu a krutým a ponižujícím podmínkám v běloruských věznicích. Přestože bylo vydání jmenované posouzeno jako nepřípustné pro rozpor s veřejným pořádkem ve smyslu § 377 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, její vazební stíhání i průběh extradičního řízení je nutné považovat za zcela zřejmě nepřiměřené.

Závěrem této části disertační práce mohu konstatovat, že obdobně jako u evropského zatýkacího rozkazu je také v extradičním řízení mnoho úskalí, jež spočívají v tom, že při nesplnění podmínek pro výkon extradičního řízení může dojít k ohrožení až porušení základních lidských práv a svobod. Podmínkou pro úspěšné a zákonné extradiční řízení je tedy nejen dodržování zákonem či mezinárodními smlouvami daných pravidel, ale především fungující státní systém. Také u extradičního řízení dochází ke konfrontaci základních práv a svobod společnosti a jednotlivců. I když se já osobně vždy přikláním k zabezpečení práva většiny na bezpečnost, neboť výkon tohoto práva není možné individuálně ovlivnit, pokud se někdo rozhodne ho svým jednáním nerespektovat, v některých případech může zájem na dodržení základních práv a svobod jednotlivce převážet. Současně však musím konstatovat, že je namístě se v české justiční praxi vážně zabývat problematikou extradice z hlediska perspektivy lidských práv. Je nepochybné, že lidskoprávní rizika hrozící vydávaným osobám ve státech dožadujících se jejich extradice, jsou relevantními skutečnostmi, které musí být ve vydávacím řízení posuzovány příslušnými justičními orgány, a to jak státními zástupci v předběžném šetření a při rozhodování o předběžné vazbě, tak obecnými soudy při rozhodování o přípustnosti vydání. Nejedná se tedy o otázku, která by spadala pouze do působnosti

ministra spravedlnosti. Přitom je však nezbytné vycházet ze zásady, že lidská práva a rizika jejich porušení v případě vydání mají prioritu před mezinárodní justiční spoluprací ve věcech extradice.

2) Porovnání vydávání a předávání

Rámcovým rozhodnutím bylo nahrazeno vydávání v rámci extradičního řízení mezi členskými státy Evropské unie řízením předávacím, ke kterému dochází na základě rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu. S ohledem na zavedení předávání je třeba vydávání a předávání od sebe jak obsahově, tak terminologicky odlišovat. Takové odlišení vyplývá také z naší právní úpravy, která je obsažena v zákoně č. 141/1961 Sb., trestní řád. Úprava předávání má poté charakter *lex specialis* k úpravě extradice⁷⁸.

Podmínky předání nejlépe vyniknou v porovnání s podmínkami extradice. Přestože mezi extradičním a předávacím řízením nalezneme určité rozdíly, je Rámcové rozhodnutí obdobně jako extradice postaveno na zásadě reciprocita. Reciprocita je rovněž vyjádřena v principech vzájemné důvěry a vzájemného uznávání rozhodnutí. Rozdíly poté spočívají v následujících skutečnostech:

- a) Spolupráce justičních orgánů.
- b) Úprava administrativního stadia řízení.
- c) Lhůty pro vydání rozhodnutí.

---

⁷⁸

Pikna B., Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu (oblast policejní a justiční spolupráce), Praha, Linde, rok 2007, str. 348.

- d) Samotné předání osoby (s výjimkami).
- e) Předávání vlastních občanů.
- f) Princip přezkoumávání oboustranné trestnosti.
- g) Stanovení dalších trestných činů.

Konkrétně spočívají výše naznačené rozdíly v následujících skutečnostech.

a) Spolupráce justičních orgánů

Na rozdíl od vydávacího řízení, ve kterém justiční orgány komunikují prostřednictvím ústředních justičních orgánů, tedy ministerstev spravedlnosti, pokud mezinárodní smlouva nestanoví něco jiného, v řízení předávacím spolupracují zásadně justiční orgány členských států Evropské unie přímo.

b) Úprava administrativního stadia řízení

Při předávání dochází oproti extradici k zásadnímu rozdílu v průběhu řízení, neboť o předání rozhodují v souladu s § 411 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, přímo krajské soudy, a pro příště již není nutný souhlas ministra spravedlnosti.

Zatímco vydávací řízení má tedy dvě základní fáze, a to justiční a administrativní, předávací řízení již prochází pouze jednou fází. Při extradičním řízení probíhá v justiční fázi šetření státního zástupce podle § 394 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, a rozhodování krajského soudu

podle § 397 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, o přípustnosti vydání. Následuje fáze administrativní, kde Ministerstvo spravedlnosti rozhoduje o vydání či nevydání hledané osoby v souladu s § 399 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád. Ovšem i § 398 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, umožňuje jeden způsob zkráceného vydávacího řízení, a to jestliže hledaná osoba souhlasí se svým vydáním. Odpadne tím pádem fáze administrativní a případ je ihned předán ministru spravedlnosti, který rozhodne o vydání případně o nevydání.

c) Lhůty pro vydání rozhodnutí

Lhůta pro vydání rozhodnutí justičního orgánu o evropském zatýkacím rozkazu je v nezkráceném předávacím řízení stanovena na 60 dní. Tato lhůta může být prodloužena, a to o dalších 30 dní, avšak pouze ve výjimečných případech. Stanovením pevných lhůt došlo ke zkrácení celého procesu a současně k zajištění práv osob, na které byl evropský zatýkací rozkaz vydán, neboť v případě nedodržení lhůt musejí být tyto osoby propuštěny, ať z předběžné, či předávací vazby.

V souladu s § 413 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, však platí, že pokud soud rozhoduje ve zkráceném řízení, má o vydání evropského zatýkacího rozkazu rozhodnout ve lhůtě 10 dní od souhlasu hledané osoby. Tato lhůta může být opět ve výjimečných případech prodloužena o dalších 30 dní.

Uvedené lhůty mohou být ve dvou případech přerušeny, a to

- pokud dojde k potřebě přezkoumat výsadu či imunitu předávané osoby či

- pokud taková osoba podá stížnost k Ústavnímu soudu České republiky.

d) Samotné předání osoby (s výjimkami)

V souladu s Rámcovým rozhodnutím je každý členský stát Evropské unie povinen, pokud zatkne osobu, na kterou byl vydán evropský zatýkací rozkaz, předat ji do dožadujícího členského státu. Rámcové rozhodnutí dále stanoví obligatorní a fakultativní důvody pro odmítnutí předání na základě evropského zatýkacího rozkazu. Fakultativní důvod odmítnutí pak jednotlivé členské státy upravují ve svých národních právních úpravách.

Takovou fakultativní podmínku najdeme v naší právní úpravě jednak v § 409 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, podle kterého státní zástupce ukončí předběžné šetření, pokud např. ve vyžadujícím státě došlo k promlčení trestního stíhání nebo výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření, nebo vyžadující stát odvolal evropský zatýkací rozkaz či jiným způsobem informoval, že o předání vyžádané osoby již nemá zájem, tak dále v § 411 odst. 6 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, podle kterého soud zamítne předání vyžádané osoby pouze tehdy, jestliže např. čin není trestný podle práva obou států, pokud nejde o jednání podle § 412 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád. To však neplatí v případě daní, poplatků, cel nebo měny, kdy nelze odmítnout výkon evropského zatýkacího rozkazu z toho důvodu, že právní předpisy České republiky neukládají tentýž druh daní a cel nebo neobsahují stejná ustanovení týkající se daní, cel a měny jako právní předpisy vyžadujícího státu, nebo na trestný čin, pro který je evropský zatýkací rozkaz vydán, se vztahuje amnestie, která byla udělena v České republice, anebo trestní stíhání či výkon trestu

jsou v České republice promlčeny, jestliže stíhání tohoto trestného činu spadá do působnosti trestních právních předpisů České republiky. Podmínky pro předání stanovilo dále Nejvyšší státní zastupitelství České republiky ve své instrukci podle § 408a zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, podle které, pokud má být předána hledaná osoba na základě evropského zatýkacího rozkazu členského státu Evropské unie zveřejněného prostřednictvím Schengenského informačního systému, nemůže dojít k předání takové osoby, pokud není trestně odpovědná s ohledem na svůj věk a dále pokud by měl být předán občan České republiky před nabytím účinnosti novely zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, č. 539/2004 Sb., tedy pro trestné činy spáchané přede dnem 1. listopadu 2004⁷⁹.

Prohlášení o tom, na jaké trestné činy se evropský zatýkací rozkaz neuplatní, provedla Česká republika v souladu s čl. 32 odst. 1 Rámcového rozhodnutí, podle kterého může členský stát při přijetí Rámcového rozhodnutí učinit prohlášení, že jako vykonávající členský stát bude uplatňovat Rámcové rozhodnutí pouze na jednání spáchaná po určitém dnu, který bude upřesněn a kterým může být nejpozději den 7. srpen 2002. Pro jednání spáchané před 1. listopadem 2004 je tedy pro předání vyžádané osoby z České republiky zapotřebí tradiční žádosti o vydání, nikoliv formuláře pro evropský zatýkací rozkaz. Podle čl. 32 Rámcového rozhodnutí mají tedy členské státy Evropské unie posuzovat žádosti o vydání, které jim byly adresovány před 1. lednem 2004, podle dříve platných extradičních pravidel. Pokud se rozhodnou a budou postupovat podle dřívějších extradičních pravidel, také musí tuto skutečnost notifikovat ve formě prohlášení příslušným orgánům Evropské unie. V předmětném

---

⁷⁹ Císařová, D., Fenyk, J., Gřivna, T., Trestní právo procesní, Aspi, Praha, rok 2008, str. 766.

prohlášení musí uvést okamžik, do něhož se bude na extradiční žádosti vztahovat původní proces.

Uvedené prohlášení učinily např. následující státy:

- Rakousko: trestné činy spáchané po dni 7. srpen 2002,
- Francie: trestné činy spáchané po dni 1. listopad 1993,
- Itálie: trestné činy spáchané po dni 7. srpen 2002. Podle italských právních předpisů nemůže Itálie vykonat evropský zatýkací rozkaz vydaný před 14. květnem 2005,
- Lucembursko: trestné činy spáchané po dni 7. srpen 2002.

e) Předávání vlastních občanů

Materiální extradiční právo z extradice vylučuje některé osoby⁸⁰. Uplatňuje se zde zejména zásada nevydávání vlastních občanů, uplatňovaná velmi silně především u států kontinentální Evropy, která je součástí obecnější zásady nevydávání osob podléhajících vlastní jurisdikci, jejíž uplatnění však již není tak silné. Stopy obou zásad najdeme také u předání na základě evropského zatýkacího rozkazu. Skutečnost, že hledaná osoba je občanem vykonávajícího státu sice není obligatorní překážkou předání, nicméně v rámci fakultativních důvodů nevykonání evropského zatýkacího rozkazu podle čl. 4 odst. 6 Rámcového rozhodnutí justiční orgán vykonávajícího státu může odmítnout vykonat evropský zatýkací rozkaz,

⁸⁰

K materiálnímu extradičnímu právu např. Fenyk, J., Kloučková, S., Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech, Linde, Praha, rok 2005, str. 53.

jestliže hledaná osoba je občanem vykonávajícího státu nebo zde má trvalý pobyt nebo se zde zdržuje, jestliže byl evropský zatýkací rozkaz vydán za účelem výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody a vykonávající stát se zaváže, že v souladu se svým právem zajistí výkon tohoto trestu.

Kromě výše uvedených případů může v souladu s čl. 5 odst. 3 Rámcového rozhodnutí vykonávající stát vázat předání osoby, která je jeho občanem nebo má na jeho území trvalý pobyt, za účelem trestního stíhání na podmínku, že po skončení řízení ve státě, který evropský zatýkací rozkaz vydal, bude tato osoba vrácena do vykonávajícího státu k výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody uloženého ve státě, který evropský zatýkací rozkaz vydal. V této omezené podobě zásada nevydávání vlastních občanů nebrání řízení v jiném státě, který může mít pro vedení řízení lepší podmínky než domovský stát zatčené osoby (např. z důvodu lepší dostupnosti důkazních prostředků). Na druhé straně umožňuje výkon trestu v domovském státě výchovné působení jak na předanou osobu, tak na ostatní členy společnosti.

Pokud jde o nevydávání osob podléhajících vlastní jurisdikci podle čl. 4 odst. 7 písm. a) Rámcového rozhodnutí, může justiční orgán vykonávajícího státu odmítnout vykonat evropský zatýkací rozkaz, jestliže se týká skutku, který je podle práva vykonávajícího státu považován za spáchaný zcela nebo zčásti na jeho území nebo na místě, které je za jeho státní území považováno⁸¹.

Evropský zatýkací rozkaz je zavedením možnosti vydávání vlastních občanů velkým průlomem do výše uvedené zásady. Do našeho právního řádu byla povinnost předávat vlastní občany do jiných členských států

---

⁸¹

Polák P., Evropský zatýkací rozkaz, Právní fórum 2/2004, str. 76.

Evropské unie k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody zavedena novelou zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, č. 537/2004 Sb., a novelou zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, č. 539/2004 Sb. Zásadní otázkou, která zaneprázdňuje mnoho institucí a jednotlivců ve všech členských státech Evropské unie, však zůstává soulad prolomení uvedené zásady se zajištěním základních lidských práva svobod, v našem právním řádu konkrétně soulad s čl. 14 odst. 4 věta druhá ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina základních práv a svobod“), podle kterého „*Občan nemůže být nucen k opuštění své vlasti.*“. Souladem prolomení zásady nevydávání vlastních občanů se zabýval také Ústavní soud České republiky, čemuž se budu věnovat v jedné z následujících kapitol.

f) Princip přezkoumávání oboustranné trestnosti

Další zásadou ovládající jak vydávací, tak předávací řízení, je zásada oboustranné trestnosti. Oproti extradici však došlo u evropského zatýkacího rozkazu k podstatným změnám ve formulaci této zásady. Uvedená zásada spočívá v požadavku, aby jednání, pro které má být extradice či zde u evropského zatýkacího rozkazu předání uskutečněno, bylo trestné jak v dožadujícím, tak v dožádaném státě. Čl. 2 odst. 2 Rámcového rozhodnutí vyjmenovává 32 druhů trestných činů, u nichž za podmínky, že právo členského státu, jehož justiční orgán evropský zatýkací rozkaz vydal, za ně stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně 3 roky, nebude při předání vyžadována oboustranná trestnost skutku. Jedná se zejména o tyto druhy trestné činnosti: účast na zločinném spolčení, terorismus, obchodování s lidmi, sexuální zneužívání dětí a dětská pornografie, nezákonné obchodování s drogami a narkotickými látkami, kulturními statky včetně starožitností a uměleckých děl, hormonálními látkami a růstovými podpůrnými prostředky, lidskými orgány a tkáněmi, zbraněmi, municí a výbušninami, dále o počítačovou kriminalitu, podvody,

včetně podvodů postihujících finanční zájmy Evropské unie, vraždy a těžké ublížení na zdraví, trestné činy proti životnímu prostředí a další. Rada může jednomyslným rozhodnutím po konzultaci s Evropským parlamentem podle čl. 2 odst. 3 Rámcového rozhodnutí tento seznam rozšířit o další druhy trestných činů. U ostatních trestných činů může být předání vázáno na podmínku, že jednání, pro které byl evropský zatýkací rozkaz vydán, je ve vykonávajícím státě trestným činem.

U stanovených druhů závažnější trestné činnosti tedy dochází k významnému oslabení zásady oboustranné trestnosti, nikoli však k jejímu vyloučení. Zásada oboustranné trestnosti se nadále projevuje v podobě obligatorních důvodů stanovených v čl. 3 Rámcového rozhodnutí a ve většině z fakultativních důvodů uvedených v čl. 4 Rámcového rozhodnutí vztahujících se k nevykonání evropského zatýkacího rozkazu. Zachovány tak byly tradiční důvody pro aplikaci zásady oboustranné trestnosti jako překážka amnestie, promlčení či zásada *ne bis in idem*⁸².

Pokud je tedy v evropském zatýkacím rozkazu uveden skutek odpovídající jedné z vyjmenovaných kategorií jednání, pak obecně není třeba, aby justiční orgán jednoho členského státu od justičního orgánu jiného členského státu, který evropský zatýkací rozkaz vydal, vyžadoval zaslání znění trestního ustanovení týkajícího se právní kvalifikace spáchaného skutku a jeho promlčení⁸³. I když bude spáchaný skutek uvedený v evropském zatýkacím rozkazu spadat do jedné z vyjmenovaných kategorií jednání, může si státní zástupce či soud dodatečně vyžádat potřebné informace, pokud má pochybnosti o tom, že:

---

⁸² Polák P., Evropský zatýkací rozkaz, Právní fórum 2/2004, str. 76.

⁸³ Fenyk, J., Kloučková, S., Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech, 2. vydání, Praha, Linde, 2005, str. 198.

- popis skutku je nedostatečný, tj. skutek není popsán tak, aby nemohl být zaměněn s jiným skutkem,
- jsou pochybnosti o tom, zda skutek není ve vyžadujícím členském státě promlčen, nebo
- jsou pochybnosti o tom, zda skutek skutečně spadá pod jednu z vyjmenovaných kategorií jednání⁸⁴.

Podle tehdy platného zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, odpovídaly Rámcovým rozhodnutím výslovně stanovené trestné činy trestným činům, které uvádím v tabulce, jež je přílohou č. 1.

g) Stanovení dalších trestných činů

Tak jako extradiční smlouvy definují trestné činy, u nichž je vydání přípustné, vymezuje i Rámcové rozhodnutí trestné činy, na které se vztahuje evropský zatýkací rozkaz, a tedy možnost předání. Činí tak eliminační metodou, tedy stanovením trestných činů ve svém čl. 2 odst. 1, u kterých je předání vyloučeno. Podle uvedeného ustanovení může být evropský zatýkací rozkaz vydán ohledně trestných činů, za které právo státu, který evropský zatýkací rozkaz vydává, stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí nejméně jednoho roku, a pokud již byl trest uložen, musí se jednat o trest ve výměře nejméně čtyř měsíců. Stejnými hranicemi trestní sazby odnětí svobody či výměry trestu jsou bagatelní trestné činy vyloučeny i z extradice v Úmluvě z roku 1957, kde však podmínka horní hranice sazby odnětí svobody nejméně jeden rok musí být splněna jak v dožadujícím, tak v dožádaném státě.

⁸⁴

Fenyk, J., Kloučková, S., Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech, 2. vydání, Praha, Linde, 2005, str. 199.

Podstatnou skutečností je poté nestanovení vyloučení předání pachatelů trestných činů politických, vojenských a fiskálních, které představují tradiční překážku extradice. Díky těmto rozdílům dochází k podstatnému rozšíření případů, na které se vztahuje evropský zatýkací rozkaz a možnost předání oproti extradičnímu řízení. Zejména zrušení kategorií politických, vojenských a fiskálních trestných činů je jistě významným krokem na poli justiční a policejní spolupráce.

Využívání evropského zatýkacího rozkazu v praxi doprovázejí určité nedostatky. Řadu jeho nedostatků způsobila, podle pracoviště jednajícího ve věci evropského zatýkacího rozkazu v rámci Policie České republiky, kterým je Národní centrála SIRENE, právě rychlost přijetí Rámcového rozhodnutí.

Z těchto nedostatků uvádím např.:

- nejednotné lhůty pro doručení originálu evropského zatýkacího rozkazu v rozpětí od 24 hodin do 40 dní,
- nejednotný jazykový režim,
- nejednotnost chápání vyjmenovaných trestných činů, kde se neuplatňuje zásada oboustranné trestnosti,
- pochybná národní přechodná období,
- zavedení komplikovanějších postupů pro zatčení,

- nejasnosti ohledně vrácení a předávání vlastních občanů k výkonu trestu,
- omezení předávání vlastních občanů v některých státech (mimo jiné i v České republice. Česká republika nepředá vlastního občana pro skutek spáchaný před 1. listopadem 2004),
- nemožnost zatknout osobu bez předchozího zaslání originálu evropského zatýkacího rozkazu v některých státech,
- praktické problémy při uplatňování 10 denní lhůty k faktické realizaci předání.

Přes všechny výše zmíněné nedostatky však Národní centrála SIRENE konstatuje, že evropský zatýkací rozkaz významně zlepšil spolupráci v oblasti pátrání a postupně dochází ke zřetelnému nárůstu mezinárodního pátrání po hledaných osobách v rámci teritoria Evropské unie. Tím se postupně naplňuje účel Rámcového rozhodnutí, aby hranice nebyly překážkou prosazení práva. V praxi je poté oceňován přínos evropského zatýkacího rozkazu také nečlenskými státy. Zajímavostí jistě je, že probíhají jednání o uzavření smlouvy ve věci částečné aplikace evropského zatýkacího rozkazu s Norskem a Islandem.

3) Evropský zatýkací rozkaz

Evropský zatýkací rozkaz⁸⁵ je s ohledem na svou podstatu institutem, jehož využívání musí být pod neustálým dohledem. Důvodem tohoto tvrzení je poté nejen potřeba dohledu nad prováděním evropského

⁸⁵

K evropskému zatýkacímu rozkazu např. Keijzer, N., *The European Arrest Warrant in Practice*, T.M.C. Asser Press, rok 2009.

zatýkacího rozkazu za účelem eliminace chyb, které mohou vést až ke nenávratnému porušení základních práv a svobod, ale také jeho vývoj, jež by se měl promítnout do všech národních právních úprav. Vzhledem k této skutečnosti je evropský zatýkací rozkaz pod drobnohledem jak institucí zabývajících se ochranou lidských práv, tak orgánů Evropské unie. Tento institut evropské spolupráce je poté doprovázen nejen úspěchy, ale také jistými obtížemi, jež se často vztahují k procesní stránce věci.

Mezi potíže provázející evropský zatýkací rozkaz Komise ve své zprávě z července roku 2007 zahrnuje provádění článků Rámcového rozhodnutí v souvislosti s důvody jeho nepovinného a povinného odmítnutí. I když Rámcové rozhodnutí stanoví, že existují pouze tři povinné důvody odmítnutí předání, mezi které patří amnestie, zásada „ne bis in idem“ (zákaz nového stíhání obviněného pro týž skutek) a nestíhatelnost z důvodu trestní neodpovědnosti na základě věku a dále sedm důvodů, pro které je možné odmítnout členskému státu vykonání nebo nevykonání evropského zatýkacího rozkazu ve svém vnitrostátním právu, některé státy stále nejsou ochotny předávat své státní příslušníky, a znovu zavedly podmínku oboustranné trestnosti, což jejich předávání značně ztěžuje. Tímto však členské státy omezují uplatňování zásady vzájemného uznávání přijaté za základní zásadu již v roce 1999 ve finském Tampere. Některé členské státy nejenže brání předání svých státních příslušníků, ale navíc požadují doplňující záruky, které Rámcové rozhodnutí nestanoví.

I přes některé výše nastíněné obtíže vyplývající většinou z rozdílných právních úprav členských států Evropské unie, je zavedení evropského zatýkacího rozkazu hodnoceno jako velký úspěch, neboť počet předaných osob oproti minulosti výrazně vzrostl a předávací procedura se

zásadním způsobem zkrátila (rekordmany jsou Španělé a Portugalci) a zjednodušila⁸⁶.

Ze statistik zpracovaných v souvislosti s evropským zatýkacím rozkazem vyplývají určitá fakta. Z porovnání počtu osob zatčených a následně předaných vyplývá, že ve více nežli 86 % případů došlo skutečně k samotnému předání vystavujícímu členskému státu. Dalším údajem je, že více nežli polovina osob je předávána s jejich souhlasem a tento počet se rok od roku zvyšuje. Doručitelem evropských zatýkacích rozkazů je v mnoha případech Interpol, a to v 58 % z celkového počtu vydaných. Doručovány jsou však nejčastěji prostřednictvím Schengenského informačního systému nebo přímo dotčenými členskými státy. Již od roku 2005 z uvedených statistik vyplývá, že se průměrná doba provedení jedné žádosti zkrátila přibližně z 1 roku v případě starého způsobu vydávání na méně než 6 týdnů a dokonce na 11 dní v případech, které jsou časté, pokud osoba se svým předáním souhlasí.

Jedním z dalších rámcových rozhodnutí naplňujících zásadu vzájemného uznávání, na níž je založen evropský zatýkací rozkaz, je rámcové rozhodnutí Rady 2008/978/SVV ze dne 18. prosince 2008 o evropském důkazním příkazu k zajištění předmětů, listin a údajů pro účely v trestních věcech. Evropský důkazní příkaz je definován jako rozhodnutí justičního orgánu, který vydal příslušný orgán členského státu za účelem zajištění předmětů, listin a údajů nacházejících se na území jiného členského státu. Vydávajícími orgány by měli být pouze soudci, státní zástupci či justiční orgány k tomu určené vydávajícím státem, vykonávajícími orgány ty, jež jsou příslušné k uznání či vykonávání evropského důkazního příkazu. Evropský důkazní příkaz může být vydán v

---

⁸⁶

<http://www.policie.cz/clanek/evropsky-zatykaci-rozkaz.aspx>, ke dni 15. ledna 2011, 14:26 hod.

rámci trestního řízení, které je vedeno nebo má být vedeno justičním orgánem pro trestný čin podle vnitrostátního práva vydávajícího státu, dále v řízení pro činy, které správní orgány stíhají podle vnitrostátního práva vydávajícího státu jako protiprávní jednání za předpokladu, že proti jejich rozhodnutí lze podat opravný prostředek u soudu, který je příslušný též pro trestní věci. Dále může být vydán v řízení pro činy, které justiční orgány vydávajícího státu stíhají jako protiprávní jednání za předpokladu, že proti jejich rozhodnutí lze podat opravný prostředek u soudu, který je příslušný též pro trestní věci, a v poslední řadě v řízeních, která se týkají trestných činů nebo protiprávního jednání, za které může nést odpovědnost či být potrestána právnická osoba ve vydávajícím státě, a to v souvislosti s výše uvedenými řízeními. K zajištění účinnosti justiční spolupráce v trestních věcech je omezena možnost odmítnout uznání nebo výkon evropského důkazního příkazu, zejména odmítnutí s odůvodněním, že čin, jehož se příkaz týká, nepředstavuje ve vykonávajícím státě trestný čin. Na druhé straně by však měla existovat možnost odmítnout uznání nebo výkon příkazu, pokud by měl za následek porušení imunity či výsad v daném státě nebo by poškozoval např. základní zájmy národní bezpečnosti či ohrožoval zdroj informací. Každý členský stát Evropské unie je povinen si upravit systém opravných prostředků, které lze uplatnit proti věcným důvodům, na jejichž základě bylo přijato rozhodnutí o zajištění důkazů včetně toho, zda je rozhodnutí nutné a přiměřené⁸⁷. Rámcové rozhodnutí Rady týkající se evropského důkazního prostředku mělo být provedeno do vnitrostátních právních řádů členských států do 19. ledna 2011.

---

⁸⁷

Eisenbrucková, L., O evropském důkazním příkazu, Bulletin advokacie č. 3/2009, str. 59.

4) Definice a podstata evropského zatýkacího rozkazu

Předávacích procedur na základě evropského zatýkacího rozkazu se ve vztazích mezi Českou republikou a dalšími členskými státy použije bez výjimky ohledně osob, které nejsou státními občany České republiky. Pokud jde o předávání občanů České republiky, je předávání omezeno jednak datem spáchání trestného činu a jednak je jeho podmínkou vzájemnost. Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, nevymezuje pojem evropský zatýkací rozkaz, i když obsahuje ustanovení § 404 odst. 1, které je ale spíše výkladovým pravidlem⁸⁸. Obecně však můžeme evropský zatýkací rozkaz v souladu s čl. 1 odst. 1 Rámcového rozhodnutí definovat jako rozhodnutí vydané justičním orgánem členského státu s cílem zatčení a předání požadované osoby jiným členským státem za účelem trestního stíhání nebo výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného s odnětím osobní svobody.

Obdobně jako extradici, kterou je přesun osoby z jedné jurisdikce do druhé za účelem jejího trestního stíhání nebo výkonu trestu, jenž jí byl uložen⁸⁹, můžeme popsat také předání na základě evropského zatýkacího rozkazu. U extradice jsou však dány nejen jiné hmotněprávní zásady, ale dále také proces samotnému vydání předcházející, při němž dojde k tomu, že soud v souladu s § 376 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, vydá mezinárodní zatýkací rozkaz a na jeho podkladě pouze požádá ministerstvo spravedlnosti jako ústřední orgán o další opatření, tedy o zpracování žádosti o vydání a její předání orgánům státu, v němž se požadovaná osoba nachází. Předmětná žádost se poté předává formou diplomatického styku nebo v lepším případě podle některých smluv formou meziministerského

---

⁸⁸ Musil, J., Kratochvíl, V., Šámal, P. a kolektiv, Trestní právo procesní, 3. vydání, C.H.Beck, Praha, rok 2007, str. 1058.

⁸⁹ Rozsudky Evropského soudního dvora ze dne 11. února 2003, ve věcech Hüseyin Gözütok (C-187/01) a Klaus Brügge (C-385/01).

styku. V závislosti na tom, zda se v extradičním řízení dožádaného státu uplatňuje systém správní, soudní či smíšený, pak k vydání dochází na základě rozhodnutí správního orgánu, soudního orgánu nebo obou⁹⁰. Naproti tomu evropský zatýkací rozkaz předá sám justiční orgán přímo po jeho vydání, což je stanoveno v čl. 9 odst. 1 Rámcového rozhodnutí, a to opět příslušnému justičnímu orgánu jiného vykonávajícího státu. Který z justičních orgánů vykonávajícího státu je příslušný, může zjistit justiční orgán státu, který evropský zatýkací rozkaz vydal, prostřednictvím Eurojustu.

Justiční orgán požadující předání osoby může podle čl. 95 Schengenské prováděcí úmluvy učinit záznam v Schengenském informačním systému, o čemž se zmíním v následující kapitole. Záznam v Schengenském informačním systému je postaven naroveň vydanému a zaslanému evropskému zatýkacímu rozkazu. Podle plk. Mgr. Ivo Malechy z Národní centrály SIRENE je počet evropských zatýkacích rozkazů zpracovávaných v Schengenském informačním systému nižší, nežli skutečně vydaných evropských zatýkacích rozkazů soudy v České republice, neboť některé evropské zatýkací rozkazy nejsou v Schengenském informačním systému zaznamenávány.

Evropský zatýkací rozkaz může být předán také prostřednictvím zabezpečeného telekomunikačního systému Eurojustu, nebo nelze-li využít Schengenského informačního systému, může být v souladu s čl. 10 odst. 2 a odst. 3 Rámcového rozhodnutí předán prostřednictvím Interpolu. Evropský zatýkací rozkaz vydaný justičním orgánem jednoho členského státu Evropské unie vyvolává bezprostřední účinky v jiném členském státě.

---

⁹⁰

Polák P., Evropský zatýkací rozkaz, Právní fórum č. 2/2004, str. 76.

Jak jsem již vedla výše, na území Evropské unie došlo v souvislosti s přijetím Rámcového rozhodnutí a zavedením předávání odsouzených či podezřelých osob pro účely trestního stíhání či výkonu trestu na základě evropského zatýkacího rozkazu ke zrušení vydávání v extradičním řízení mezi členskými státy. Účelem bylo poté zajištění volného pohybu justičních rozhodnutí v trestních věcech, a to jak rozhodnutí učiněných v trestním řízení ve stádiu před vynesením rozsudku, tak rozhodnutí učiněných po něm.

Evropský zatýkací rozkaz je takové rozhodnutí justičního orgánu, které splňuje všechny podmínky stanovené Rámcovým rozhodnutím a vyhovuje formálním náležitostem uvedeným v příloze Rámcového rozhodnutí. Evropský zatýkací rozkaz musí obsahovat následující údaje:

- a) Totožnost a státní příslušnost hledané osoby.
- b) Název, adresu, číslo telefonu, faxu a e-mailovou adresu vystavujícího justičního orgánu.
- c) Údaj o tom, zda existuje vykonatelný rozsudek, zatýkací rozkaz nebo jiné vykonatelné soudní rozhodnutí.
- d) Povahu a právní kvalifikaci spáchaného trestného činu.
- e) Popis okolností, za kterých byl trestný čin spáchán, včetně doby, místa a míry účasti hledané osoby na trestném činu.
- f) Uložený trest, pokud existuje pravomocný rozsudek, nebo zákonem stanovenou trestní sazbu pro spáchaný trestný čin podle právních předpisů vystavujícího členského státu.

g) Pokud je to možné, následky spáchaného trestného činu.

Další podmínkou účinnosti evropského zatýkacího rozkazu je jeho přeložení do úředního jazyka vykonávajícího státu. Členské státy Evropské unie však mají možnost prohlásit, že budou akceptovat překlad do jednoho nebo více úředních jazyků orgánů Evropské unie, což se v mnoha případech také stalo. I když je uvedený postup spočívající v požadavku překladu evropského zatýkacího rozkazu do úředního jazyka vykonávajícího členského státu správný, obligatorní náležitostí by podle mého názoru měl být rovněž jeho překlad do jednoho z úředních jazyků. Důvodem mého tvrzení je skutečnost, že evropský zatýkací rozkaz má být, jak vyplývá z jeho názvu institutem celoevropským. V této souvislosti si dovoluji dále tvrdit, že pokud by překlad do jazyka vykonávajícího státu měl být příčinou zmaření dopadení hledané osoby, měl vykonávající stát akceptovat překlad od jednoho z úředních jazyků Evropské unie. Otázka jazyka, ve kterém má být evropský zatýkací rozkaz dodán vykonávajícímu státu, se jistě dostal do popředí se vstupem východních států do Evropské unie, jako je např. Rumunsko či Bulharsko.

V roce 2007 byly v procesu evropského zatýkacího rozkazu nastaveny v jednotlivých členských státech určité podmínky a určeny příslušné orgány, které jsou obsahem přílohy č. 2. K příloze č. 2 dále uvádím, že jazyky akceptované pro formulář evropského zatýkacího rozkazu a příslušný orgán pro Českou republiku stanovilo svou instrukcí Ministerstvo spravedlnosti České republiky.

5) Schengenský informační systém

Za předchůdce bývalého III. pilíře můžeme označit schengenský systém, založený tzv. Schengenskými dohodami. Schengenským dohodám předcházela tzv. Saarbruckenská dohoda, podepsaná mezi Spolkovou republikou Německo a Francií v roce 1984. Důvodem pojmenování schengenského prostoru je poté právě malé městečko Schengen nacházející se na lucemburském území blízko francouzsko-německých hranic. Dohoda byla odezvou na protesty evropských řidičů vozidel pro dálkovou silniční přepravu, a to v souvislosti s jejich zdržováním na společných hranicích obou států. Cílem uvedené dohody bylo postupné rušení hraničních kontrol na francouzsko-německých hranicích a zavedení volného pohybu osob mezi Spolkovou republikou Německo a Francií⁹¹.

Schengenský prostor spočívá v tom, že na společných hranicích většiny členských států nejsou vykonávány hraniční kontroly a hranice tak mohou být překonávány kdykoliv a jakémkoliv místě. Absenci hraničních kontrol na vnitřních hranicích členských států nahrazuje rozsáhlá spolupráce a stanovené vysoké schengenské standardy týkající se policejní a justiční spolupráce, vízových záležitostí či ochrany osobních údajů. Z bezpečnostního hlediska mají všechna opatření sloužit právě k eliminaci zneužívání svobody pohybu k páčání trestné činnosti.

Již v úvodu své práce jsem se zmínila o evaluaci, kterou procházejí v souvislosti s výkonem evropského zatýkacího rozkazu členské státy. Uvedená evaluace se však nevztahuje pouze na evropský zatýkací rozkaz, ale váže se vůbec k celému schengenskému prostoru a s tím souvisejícím

---

⁹¹

Had, M., Pikna, B., Druhý a třetí pilíř Evropské unie, 1. vydání, Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, Praha, rok 2001, str. 77.

činností členských států. Evaluací plnění úkolů v souvislosti se svým členstvím v schengenském prostoru projde Česká republika v letech 2012 – 2013. Přípravou na schengenskou evaluaci se zabývají jednotlivá příslušná ministerstva a další orgány států, mezi které patří mimo jiné Policie České republiky, již od roku 2010. Za účelem řádného splnění daných úkolů vznikly expertní skupiny, jež se vždy zabývají jedinečným tématem, po kterém jsou většinou pojmenovány. Mezi témata, kterými se expertní skupiny zabývají, patří vzdušené hranice, policejní spolupráce, víza, ochrana osobních údajů a Schengenský informační systém. Jednotlivá témata se samozřejmě prolínají a k řádné evaluaci plnění úkolů je nutné splnit všechny.

Velmi významnou právní úpravou v oblasti vydávání tedy byly již zmíněné Schengenské dohody. První z nich byla podepsána dne 14. června 1985 mezi Spolkovou republikou Německo, Francií a zeměmi Beneluxu a týkala se postupného odstraňování kontrol na společných hranicích. Podepsána byla mimo smluvní rámec Evropských společenství. Otevřena však byla všem členským státům Evropských společenství. Následně podepsaly uvedené státy o 5 let později další dohodu, a to Schengenskou prováděcí úmluvu, ke které se postupně připojily téměř všechny státy Evropských společenství, kromě Velké Británie, Kypru, Irska, Bulharska a Rumunska. Schengenskou prováděcí úmluvu podepsaly i nečlenské státy, a to Island a Norsko. Zásadní změnu přinesla Amsterodamská smlouva, která zařadila Schengenskou dohodu a další právní akty vydané na jejím základě, do právního rámce Evropské unie. Stalo se tak na základě Prováděcího protokolu o převzetí schengenského systému, který byl podepsán společně s Amsterodamskou smlouvou. V části, která se obsahově shodovala s I. pilířem, tedy ta, která se týkala volného pohybu osob, byl schengenský systém inkorporován do SES a ve zbývající části, která se týkala policejní a justiční spolupráce v trestních věcech, byl inkorporován do SEU.

Schengenská prováděcí úmluva upravovala extradici v čl. 59 až čl. 66. Doplnovala Úmluvu z roku 1957 a Smlouvu o vydávání a právní pomoci ve věcech trestních mezi zeměmi Beneluxu z roku 1962. Zajímavostí je, že Schengenská prováděcí úmluva v souladu s čl. 62 odst. 2 Rámcového rozhodnutí umožnila vydávání osob, pokud jinak v dožádaném státě podléhaly amnestii, a to až na některé výjimky, a dále rozšířila vydávání osob i za některé fiskální trestné činy.

K připojení České republiky do Schengenského informačního systému⁹² došlo ke dni 1. září 2007. Jeho účelem je především pátrání po osobách, a to jak hledaných, tak pohřešovaných a nežádoucích, a po věcech, mezi které řadíme např. vozidla, registrační značky, cestovní a osobní doklady, registrační doklady k vozidlům, bankovky, zbraně. Do Schengenského informačního systému se zaznamenávají údaje z pátracích informačních systémů členských států Evropské unie. Dotazy do Schengenského informačního systému mohou činit všichni příslušníci bezpečnostních sborů členských států, a to na stejné úrovni jako do svých národních pátracích informačních systémů. Nezbytnost využívání Schengenského informačního systému se projevuje např. v tom, že doba od vyhlášení pátrání v jednom členském státě do okamžiku, kdy je tento pátrací záznam dostupný ve všech státech, je podle informace příslušného pracoviště Policie České republiky maximálně 120 sekund. Schengenský informační systém tak zásadně přispívá ke zvýšení efektivity pátrání v schengenském prostoru bez kontrol na vnitřních hranicích.

S ohledem na skutečnost, že Schengenský informační systém již v současné době není dostatečně kvalitní jak technicky, tak obsahově, bylo v rámci Evropské unie rozhodnuto o vybudování nového systému s

---

⁹²

Např. Čelíkovský, J., Plné zapojení do schengenského prostoru: národní a regionální aspekty, Karlovarská právní revue, Roč. 4, č. 3, rok 2008, str. 9-10.

využitím nejmodernějších technologií, jež by měl být obohacen o nové položky k usnadnění práce policistů v terénu (např. vložení fotografií a otisků prstů hledaných osob, možnost propojení souvisejících záznamů, možnost varování ohledně hledané – nebezpečné osoby, její nakažení infekční chorobou, či upozornění na křivé obviňování policistů). Ve smyslu již výše uvedené skutečnosti týkající se priorit záznamů v Schengenském informačním systému by měl být tento nový systém vylepšen v tom smyslu, že poté, co pozbude jeden ze záznamů aktuálnosti, automaticky na jeho místo nastoupí záznam další. Tento nedostatek Schengenského informačního systému má za následek to, že ačkoliv se k jedné osobě vztahují záznamy dva, a to jak např. prioritní záznam podle čl. 95 Schengenské prováděcí úmluvy, který vypovídá o vydání evropského zatýkacího rozkazu na takovou osobu, tak záznam podle čl. 96 Schengenské prováděcí úmluvy, vypovídající o skutečnosti, že osoba je na území schengenského prostoru nežádoucí, po zadržení takové osoby na základě evropského zatýkacího rozkazu a likvidaci záznamu podle čl. 95 nenastoupí automaticky záznam podle čl. 96. Přiřazení záznamu podle čl. 96 musí být v Schengenském informačním systému k osobě proveden manuálně.

Ve většině případů není pobyt hledané osoby znám. Pokud však znám je, doručí vystavující justiční orgán podle čl. 9 odst. 1 Rámcového rozhodnutí evropský zatýkací rozkaz přímo vykonávajícímu justičnímu orgánu. V souladu s čl. 9 odst. 2 může poté vystavující justiční orgán v každém případě rozhodnout o pořízení záznamu o vyžádané osobě v Schengenském informačním systému. Pořízení záznamu v Schengenském informačním systému je tedy rovnocenné doručení evropskému zatýkacímu rozkazu, pokud obsahuje údaje stanovené v čl. 8 odst. 1 Rámcového rozhodnutí.

Vzhledem k tomu že se v roce 2007 Česká republika připojila do Schengenského informačního systému, musela za účelem automatizovaného předávání údajů upravit své informační systémy. Právě v souvislosti s připojením do Schengenského informačního systému prošla Česká republika již výše zmíněnou evaluací, tedy evropským hodnocením v oblasti praktického provádění evropského zatýkacího rozkazu. Toto hodnocení bylo provedeno v rámci čtvrtého kola vzájemných evaluací, které probíhaly od roku 2006 do roku 2009 v Radě. Vyhodnocení jeho průběhu a výsledků tak připadlo na období českého předsednictví v Radě. Právním základem těchto evaluací byla Společná akce o zavedení mechanismu pro hodnocení provádění a implementaci mezinárodních závazků v oblasti boje proti organizovanému zločinu na národní úrovni přijatá Radou dne 5. prosince 1997⁹³.

Vzájemné hodnocení se soustřeďovalo především na praktické uplatňování a provádění institutu evropského zatýkacího rozkazu v jednotlivých členských státech Evropské unie. Základem pro praktické hodnocení byl standardizovaný evaluační dotazník, jenž předcházel samotné návštěvě expertního týmu vyslaného Evropskou unií. V rámci evaluace byly Českou republikou zpracovány odpovědi na dotazy, jejichž obsah je uveden v příloze č. 3. K provádění Rámcového rozhodnutí se vyjádřila také Komise, podle níž patří mezi osvědčené postupy např. možnost předběžně zatknout osobu, ohledně které bylo vydáno varování, a to na základě žádosti členského státu, který ještě nevyužívá Schengenský informační systém, nebo umožnění předání za průvodní trestný čin.

Na základě záznamů České republiky vložených do Schengenského informačního systému bylo k roku 2010 v cizině zatčeno 212 hledaných

---

⁹³ Úřední věstník, vydaný dne 15. prosince 1997, str. 7 – 9, např. <http://www.ok.cz/iksp/docs/265.pdf>, ke dni 28. Prosince 2010, 18:15 hod.

zločinců, nalezeno 60 pohřešovaných lidí a z toho 31 dětí. Ve 106 případech byl zjištěn pobyt osob a řešeno 966 cizinců, kteří jsou v České republice nežádoucí. Česká republika má v současnosti v Schengenském informačním systému téměř 29.530 záznamů k osobám. Národní centrála SIRENE řeší denně v průměru 15 zásahů v Schengenském informačním systému, ať už v České republice nebo v cizině. Od spuštění Schengenského informačního systému jich bylo celkem 5.911. Mezi nimi např. vypátrání Barbory Škrlové, vícenásobného vraha z Moldávie ve Španělsku, příslušníků několika organizovaných skupin lupičů z Rakouska, Dánska apod.⁹⁴.

Schengenský informační systém je podle mého názoru, vyplývajícího především z praxe, nepostradatelnou součástí justiční a především policejní spolupráce mezi členskými státy. Přesto má některé nedostatky, jimiž je např. skutečnost, že nikdy neobsahuje záznam o občani Evropské unie vypovídající o něm jako o nežádoucí osobě, což vyplývá samozřejmě z povahy samotného systému. Vzhledem k této skutečnosti by měla být v rámci Evropské unie zavedena databáze, jež by informovala další členské státy o tom, kdyby byl občan Evropské unie v jiném členském státě odsouzen a jako trest mu bylo uloženo vyhoštění, jež je často ukládán v souvislosti s dalšími tresty, jako je např. trest odnětí svobody. Neexistence takového systému by v současné době mohla znamenat, že by byl občan Evropské unie odsouzený za násilný trestný čin s prvkem diskriminace přijat do služebního poměru k bezpečnostní či ozbrojené složce v jiném členském státě. Poté, co jsem se začala o toto téma zajímat, dozvěděla jsem se, že se v současné době pracuje na tzv. mezinárodním trestním rejstříku, který by uvedenému případu mohl předejít.

---

⁹⁴

<http://www.policie.cz/clanek/evropsky-zatykaci-rozkaz.aspx>, ke dni 26. prosince 2010, 18:45 hod.

6) Národní právní úprava evropského zatýkacího rozkazu

Základní vnitrostátní právní úprava evropského zatýkacího rozkazu je uvedena v § 375 odst. 1, § 403 až § 421 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, a v čl. II zákona č. 539/2004 Sb., kterým se mění trestní řád, a některé další zákony.

Vzájemné předávání osob na základě evropského zatýkacího rozkazu mezi Českou republikou a jiným členským státem Evropské unie lze realizovat výlučně pro trestné činy spáchané od 1. listopadu 2004. Na trestné činy spáchané před tímto datem se použije právní úprava obsažená v oddílu druhém hlavy XXV. zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, týkající se vydávání a příslušných mezinárodních smluv o vydávání.

Mezi první státy, které započaly s využíváním evropského zatýkacího rozkazu již ode dne 1. listopadu 2004, patří: Belgie, Dánsko, Estonsko, Francie, Finsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Malta, Maďarsko, Německo, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko a Švédsko.

Naproti tomu ve vztahu k Irsku a Velké Británii bylo možné se započítáním realizace vzájemného předávání osob na základě evropského zatýkacího rozkazu teprve poté, co byla přijata sekundární vnitrostátní legislativa v obou z těchto států, jež byla podkladem k určení České republiky jako státu, s nímž spolupracují na základě evropského zatýkacího rozkazu. V České republice byly o datu, od kterého Irsko a Velká Británie přijímají evropské zatýkací rozkazy vydané českými soudy, jakož i od kterého mohou naše justiční orgány přijímat jejich evropské zatýkací rozkazy, byly soudy informovány sdělením ve Sbírce instrukcí a sdělení

Ministerstva spravedlnosti. Stejným postupem byly soudy informovány o zahájení aplikace evropského zatýkacího rozkazu ve vztahu k Itálii.

Předání osob na základě evropského zatýkacího rozkazu je možné pouze z metropolitních území členských států Evropské unie. Ve vztahu k územím, za jejichž zahraniční vztahy jednotlivé členské státy odpovídají (zámořská a závislá území), se uplatní postup podle příslušných mezinárodních smluv o vydávání nebo postup bez smluvního základu podle ustanovení právního řádu České republiky. V případě potřeby by informaci o tom, co se rozumí metropolitním územím jednotlivých členských států nebo jaký režim se uplatní při vyžádání osoby ze zámořských a závislých území členských států, podalo na žádost českého soudu naše Ministerstvo spravedlnosti.

Odlišná situace při spolupráci za účelem předávání osob na základě evropského zatýkacího rozkazu byla také s Rakouskem, neboť až do dne 31. prosince 2008 Rakousko nepředávalo rakouské občany na základě evropského zatýkacího rozkazu bez jejich vlastního souhlasu. Ode dne 1. ledna 2009 však Rakousko své občany na základě evropského zatýkacího rozkazu již předává, kromě případů, kdy je žádáno o předání rakouského občana k výkonu trestu, a to pro trestné činy podléhající pravomoci rakouských orgánů a pro trestné činy spáchané mimo území vyžadujícího členského státu.

a) Předání z jiného členského státu do České republiky

Nezbytným podkladem pro vydání evropského zatýkacího rozkazu je již existující vykonatelný rozsudek, příkaz k zatčení vydaný podle § 69 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, mezinárodní zatýkací rozkaz vydaný

podle § 384 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád nebo vykonatelné rozhodnutí s tím samým účinkem, jímž je např. příkaz k dodání do výkonu trestu podle § 321 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád. Pokud není místo pobytu obviněného v cizině známo, je vhodné v souladu s § 384 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, vydat současně s evropským zatýkacím rozkazem také mezinárodní zatýkací rozkaz, aby tak bylo možno vyhlásit pátrání po obviněném i mimo území členských států Evropské unie⁹⁵ nebo také na území jiných států Evropy jako je Švýcarsko. I přes nemožnost výkonu evropského zatýkacího rozkazu na území Švýcarska policejní a justiční orgány tohoto státu a České republiky spolupracují. Vzhledem k této skutečnosti se stává, že aniž by byl vydán mezinárodní zatýkací rozkaz, je osoba, na níž je vydán evropský zatýkací rozkaz, zatčena a o této skutečnosti jsou informovány příslušné orgány vyžadujícího státu, které teprve ex post mezinárodní zatýkací rozkaz vydají. I z uvedeného příkladu vyplývá potřeba spolupráce policejních a justičních orgánů na vyšší nežli formální úrovni, i když ne vždy je tímto způsobem postupováno, což je podle mého názoru jeden z hlavních problémů současné praxe.

Náležitosti evropského zatýkacího rozkazu stanoví § 405 odst. 2 a 3 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád. Evropský zatýkací rozkaz je zvláštním druhem rozhodnutí a soud jej proto nevydává ve formě usnesení nebo opatření. Písemné vyhotovení evropského zatýkacího rozkazu soud vypracuje na formuláři, jehož vzor uvádím v příloze č. 4, a to společně s návodem na vyplnění formuláře.

Pokud je znakem skutkové podstaty trestného činu, pro jehož spáchání je evropský zatýkací rozkaz vydáván, výše škody, uvede ji soud v evropském zatýkacím rozkazu podle § 138 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb.,

⁹⁵

Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 30. prosince 2004, o postupu soudů ve styku se členskými státy Evropské unie ve věcech trestních.

trestní zákoník. Další ustanovení zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, a to § 35 a § 95 vztahující se k promlčení, soud v evropském zatýkacím rozkazu použije pouze v případě, že jejich aplikace připadá v úvahu vzhledem k právní kvalifikaci spáchaného trestného činu.

Není povinností příslušného soudu v případě předání odsouzeného z jiného členského státu k výkonu trestu nebo ochranného opatření do České republiky k evropskému zatýkacímu rozkazu přikládat stejnopis rozsudku s doložkou právní moci a příp. také rozhodnutí soudu druhého stupně. Tato rozhodnutí by příslušný soud zaslal justičnímu orgánu vykonávajícího členského státu na jeho výslovnou žádost dodatečně.

Evropský zatýkací rozkaz opatří příslušný soud úředním překladem do úředního jazyka členského státu, na jehož území se má hledaná osoba zdržovat, nebo do jiného jazyka, v němž je tento členský stát ochoten evropský zatýkací rozkaz přijmout. Pokud není v době vydání evropského zatýkacího rozkazu místo pobytu hledané osoby známo, opatří soud evropský zatýkací rozkaz úředním překladem do angličtiny.

Vzory evropského zatýkacího rozkazu v jednotlivých úředních jazycích Evropské unie jsou ke stažení na internetových stránkách Ministerstva spravedlnosti⁹⁶.

i) Doručování

Neprodleně po vydání evropského zatýkacího rozkazu má soud v souladu s výše uvedenou instrukcí Ministerstva spravedlnosti požádat

---

⁹⁶ <http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33>, ke dni 30. listopadu 2010, 13:55 hod.

Národní centrálu SIRENE o zahájení pátrání po hledané osobě a o její zatčení. Jako podklad žádosti zašle příslušný soud Policii České republiky jedno vyhotovení evropského zatýkacího rozkazu v českém jazyce. Překlad evropského zatýkacího rozkazu do příslušného jazyka zašle soud Národní centrále SIRENE dodatečně. Stejnopis evropského zatýkacího rozkazu zasílá soud příslušnému orgánu Policie České republiky, který po obviněném pátrá na národní úrovni a mezinárodnímu odboru Ministerstva spravedlnosti, a to společně s překladem do příslušného jazyka.

O zrušení evropského zatýkacího rozkazu v souladu s § 405 odst. 6, ve spojení s § 384 odst. 5 písm. b) a c) zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, by měl příslušný soud informovat Národní centrálu SIRENE, dále místně příslušný orgán Policie České republiky a Ministerstvo spravedlnosti, a to ve lhůtě 14 dní.

V praxi poté nebývá problémem doručování evropského zatýkacího rozkazu Policii České republiky po jeho vydání, avšak naopak, oznamování skutečnosti, že již pominul důvody vydání evropského zatýkacího rozkazu, a to např. z důvodu, že se sám pachatel dostavil dobrovolně od výkonu trestu odnětí svobody. Tato skutečnost však může vyvolat nechtěné účinky, pokud by byla taková osoba Policií České republiky omezena, avšak evropský zatýkací rozkaz by byl zrušen, neboť by již dokonce pominuly okolnosti vydání evropského zatýkacího rozkazu např. proto, že byla osoba uznána nevinou. Polici České republiky by se měla o zrušení evropského zatýkacího rozkazu dozvědět také proto, aby byl zlikvidován záznam podle čl. 95 Schengenské prováděcí úmluvy ze Schengenského informačního systému, což by mělo být učiněno, obdobně jako při jeho zavedení, na základě podnětu příslušného soudu. Otázkou zůstává, jaký subjekt by nesl odpovědnost za takové zatčení.

Jakmile je soudu známo místo pobytu hledané osoby v jiném členském státě Evropské unie, měl by zaslat evropský zatýkací rozkaz a jeho úřední překlad věcně a místně příslušnému justičnímu orgánu předávajícího státu. O doručení evropského zatýkacího rozkazu může příslušný soud požádat Národní centrálu SIRENE nebo Ministerstvo spravedlnosti, zejména pokud věc nesnese odkladu, nebo pokud se při předchozím pokusu o doručení vyskytly překážky.

Pokud předávající členský stát pro účely rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu požaduje dodatkové informace, postupuje soud obdobně, jak je uvedeno v předchozích odstavcích.

- ii) Výslech nebo dočasné převzetí osoby z jiného členského státu před povolením předání

Žádost o výslech nebo dočasné převzetí zatčené osoby v souladu s § 407 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, zašle český soud příslušnému justičnímu orgánu předávajícího státu. Pokud vyvstane potřeba při výslechu předávané osoby zajistit účast třetích osob, např. obhájce, policejního orgánu, státního zástupce, musí soud takovou skutečnost v žádosti uvést.

Ve stanoveném termínu je soud povinen zajistit navrácení dočasně předané osoby zpět justičním orgánům předávajícího státu.

iii) Postup po rozhodnutí předávajícího členského státu

Pokud je předání hledané osoby do České republiky povoleno, příslušný soud požádá Národní centrálu SIRENE o sjednání termínu převzetí předávané osoby. V případě, že soud zasílá předávajícímu členskému státu Evropské unie v souladu s § 405 odst. 6 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, pravomocný odsuzující rozsudek, informuje o tom neprodleně Ministerstvo spravedlnosti. Na žádost Ministerstva spravedlnosti poskytne soud potřebnou součinnost při realizaci předání odsouzeného k výkonu trestu do předávajícího členského státu, spočívající zejména v zaslání vyžádaných listin a informací z trestního spisu zpracovávaného k předávané osobě.

iv) Průvoz předávané osoby

Pokud má být eskorta předávané osoby z členského státu do České republiky realizována přes území jiného členského státu Evropské unie, zašle soud příslušnému justičnímu orgánu tohoto třetího členského státu žádost o průvoz společně s překladem žádosti do jazyka, v němž tento členský stát přijímá evropský zatýkácí rozkaz. Žádost o průvoz se nezasílá, pokud se eskorta předávané osoby realizuje letecky bez plánovaného mezipřistání na území jiného členského státu⁹⁷.

Žádost o průvoz musí obsahovat:

- informace o totožnosti a státní příslušnosti předávané osoby,

⁹⁷

Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 30. prosince 2004, o postupu soudů ve styku se členskými státy Evropské unie ve věcech trestních.

- informaci o vydání evropského zatýkacího rozkazu,
- zákonné pojmenování trestného činu a
- vylíčení skutkového děje s přesným vyznačením doby, místa a způsobu spáchání trestného činu.

Pokud má být eskorta předávané osoby z předávajícího členského státu do České republiky realizována přes území státu, který není členským státem Evropské unie, požádá soud Ministerstvo spravedlnosti o zajištění povolení průvozu územím tohoto státu. V případě potřeby příslušný soud Ministerstvu spravedlnosti poskytne další součinnost, zejména zašle v souladu s § 405 odst. 5 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, stejnopis nebo ověřenou kopii evropského zatýkacího rozkazu, pokud tak již neučinil, a pokud je to třeba, jeho překlad do úředního jazyka státu, přes jehož území má být průvoz realizován, nebo do jiného jazyka, který Ministerstvo spravedlnosti určí.

Po dodání předané osoby do vazby, do výkonu trestu odnětí svobody nebo do zařízení, v němž má být vykonáváno ochranné opatření spojené s omezením svobody, zašle soud Ministerstvu spravedlnosti kopii protokolu o převzetí osoby nebo kopii hlášení věznice, a to do čtrnácti dnů od realizace předání.

Pokud se dále jedná o situaci, kdy je třeba zajistit předání mezi členskými státy, které spolu nesousedí, a předávaná osoba se má převést přes území České republiky, rozhodne o převozu zatčené osoby Nejvyšší soud České republiky⁹⁸.

---

⁹⁸ Jelínek, J. a kolektiv, Trestní právo procesní, 1. vydání podle nové právní úpravy účinné od 1. 1. 2010, 1. vydání, Leges, Praha, rok 2009, str. 735.

v) Dočasné převzetí osoby z jiného členského státu

Pokud bylo předání osoby povoleno, avšak jeho realizace byla předávajícím členským státem odložena z důvodu trestního stíhání předávané osoby nebo výkonu trestu na předávané osobě v tomto státě, může příslušný soud požádat předávající členský stát Evropské unie, aby osobu dočasně předal do České republiky za účelem provedení procesních úkonů trestního stíhání.

Kopii protokolu, v němž je zaznamenáno prohlášení předané osoby o vzdání se práva na uplatnění zásady speciality v souladu s § 406 odst. 1 písm. e) zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, společně s vyrozuměním předávajícího členského státu týkající se toho, že předaná osoba se vzdala práva na uplatnění zásady speciality podle § 406 odst. 1 písm. d) zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, zašle příslušný soud Ministerstvu spravedlnosti. V žádosti upravené v § 406 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, na jejímž základě může dát předávající členský stát souhlas s trestním stíháním předané osoby pro jiné trestné činy spáchané před předáním, než ty, pro které bylo předání povoleno, soud uvede údaje podle § 405 odst. 2 písm. a), b), d) až f), odst. 3 a odst. 4 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád.

b) Předání z České republiky do jiného členského státu

Pokud dojde k zatčení osoby, na kterou byl vydán některým ze členských států Evropské unie evropský zatýkací rozkaz, je taková osoba vzata do předběžné nebo předávací vazby, o čemž příslušný soud bezodkladně informuje:

- státního zástupce, který provádí předběžné šetření,

- Národní centrálu SIRENE a
- Ministerstvo spravedlnosti.

Sdělení zasílá příslušný soud povinně všem uvedeným orgánům, a to bezodkladně faxem, bez ohledu na právní moc usnesení o vzetí do vazby. Stejně tak soud postupuje, pokud rozhodne o propuštění osoby z předběžné nebo předávací vazby.

Pokud by po propuštění z předběžné vazby nastaly okolnosti, které by odůvodňovaly opětovné vzetí předávané osoby do předběžné vazby, pokyn k obnovení pátrání a zatčení osoby na území České republiky by měl být dán Národní centrále SIRENE, a to soudem provádějícím předběžné šetření na návrh státního zástupce.

O vyrozumění justičního orgánu vyžadujícího členského státu o uvalení předběžné vazby, propuštění předávané osoby z předběžné vazby, jakož i o vyžádání zaslání evropského zatýkacího rozkazu požádá soud Národní centrálu SIRENE.

Pokud je vyžádaná osoba převedena z předběžné či předávací vazby do vyšetřovací vazby nebo do výkonu trestu odnětí svobody, oznámí soud příslušný k rozhodnutí o předání tuto skutečnost výše uvedeným orgánům. Zároveň soud učiní všechna potřebná opatření k tomu, aby po propuštění z vyšetřovací vazby nebo po ukončení výkonu trestu odnětí svobody bylo možné osobu opětovně vzít do předběžné či předávací vazby tak, aby předběžná či předávací vazba bezprostředně navazovala na výkon vyšetřovací vazby nebo trestu odnětí svobody.

i) Rozhodnutí o předání

O průběhu výslechu zatčené osoby provedené v souladu s § 411 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, jehož provedení žádal orgán vyžadujícího členského státu, pořídí soud protokol, jehož stejnopis nebo ověřenou kopii zašle příslušnému orgánu cizího státu. Pokud je k zachycení průběhu výslechu použit zvukový nebo obrazový záznam, zašle soud orgánu vyžadujícího členského státu společně se stejnopisem nebo ověřenou kopii protokolu o provedení výslechu také technický nosič, na němž je záznam uložen⁹⁹.

Pokud soud pro své rozhodnutí potřebuje další informace, které mohou být poskytnuty vyžadujícím státem, vyžádá je přímo od justičního orgánu, který vydal evropský zatýkací rozkaz. O zajištění dodatkových informací od vyžadujícího státu může soud požádat prostřednictvím Národní centrály SIRENE nebo Ministerstva spravedlnosti. Pro doručení takové informace může soud stanovit přiměřenou lhůtu.

Pokud se vyžádaná osoba již nezdržuje na území České republiky, soud nerozhoduje o předání, ale návrh státního zástupce podaný podle § 411 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, zamítne¹⁰⁰.

Ve výroku usnesení soud popíše trestný čin, pro jehož spáchání je o předání žádáno tak, aby nebyl zaměnitelný s jiným. Nestačí však, aby soud uvedl pouze zákonné pojmenování trestného činu a příslušných právních ustanovení nebo uvedení odkazu na evropský zatýkací rozkaz¹⁰¹. Při rozhodování o předání podle § 411 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., trestní

---

⁹⁹ Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 30. prosince 2004, o postupu soudů ve styku se členskými státy Evropské unie ve věcech trestních.

¹⁰⁰ Č. 26/1996 Sb. rozh. tr.

¹⁰¹ Např. č. 54/1995 Sb. rozh. tr.

řád, soud vždy rozhodne o celém trestném činu nebo všech trestných činech tak, jak jsou popsány v evropském zatýkacím rozkazu. Pokud soud vysloví, že požadovaná osoba bude předána jen pro určité části trestného činu, např. jen pro některé dílčí útoky v případě pokračujícího trestného činu, nebo pro některé ze skutků popsaných v evropském zatýkacím rozkazu, rozhodne zároveň, že pro zbývající část trestného činu nebo pro zbývající trestné činy osoba předána nebude. Pokud je podmínkou rozhodnutí o předání vyžádané osoby ujištění poskytnuté vyžadujícím státem v souladu s § 411 odst. 7 nebo § 411 odst. 8 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, cituje soud takové ujištění ve svém výroku rozhodnutí o předání¹⁰².

Pokud soud zamítne předání občana České republiky nebo osoby s trvalým pobytem na území České republiky, postoupí věc příslušnému státnímu zastupitelství k přijetí opatření v souladu s postupem podle § 2 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád.

O nedodržení lhůt pro rozhodnutí o předání na základě evropského zatýkacího rozkazu a o důvodech přijatého postupu informuje příslušný soud národního členu České republiky Eurojustu. Vyrozumění soud zašle na vědomí též Národní centrále SIRENE, mezinárodnímu odboru Nejvyššího státního zastupitelství a Ministerstvu spravedlnosti.

ii) Rozhodnutí o odložení předání nebo o dočasném předání vyžádané osoby

O odložení předání zatčené osoby, jakož i o dočasném předání osoby do vyžadujícího státu, rozhodne v souladu s § 411 odst. 9 a odst. 10 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, příslušný soud současně s povolením předání, a

---

¹⁰²

Č. 11/1996 Sb. rozh. tr.

to v jednom rozhodnutí, ve kterém uvede také datum, k němuž musí být osoba nejpozději navrácena do České republiky.

Pokud soud rozhodl o odložení předání zatčené osoby, oznámí tuto skutečnost státnímu zastupitelství nebo soudu, který v České republice vede trestní řízení proti takové osobě, nebo soudu, z jehož rozsudku tato osoba v České republice vykonává trest odnětí svobody.

iii) Souběh evropských zatýkacích rozkazů

V některých případech se může stát, že o předání zatčené osoby požádá současně více členských států. Poté musí příslušný soud v každém případě jednotlivě posoudit podmínky povolení předání. Soud může buď rozhodnout o všech evropských zatýkacích rozkazech jedním usnesením, nebo o každém z nich samostatně. Povolit předání zatčené osoby lze pouze do jednoho z dožadujících se členských států. Po rozhodnutí o předání na základě jednoho z evropských zatýkacích rozkazů soud předání do dalšího dožadujícího se státu zamítne¹⁰³.

V případě doručení více evropských zatýkacích rozkazů před právní mocí rozhodnutí o předání podle § 411 odst. 1 zákona č. 141 Sb., trestní řád, neplatí, že by muselo být vyhověno takovému evropskému zatýkacímu rozkazu, který byl do České republiky doručen jako první. V případě souběhů více evropských zatýkacích rozkazů provede státní zástupce předběžné šetření, v rámci něhož ohledně každého z nich zjistí nezbytné skutečnosti důležité pro rozhodnutí soudu. Poté soudu podá návrh na rozhodnutí o předání, přičemž v návrhu se vyjádří rovněž k tomu, který rozkaz má být podle jeho názoru vykonán. V potaz vezme především všechny okolnosti spáchaného činu, závažnost trestného činu, osobu

¹⁰³

Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 30. prosince 2004, o postupu soudů ve styku se členskými státy Evropské unie ve věcech trestních.

pachatele, za jakým účelem byl evropský zatýkací rozkaz vydán, apod. Výběrem konkrétního evropského zatýkacího rozkazu, který provede a zdůvodní státní zástupce ve svém návrhu, není soud vázán. Za účelem správného rozhodnutí může příslušný soud požádat o stanovisko Eurojust.

iv) Souběh evropského zatýkacího rozkazu se žádostí o vydání

Po právní moci rozhodnutí o přípustnosti vydání učiněného v souladu s § 397 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, a rozhodnutí o předání učiněného v souladu s § 411 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, předloží příslušný soud spis bez zbytečných odkladů Ministerstvu spravedlnosti. Pokud soud rozhodne, že vydání není přípustné, nebo že se návrh státního zástupce na vyslovení přípustnosti nebo nepřípustnosti vydání zamítá, informuje o svém rozhodnutí Ministerstvo spravedlnosti.

O rozhodnutí ministra spravedlnosti, zda bude vykonán evropský zatýkací rozkaz nebo vyhověno žádosti o vydání, vyrozumí Ministerstvo spravedlnosti bezodkladně příslušný soud. O rozhodnutí ministra spravedlnosti následně soud vždy informuje příslušný orgán vyžadujícího státu, což může učinit prostřednictvím Národní centrály SIRENE.

Jestliže ministr spravedlnosti rozhodl o přednostním vyhovění žádosti o vydání, soud po doručení vyrozumění o takovém rozhodnutí nejprve zruší rozhodnutí o povolení předání vyžádané osoby na základě evropského zatýkacího rozkazu. Vydání a s tím související úkony zařídí předseda senátu soudu, jenž rozhodl o přípustnosti vydání, a to na základě pokynu Ministerstva spravedlnosti, které určí datum, hodinu a hraniční přechod.

v) Postup po povolení předání

Po právní moci usnesení o předání vyrozumí soud, který ve věci rozhodoval v posledním stupni, příslušný orgán dožadujícího se státu, Národní centrálu SIRENE a Ministerstvo spravedlnosti. Soud všechny uvedené orgány informuje také o tom, že se zatčená osoba vzdala, pokud se tak stane, práva na uplatnění zásady speciality ve smyslu § 413 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád. Pokud soud rozhodne o povolení předání takové osoby, požádá současně s oznámením svého rozhodnutí Národní centrálu SIRENE, aby s dožadujícím se členským státem sjednalo datum, čas a místo předání zatčené osoby orgánům tohoto státu. Stejným způsobem postupuje příslušný soud také při návratu vyžádané osoby zpět do České republiky po jejím dočasném předání do podle § 411 odst. 10 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád.

Protokol o předání zatčené osoby do dožadujícího se státu zašle příslušný soud na vědomí Ministerstvu spravedlnosti. O odložení předání zatčené osoby z humanitárních důvodů v souladu s § 416 odst. 4 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, informuje soud Ministerstvo spravedlnosti a Národní centrálu SIRENE. Stejně soud postupuje v případě, že rozhodne o propuštění takové osoby z vazby podle § 416 odst. 5 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád.

vi) Rozšíření předání na jiný trestný čin a souhlas s předáním nebo vydáním do dalšího státu

Na základě žádosti členského státu o udělení souhlasu s rozšířením předání na jiný trestný čin spáchaný zatčenou osobou před předáním, nebo souhlasu s předáním nebo vydáním takové osoby do dalšího členského státu

Evropské unie nebo do třetího státu, rozhodne příslušný soud po skončení předběžného šetření na návrh státního zástupce.

Protokol nebo úřední záznam s vyjádřením zatčené osoby k předmětné žádosti si soud vyžádá vždy, pokud je touto osobou občan České republiky nebo osoba s trvalým pobytem na území České republiky. V ostatních případech je na zvážení soudu, zda si takový protokol nebo úřední záznam vyžádá.

vii) Ochrana práv předávaných osob

Při předávání osob na základě evropského zatýkacího rozkazu musí být dodržována jejich základní práva a svobody, která stanoví již samotná preambule Rámcového rozhodnutí. V souladu s preambulí nemá být Rámcové rozhodnutí vykládáno tak, že by na jeho základě mohlo být zakázáno odmítnout předání zatčené osoby, pokud by vyvstaly pochybnosti o tom, že byl evropský zatýkací rozkaz vydán za účelem diskriminace podle pohlaví, rasy, náboženství, etnického původu, národnosti, jazyka, politického přesvědčení nebo sexuální orientace, nebo že by postavení této osoby mohlo být pro některý z uvedených důvodů zhoršeno. Preambule Rámcového rozhodnutí obdobně jako čl. 1 odst. 3 zakotvuje povinnost ctít základní práva a obecné právní zásady zakotvené v čl. 6 SEU a vyjádřené také v Listině základních práv Evropské unie.

V souladu s Rámcovým rozhodnutím by nemělo docházet k odsunutí, vyhoštění ani předání osoby do státu, ve kterém existuje vážné nebezpečí, že by předávána osoba mohla být vystavena trestu smrti, mučení nebo jinému nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu.

7) Úloha Eurojustu

Právním podkladem pro zřízení orgánu Eurojust¹⁰⁴ byla změna čl. 31 Amsterodamské smlouvy, učiněná na vládní konferenci v Nice v prosinci roku 2000, která stanovila jeho úkoly. Jeho úkoly jsou dále stanoveny Rámcovým rozhodnutím. Podle čl. 3 Rámcového rozhodnutí je jedním z cílů Eurojustu zdokonalovat spolupráci příslušných orgánů členských států, zejména usnadňovat výkon mezinárodní právní pomoci a vyřizování žádostí o vydání. Eurojust tedy může jednat jako prostředník a koordinátor v záležitostech týkajících se evropského zatýkacího rozkazu a vydávání.

Sídlem Eurojustu je Haag. Eurojust je orgánem Evropské unie, do něhož každý členský stát jmenuje jednoho člena, a to soudce, státního zástupce či policejního úředníka. Eurojust provádí vyšetřování a přijímá opatření v rámci trestního stíhání¹⁰⁵. Na základě vyhodnocení zkušeností Eurojustu dospěly členské státy k názoru, že je třeba, aby byl Eurojust operativnější, což se stalo přijetím rozhodnutí Rady¹⁰⁶. Cílem bylo především zlepšit stálou dostupnost Eurojustu a širší oprávnění ke zpracování určitých osobních údajů.

Podle čl. 16 Rámcového rozhodnutí musí vykonávající justiční orgán rozhodnout v případě, že byl na tutéž osobu vydán evropský zatýkací rozkaz dvěma nebo více členskými státy o tom, který evropský zatýkací

---

¹⁰⁴ Zřízení rozhodnutí Rady 2002/187/SVV ze dne 28. února 2002, o zřízení Evropské jednotky pro soudní spolupráci (Eurojust), za účelem posílení boje proti závažné trestné činnosti,
http://www.eurojust.europa.eu/official_documents/Eurojust_Decision/2009/NeEJDecision2009-CS.pdf, ke dni 25. května 2011, 19:25 hod.

¹⁰⁵ Jelínek, J. a kolektiv, *Trestní právo procesní*, 1. vydání podle nové právní úpravy účinné od 1. 1. 2010, 1. vydání, Leges, Praha, rok 2009, str. 111 a násl.

¹⁰⁶ Rozhodnutí Rady 2009/426/SVV ze dne 16. prosince 2008 o posílení Eurojustu a o změně rozhodnutí 2002/187/SVV, za účelem posílení boje proti závažné trestné činnosti OJ L 138/2009

rozkaz bude vykonán, přičemž musí zvážit všechny okolnosti, zejména závažnost a místo spáchání trestných činů, příslušné údaje uvedené v evropském zatýkacím rozkazu a současně také to, zda byl evropský zatýkací rozkaz vydán za účelem trestního stíhání nebo výkonu trestu odnětí svobody či ochranného opatření spojeného s odnětím osobní svobody. Takový justiční orgán může při rozhodování v případě více žádostí požádat o stanovisko Eurojust.

Čl. 17 Rámcového rozhodnutí stanoví lhůty a postupy pro rozhodnutí o výkonu evropského zatýkacího rozkazu. V souladu s úpravou uvedenou v čl. 17 platí, že pokud nemůže členský stát za výjimečných okolností dodržet lhůty stanovené v tomto článku, měl by informovat Eurojust o důvodech prodlení.

8) Další zvláštnosti předávání na základě evropského zatýkacího rozkazu

S ohledem na povahu evropského zatýkacího rozkazu, která je dána jeho jedinečností na poli mezinárodní spolupráce v boji proti trestné činnosti s mezinárodním prvkem, je jeho úprava a na to navazující proces ovládan určitými zvláštnostmi. Mezi ty nejpodstatnější řadíme např. možnost předat hledanou osobu ve zkrácením řízení nebo stanovení závazných lhůt.

i) Zkrácené přípravné řízení

Pokud dojde k zatčení hledané osoby na území členského státu Evropské unie, má tento stát povinnost zatčenou osobu poučit o možnosti udělení souhlasu s předáním do jiného členského státu a o důsledcích, které

z udělení jejího souhlasu vyplývají. Souhlas s předáním se provádí prohlášením zatčené osoby do protokolu při výslechu před příslušným justičním orgánem. Z uděleného souhlasu musí být zřejmé, že ho osoba učinila dobrovolně a že pochopila důsledky, které udělení souhlasu má. Udělený souhlas nemůže být zásadně odvolán, ale jednotlivé členské státy mohou stanovit odvolatelnost souhlasu v souladu se svými vnitrostátními právními řády. Konečné rozhodnutí o vykonání evropského zatýkacího rozkazu musí být učiněno ve lhůtě 10 dnů od doby, co byl souhlas zatčenou osobou dán, v čemž spočívá podstata zkráceného předávacího řízení.

ii) Lhůty

Jednou z hlavních povinností členských států při vykonávání evropského zatýkacího rozkazu je dodržování stanovených lhůt. Lhůty jsou stanoveny jak pro rozhodnutí soudu vykonávajícího státu o evropském zatýkacím rozkazu, tak také pro následné předání zatčené osoby. V případě, že zatčená osoba s předáním souhlasí, činí lhůta pro předání, jak jsem již uvedla výše, 10 dní od udělení souhlasu. V opačném případě je třeba rozhodnutí učinit do 60 dnů od zatčení osoby.

Výše uvedené lhůty mohou být výjimečně prodlouženy. Pokud členský stát vykonání evropského zatýkacího rozkazu odmítne, musí své rozhodnutí řádně odůvodnit. Zatčená osoba musí být předána co nejdříve po konečném rozhodnutí o výkonu evropského zatýkacího rozkazu, nejpozději však do 10 dnů od takového rozhodnutí. Prodloužení uvedené lhůty je možné pouze z důvodů, které brání předání, a které jsou mimo kontrolu členských států a dále ze závažných humanitárních důvodů, např. z důvodu vážného nebezpečí pro život a zdraví zatčené osoby.

Pokud není v uvedené lhůtě zatčená osoba předána, musí být po jejím uplynutí z vazby propuštěna. Speciální úpravě podléhá počítání lhůt tehdy, pokud zatčená osoba požívá výsad a imunit, ať ve vztahu k soudní jurisdikci, nebo k výkonu rozhodnutí ve vykonávajícím členském státě. V takovém případě nastavené lhůty neběží, dokud vykonávající justiční orgán není informován o zrušení takové výsady či imunity. Pokud pravomocí ke zrušení výsady či imunity disponuje orgán jiného státu nebo mezinárodní organizace, požádá vykonávající justiční orgán o využití této pravomoci.

Dále platí, že pokud není možné ve výjimečných případech uvedené lhůty dodržet, má vykonávající členský stát povinnost o této skutečnosti informovat Eurojust. Rámcové rozhodnutí však blíže nespecifikuje, co má Eurojust s těmito informacemi dělat. Předpokládá se však určité analytické zpracování těchto údajů za účelem vyvození obecných závěrů o tom, jaké překážky způsobují problémy při vyřizování tohoto druhu právní pomoci. Uvedené informace poté Eurojust publikuje ve svých výročních zprávách.

Dále platí, že každý členský stát informuje Radu o tom, pokud jiný stát opakovaně nedodržuje stanovené lhůty při vykonávání evropského zatýkacího rozkazu, a to za účelem vyhodnocení provádění Rámcového rozhodnutí na úrovni tohoto členského státu.

S počítáním lhůt souvisí čl. 24 Rámcového rozhodnutí, podle něhož má vykonávající justiční orgán možnost po rozhodnutí o výkonu evropského zatýkacího rozkazu předání zatčené osoby odložit, a to za účelem jejího trestního stíhání nebo vykonání rozsudku za trestný čin odlišný od činu, který je podkladem evropského zatýkacího rozkazu. V takovém případě vykonávající justiční orgán zatčenou osobu

vydávajícímu státu dočasně předá, a to za současného určení podmínek předání vzájemnou písemnou dohodou.

iii) Vazba

Soud vykonávajícího státu rozhodne podle svého vnitrostátního práva o vazbě zatčené osoby. Tato osoba může být podle práva vykonávajícího státu z vazby podmíněně propuštěna, pokud příslušný orgán učiní opatření, která se jeví jako dostatečná k tomu, aby taková osoba neuprchla. Dobu vazby vykonané v souvislosti s evropským zatýkacím rozkazem je třeba následně započítat do celkové doby vazby nebo trestu odnětí svobody ve státě, který evropský zatýkací rozkaz vydal. Za tím účelem předá vykonávající justiční orgán předávajícímu justičnímu orgánu veškeré informace týkající se trvání vazby zatčené osoby.

iv) Princip speciality

Rámcové rozhodnutí se ve svém čl. 27 zabývá veškerými souvislostmi principu speciality, a to jako případné překážky stíhání pro další trestnou činnost ve státě, kam byla osoba předána. Rámcové rozhodnutí stanoví obecné pravidlo, že osoba předaná na základě evropského zatýkacího rozkazu nemůže být stíhána, odsouzena nebo jinak zbavena svobody za jiný trestný čin, než kvůli kterému k předání došlo a kterého se dopustila před tímto předáním.

V taxativně stanovených případech se však uvedené ustanovení nepoužije, a to:

- pokud členský stát sdělí Generálnímu sekretariátu Rady, že pokud jiný členský stát učiní obdobné prohlášení, bude požadovat souhlas k tomu, aby osoba byla stíhána, odsouzena nebo držena ve vazbě ohledně jiného trestného činu, než kvůli kterému byla předána, a kterého se dopustila před svým předáním. Příslušný justiční orgán členského státu Evropské unie však může v rozhodnutí o předání v každém jednotlivém případě výslovně uvést něco jiného, pokud
- zatčená osoba měla možnost opustit území členského státu, kterému byla předána, ale ve lhůtě 45 dnů po svém konečném propuštění tak neučinila, nebo se vrátila na území tohoto členského státu poté, co ho opustila,
- nelze za trestný čin, za jehož spáchání byl vydán evropský zatýkací rozkaz, uložit trest odnětí svobody nebo jiné opatření spočívající v omezení svobody,
- trestní řízení vedené k trestnému činu, pro jehož spáchání byl vydán evropský zatýkací rozkaz, nebude ukončeno vydáním rozhodnutí o vykonání opatření spočívajícího v omezení osobní svobody,
- by zatčené osobě na základě evropského zatýkacího rozkazu mohl být uložen trest nebo jiné opatření, které nespočívá v odnětí osobní svobody,
- zatčená osoba souhlasila se svým předáním a současně se před rozhodnutím o předání výslovně zřekla možnosti uplatnění zásady speciality,

- se zatčená osoba až po svém předání výslovně zřekla uplatnění zásady speciality, a to ke konkrétním trestným činům spáchaných před jejím předáním,
- vykonávající justiční orgán, který osobu předal, udělí souhlas s rozšířením důvodů předání na žádost dožadujícího členského státu, která musí mít stejné obsahové náležitosti jako evropský zatýkací rozkaz. Souhlas s rozšířením důvodů předání je možné odmítnout pouze ze stejných důvodů jako výkon evropského zatýkacího rozkazu. Rozhodnutí o udělení či neudělení souhlasu musí být přijato nejpozději do 30 dnů po obdržení žádosti.

v) Předání majetku

V Rámcovém rozhodnutí je dále upravena možnost předat současně s osobou předávanou na základě evropského zatýkacího rozkazu i movitý majetek. Vykonávající justiční orgán může v souladu se svým vnitrostátním právem na žádost vydávajícího justičního orgánu, ale také ze své vlastní iniciativy, zajistit a předat majetek, který by mohl být vyžadován jako důkaz nebo který si předávaná osoba opatřila jako výnos z trestného činu, pro který byl evropský zatýkací rozkaz vydán.

Movitý majetek může být předán i v případě nemožnosti výkonu evropského zatýkacího rozkazu z důvodu smrti nebo útěku hledané osoby. Pokud však takový movitý majetek podléhá na území vykonávajícího členského státu zajištění nebo propadnutí anebo je potřebný v probíhajícím řízení, může jej vykonávající stát dočasně zadržet nebo předat vydávajícímu státu za podmínky, že bude navrácen. Všechna práva, která

může mít k uvedenému movitému majetku vykonávající členský stát nebo třetí osoba, zůstávají zachována.

vi) Náklady

S ohledem na skutečnost, že v souvislosti s řízením o výkonu evropského zatýkacího rozkazu vznikají oběma dotčeným členskými státy náklady, stanoví Rámcové rozhodnutí pravidla vztahující se k hrazení nákladů. Podle Rámcového rozhodnutí tedy platí, že náklady vzniklé na území vykonávajícího státu ponese tento stát a všechny ostatní náklady, nehledě na to, na území kterého státu vznikly, ponese stát, který evropský zatýkací rozkaz vydal.

V) Ústavně právní rovina evropského zatýkacího rozkazu

V souladu s čl. 1 odst. 1 Rámcového rozhodnutí je podmínkou účinnosti evropského zatýkacího rozkazu vydání rozhodnutí justičním orgánem členského státu Evropské unie, kdy předmětem takového rozhodnutí je žádost o zatčení a předání vyžádané osoby, a to za účelem trestního stíhání nebo výkonu trestu odnětí svobody či ochranného opatření spojeného s odnětím osobní svobody.

Jak vyplývá ze všech výše uvedených skutečností, evropský zatýkací rozkaz je právním institutem, který bezprostředně a velmi významně zasahuje do zaručených lidských práv a svobod. Právě základní lidská práva a svobody jsou diskutovaným tématem, které s využíváním evropského zatýkacího rozkazu velmi úzce souvisí. Ve spojení s evropským zatýkacím rozkazem se často debatuje o dvou právech, a to o právu na

bezpečnost na jedné straně a o právu na osobní svobodu a dá se říci také o souvisejícím právu na ochranu osobních údajů na straně druhé. Uvedená práva se při výkonu evropského zatýkacího rozkazu prolínají s dalšími zaručenými lidskými právy, jako je např. právo každého občana nebýt nucen k opuštění své vlasti, jež se mohou, podle některých úvah, dostat do rozporu. Práva na svobodu a bezpečí jsou upravena nejen na národní úrovni, ale také komunitárním právem a příslušnými ustanoveními mezinárodních smluv jako např. čl. 9 odst. 1 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, podle kterého „*má každý právo na svobodu a osobní bezpečnost a nikdo nesmí být svévolně zatčen nebo zadržen*“. Dalším ustanovením je pro příklad čl. 5 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podle kterého „*má každý právo na svobodu a osobní bezpečnost*“.

Evropský zatýkací rozkaz slouží obdobnému účelu jako extradice. Přesto v jeho právní úpravě nalezneme rozdílné prvky, kdy nejdiskutovanějším z nich je prolomení zásady nevydávání vlastních občanů, upravené v našem právním řádu v čl. 14 odst. 4 druhá věta Listiny základních práv a svobod, podle kterého „*nemůže být občan České republiky nucen k opuštění své vlasti*“.

Zásada nevydávání vlastních občanů je zásadou uplatňovanou jak smluvním, tak obyčejovým právem. Podle obyčejového mezinárodního práva mají státy právo, nikoli však povinnost, odmítnout vydání svého vlastního občana. Státy Common Law (např. Spojené státy americké, Izrael), ale i některé další (např. Nizozemsko, Estonsko), své občany běžně vydávají, i když některé z nich podmiňují vydání vlastních občanů existencí smluvního závazku vzájemného vydávání (např. Belize). Některé státy jsou ochotny vydávat své vlastní občany k trestnímu stíhání do ciziny i bez zaručení vzájemnosti, ovšem pouze za podmínky, že vydaná osoba bude v

případě uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody vrácena do svého domovského státu, kde následně uložený trest vykoná (tzv. nizozemská klauzule – Dutch clause). Jedním z mediálně známých případů, kdy došlo k odmítnutí vydání vlastního občana, je případ režiséra Romana Polanského, francouzského státního příslušníka, o jehož vydání z Francie žádaly Spojené státy americké. Podobně v roce 2007 Ruská federace odmítla vydat do Velké Británie Andreje Lugového, který byl podezřelý z vraždy Alexandra Litviněnka. Ruská federace vycházela jak z vlastní ústavy, která vydávání vlastních občanů zakazuje, tak z čl. 6 Úmluvy z roku 1957, který výslovně umožňuje vydání vlastního občana odmítnout.

1) Porovnání implementace Rámcového rozhodnutí

K porovnání implementace Rámcového rozhodnutí do českého právního řádu a do právní úpravy dalšího členského státu Evropské unie jsem si vybrala nám poměrně blízkou zemi, a to Polsko. Souladem Rámcového rozhodnutí s národní legislativou se zabývaly také ústavní soudy obou států. Pro porovnání reakcí ústavních soudů v Brně a Varšavě a za účelem jejich porozumění je zapotřebí se navrátit do doby přijetí ústav, tedy do roku 1992 v České republice a do roku 1997 v Polsku.

Obě zmíněné ústavy mají některé společné prvky, spočívající např. v tom, že v sobě mimo jiné vyjadřují nutnost ochrany státní suverenity vyplývající také z období nadvlády komunistického režimu. V obou ústavách ovšem existují rozdíly, a to s ohledem na stupeň harmonizace dosažený Českou republikou a Polskem, odpovídající veřejnému mínění¹⁰⁷. V obou státech je obecně otázka rozporu národní a evropské úpravy

¹⁰⁷

Poslicino, O., German law journal, rok 2008, ročník 9/10, European Arrest Warrant and Interacting Legal System, str. 1331.

ponechána na rozhodnutích ústavních soudů. V souvislosti s implementací Rámcového rozhodnutí se však obdobně jako v mnoha členských státech i v České republice a v Polsku projevila protievropská nálada.

Rámcovým rozhodnutím se zabývaly ústavní soudy jak v České republice, tak v Polsku, a to před jeho implementací. Ústavy obou států byly v řešení některých otázek, jako např. co se týkalo nevydávání vlastních občanů, v podstatě téměř shodné. Polská ústava ve svém čl. 55 stanovila, že vydávání vlastních občanů musí být zakázáno, česká ve svém čl. 14 odst. 4 více obecně stanovila, že český občan nemůže být nucen k opuštění své vlasti. Zajímavý je však výsledek jednání ústavních soudů, které ačkoliv při rozhodování o ústavnosti evropského zatýkacího rozkazu vycházely z velmi obdobného znění právní úpravy, došly přesto k opačným výsledkům.

Zatímco rozhodnutí polského ústavního soudu anulovalo národní legislativu, soudci českého ústavního soudu ve svém nálezu vyjádřili soulad Rámcového rozhodnutí s naším ústavním pořádkem. Polský ústavní soud musel rozhodnout, zda pokud je na hledanou osobu vydán evropský zatýkací rozkaz, bude tato vždy subjektem předání, což bylo výslovně zakázáno již zmíněným čl. 55 polské ústavy v případě, že je taková osoba polským občanem. Rozhodnutí obou ústavních soudů se lišilo především následovně. Zatímco podle rozhodnutí polského ústavního soudu se v souvislosti s připojením Polska k Evropské unii počítalo s provedením změn ústavních zákonů za účelem dosažení konformity s evropským právem a takovou nutnou změnou poté nebyl pouhý účelný výklad národních norem, ale ad hoc zásah zákonodárců, český ústavní soud k nutnosti změny ústavních předpisů nedošel a při tom odkázal na již změněný rozsudek Evropského soudního dvora ve věci Pupino.

Nicméně také polští soudci souhlasili, i když bez výslovného vyjádření, s povinností konsistentního výkladu. Možnost eurokonformního výkladu však podle nich nebyla v uvedeném případě daná, neboť nebylo obecně přípustné, aby v jeho důsledku došlo ke zhoršení podmínek osob, zvláště co se týkalo trestní odpovědnosti. Ústavní soudci však své tvrzení nepodložili žádným jiným rozhodnutím v obdobném případě. Takovým případem však mohlo být např. rozhodnutí ve věci *Arcaro* z roku 1996¹⁰⁸. I když se uvedené případy skutkově neshodovaly, argumenty z nich vyplývající byly totožné a spočívaly v tom, že trestní odpovědnost osob nemůže být samolibě rozšiřována či zužována.

Soudci polského ústavního soudu se dále vyjádřili v tom smyslu, že ačkoliv je v souladu s čl. 9 ústavy Polsko povinno implementovat evropské právo, nemůže být z této povinnosti *sic et simpliciter* vyvozován předpoklad souladu evropského práva s ústavními normami. Podle polského ústavního soudu by tedy bývalo bylo svolení k trestnímu stíhání polských občanů před cizozemskými trestními soudy protiústavní, a proto by byla i samotná implementace Rámcového rozhodnutí protiústavní. Ústavní soud však současně usoudil, že pokud by došlo k anulování implementace Rámcového rozhodnutí, byla by porušena samotná ústava, a to ve svém čl. 9, podle kterého Polsko respektuje mezinárodní právo, pro něj závazné. S ohledem na všechny uvedené skutečnosti tedy polský ústavní soud rozhodl, že je bezpodmínečně nutné, aby došlo ke změně ústavy v čl. 55, a to za účelem zrušení zákazu vydávání polských občanů. V praxi byla poté zákonodárcům stanovena lhůta 18 měsíců, ve kterém měla být vnitrostátní právní úprava uvedena do souladu s Rámcovým rozhodnutím, a to dodatkem k ústavě, zatímco byla pozastavena účinnost Rámcového rozhodnutí.

---

¹⁰⁸

C-168/95, *Arcaro*, 1996

O rok později učinili soudci Ústavního soudu České republiky rozhodnutí na odlišném základě. V souvislosti s prvkem evropského zatýkacího rozkazu spočívajícím ve předávání vlastních občanů za účelem trestního stíhání nebo výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojené s odnětím osobní svobody do zahraničí, předložila vláda České republiky Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky návrh změny zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, a zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, a současně návrh na doplnění čl. 14 Listiny základních práv a svobod o odst. 5, který měl znít následovně: *„Občan může být vydán do členského státu Evropské unie k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody, pokud to vyplývá ze závazků České republiky jako členského státu Evropské unie, které nelze omezit ani vyloučit.“* I když byl návrh doplnění Listiny základních práv a svobod ve 2. čtení zamítnut, návrh na změnu zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, a zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, prošel ten samý den do 3. čtení.

Argumenty, které svědčily proti změně Listiny základních práv a svobod spočívaly především v tom, že novelou by došlo k odsouhlasení zrušení pravomocí ústředního správního orgánu, dále k prolomení zásady dvojí trestnosti a současně k prolomení zásady nevydávání vlastních občanů. Pro změnu Listiny základních práv a svobod zněly argumenty, podle kterých by se neschválením novely dostala Česká republika do situace, kdy by se území našeho státu stalo rájem pro zločince z celého světa.

Jako řešení pro kompatibilitu Rámcového rozhodnutí s ústavním pořádkem České republiky přicházeli v úvahu dvě možnosti, a to:

- interpretace čl. 10a Ústavy, podle jehož odst. 1 mohou být mezinárodní smlouvou některé pravomoci orgánů České republiky

přeneseny na mezinárodní organizaci nebo instituci a odst. 2 který stanoví, že k ratifikaci mezinárodní smlouvy uvedené v odst. 1 je třeba souhlasu Parlamentu, nestanoví-li ústavní zákon, že k ratifikaci je třeba souhlasu daného v referendu nebo

- novelizace ústavního zákona týkajícího se zákazu vydávání českých občanů do zahraničí.

Po posouzení dostupných argumentů a informací mám za to, že účelem zásady nevydávání vlastních občanů je chránit ty, kteří respektují práva a svobody ostatních a nikoliv pachatele trestných činů. Takovému názoru svědčí také náleží Ústavního soudu České republiky Pl. ÚS 66/04, který historickým výkladem konstatoval hlavní účel příslušného ustanovení Listiny základních práv a svobod, a to zabránění tzv. asanaci, při které komunistický režim nutil nepohodlné občany k opuštění území Československé republiky. Ústavní soud České republiky ve svém nálezu použil také výklad teleologický, reflektující realitu současné Evropské unie založené na vysoké mobilitě občanů členských států v rámci celé Evropské unie, podle kterého není účelem příslušného článku Listiny základních práv a svobod neumožnit ani časově omezené předání občana do jiného členského státu v souvislosti s trestním řízením.

2) Nález Ústavního soudu České republiky

Přijetím novel jak zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, pod č. 537/2004 Sb., tak zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, pod č. 539/2004 Sb., kterými bylo do českého právního řádu implementováno Rámcové rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu, za současného zamítnutí

novelizace Listiny základních práv a svobod, došlo podle některých poslanců a senátorů k protiústavní implementaci. Vzhledem ke skutečnosti, že Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky nebyla oprávněna posoudit ústavnost právních předpisů, byl skupinou poslanců a skupinou senátorů k Ústavnímu soudu České republiky podán v listopadu roku 2004 návrh na zrušení § 21 odst. 2 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, (občan České republiky může být předán jinému členskému státu Evropské unie pouze na základě evropského zatýkacího rozkazu) a dále § 403 odst. 2 (Česká republika může předat vlastního občana jinému členskému státu Evropské unie pouze za podmínky vzájemnosti), § 411 odst. 6 písm. e) (soud zamítne předání vyžádané osoby pouze tehdy, jestliže tato osoba je státním občanem České republiky nebo má v České republice trvalý pobyt, její předání se vyžaduje k výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného léčení nebo ochranné výchovy a osoba před příslušným soudem do protokolu prohlásí, že se odmítá podrobit výkonu tohoto trestu nebo ochranného opatření ve vyžadujícím státě; toto prohlášení nelze vzít zpět) § 411 odst. 7 (je-li předáván státní občan České republiky nebo osoba, která má trvalý pobyt v České republice, do vyžadujícího státu k trestnímu stíhání, soud podmíní předání tím, že tato osoba bude vrácena k výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného léčení nebo ochranné výchovy do České republiky, pokud jí bude uložen takový druh trestu nebo ochranného opatření a tato osoba po vynesení rozsudku ve vyžadujícím státě nevysloví souhlas s výkonem trestu nebo ochranného opatření ve vyžadujícím státě.

Takto soud postupuje pouze v případě, že vyžadující stát poskytl záruku, že osobu předá do České republiky k výkonu trestu nebo ochranného opatření. Není-li vyžadujícím státem záruka poskytnuta, soud předání vyžádané osoby zamítne) a § 412 odst. 2 (vyjmenovává trestné činy, pro které je prolomena zásada oboustranné trestnosti) zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, a to pro rozpor s čl. 1 (lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech. Základní práva a svobody jsou nezadatelné,

nezcizitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné), čl. 4 odst. 2 (meze základních práv a svobod mohou být za podmínek stanovených Listinou základních práv a svobod upraveny pouze zákonem) a s čl. 14 odst. 4 a čl. 39 Listiny základních práv a svobod (Jen zákon stanoví, které jednání je trestným činem a jaký trest, jakož i jaké jiné újmy na právech nebo majetku, lze za jeho spáchání uložit).

V jednom z bodů návrhu zasláného Ústavnímu soudu České republiky byl vyjádřen nesouhlas s historickým výkladem Listiny základních práv a svobod, neboť podle navrhovatelů není správné vycházet z historických motivů zákonodárce, ale naopak je nutné vycházet ze samotného textu zákona, který jediný může být oporou pro objektivní závěry o smyslu a účelu právní normy, a to i v měnícím se společenském kontextu¹⁰⁹.

Z ústavněprávního hlediska poté podle navrhovatelů došlo k narušení státoobčanského vztahu mezi státem a občanem. V uvedené souvislosti odkázali poslanci a senátoři na nález Ústavního soudu publikovaný pod č. 207/1994 Sb., podle něhož má občan právo na ochranu ze strany státu. Dále navrhovatelé namítali rozpor napadené právní úpravy, a to především s ohledem na § 412 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, a čl. 39 Listiny základních práv a svobod, který zdůvodnili tím, že § 412 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, přebírá doslovně úpravu čl. 2 odst. 2 Rámcového rozhodnutí, podle kterého se, pro tam vyjmenované trestné činy, pro předání osoby k trestnímu řízení do zahraničí, nevyžaduje oboustranná trestnost, což by mohlo vést k předávání českých občanů k trestnímu stíhání do zahraničí, aniž by šlo o předání pro čin, který by byl trestný podle našeho právního řádu.

---

¹⁰⁹ <http://pravnicaradce.ihned.cz/c1-14273240-evropsky-zatykaci-rozkaz, ke dni 15. února 2011, 19:55 hod.>

Předmětný návrh poslanců a senátorů byl Ústavním soudem České republiky zamítnut. Vzhledem ke skutečnosti, že náleží Ústavního soudu České republiky ve věci implementace Rámcového rozhodnutí je velice obsáhlý, pokusím se upozornit na nejdůležitější argumenty, kterými bylo rozhodnutí odůvodněno.

Jedním ze základních argumentů, který Ústavní soud České republiky použil, byla povinnost České republiky dodržovat eurokonformní výklad právních předpisů, což je současně upraveno také v čl. 1 odst. 2 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky (dále jen Ústava“), a dále podpořeno principem spolupráce daným čl. 10 tehdy platné SES. Podle Ústavního soudu České republiky měly být právní předpisy interpretovány souladně s principy evropské integrace a spolupráce komunitárních orgánů a orgánů členského státu. Pokud tedy existovalo několik interpretací ústavních zákonů České republiky, bylo nutno zvolit takový výklad, který odpovídal závazku, který převzala Česká republika v souvislosti se svým členstvím v Evropské unii.

Ústavní soud České republiky svou povinnost eurokonformního výkladu odůvodnil v bodech 81- 83 nálezu následovně:

- *„81. Z čl. 1 odst. 2 Ústavy, ve spojení s principem spolupráce zakotveným v čl. 10 SES, vyplývá ústavní princip, podle něhož domácí právní předpisy včetně Ústavy mají být interpretovány pokud možno souladně s procesy evropské integrace a spolupráce evropských orgánů a orgánů členského státu¹¹⁰.“.*

¹¹⁰

Obdobně rozhodnutí polského ústavního soudu K 15/04 ze dne 31. května 2004, str. 655 – 668, a pokud jde o předpisy III. pilíře, již zmíněné rozhodnutí Evropského soudního dvora ze dne 16. června 2005, podle něhož se zásada konformního výkladu vztahuje též na rámcová rozhodnutí přijatá v rámci hlavy VI. SEU, viz rozhodnutí ve věci Pupino C-105/03.

- *„82. Ústavní princip výkladu domácího práva souladně se závazky České republiky vyplývajícími z jejího členství v Evropské unii je omezen možným významem ústavního textu. Článek 1 odst. 2 Ústavy tedy není ustanovením způsobilým libovolně měnit význam jakéhokoliv jiného výslovného ústavního ustanovení. Pokud domácí metodologie výkladu ústavního práva neumožňuje vyložit příslušnou normu souladně s evropským právem, je pouze na ústavodárci změnit ústavu. [...]“.*
- *„83. Z toho tedy plyne, že pokud existuje, podle domácí metodologie výkladu, několik možných interpretací Ústavy, přičemž jen některé z nich vedou k dosažení závazku, který převzala Česká republika svým členstvím v Evropské unii, je nutno volit výklad, který podporuje realizaci tohoto závazku, nikoliv výklad, který tuto realizaci znemožňuje. Tím současně bude zachován i princip čl. 1 odst. 2 Ústavy. [...]“.*

Ústavní soud tedy ve svém nálezu připomněl to, co připouští i Evropský soudní dvůr, tedy že povinnost souladného výkladu má své meze v domácí interpretační metodologii. Pokud nelze prostřednictvím vnitrostátní metodologie výkladu dojít k tomu, že by text vnitrostátního práva mohl mít eurokonformní význam, poté není možné pod záminkou nepřímého účinku měnit význam vnitrostátního práva, pak zejména práva ústavního.

Z pohledu vztahu českého právního řádu k právu Evropské unie je zajímavým způsob, jakým Ústavní soud České republiky zdůvodnil svou argumentaci, když uvedl, že *„Jsou-li čeští občané poživateli výhod, spojených se statutem občanství EU, je v tomto kontextu přirozené, že s těmito výhodami je nutno akceptovat též jistou míru odpovědnosti.*

Vyšetřování a potírání trestné činnosti, k níž dochází v evropském prostoru, není možno úspěšně realizovat v rámci jednotlivého členského státu, ale vyžaduje širokou mezinárodní spolupráci. [...] Současný standard ochrany základních práv uvnitř Evropské unie nezavdává žádné příčiny se domnívat, že tento standard ochrany základních práv, skrze uplatňování principů z nich plynoucích, má nižší kvalitu než ochrana poskytovaná v ČR.“ Co se tedy týče podstaty zákazu nuceného opuštění vlasti, a v něm implikovaného práva občana na ochranu ze strany státu, Ústavní soud České republiky shledal, že k jeho porušení by došlo v případě, „pokud by občan byl předán k trestnímu řízení do státu, kde by standardy trestního řízení nesplňovaly požadavky kladené na trestní řízení českým ústavním pořádkem, např. v situaci, kdy by bylo reálně ohroženo právo občana na spravedlivý proces (čl. 36 odst. 1 Listiny), případně kdy by občan mohl být vystaven mučení nebo jinému nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu (čl. 3 Úmluvy, čl. 7 odst. 2 Listiny). Tak tomu ovšem v případě Evropského zatýkacího rozkazu není.“

K uvedenému závěru došel Ústavní soud České republiky jak na základě zásady vzájemné důvěry členských států ve své systémy trestní justice, kterou deklaruje Evropský soudní dvůr opakovaně ve svých rozhodnutích, tak s ohledem na svou úvahu, podle které je skutečností, že jsou všechny členské státy Evropské unie signatáři Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a svobod, z níž vyplývá jejich povinnost dodržovat ochranu lidských práv, která odpovídá ochraně lidských práv v jiném členském státě. Občan předaný k trestnímu řízení do členského státu Evropské unie zůstává, i v době trvání trestního řízení, pod ochranou České republiky. Občan má právo bránit se proti opatřením orgánů činných v trestním řízení opravnými prostředky, které mají odkladný účinek, nevyjímaje ani případnou ústavní stížnost. Žádosti o předání však může být v souladu s naším právním řádem zamítnuta, a to např. z důvodu udělení amnestie nebo promlčení trestního stíhání či výkonu trestu v České

republice a také proto, že trestní řízení, probíhající proti vyžádané osobě na území České republiky, má přednost před předáním vyžádané osoby na základě evropského zatýkacího rozkazu.

Vedle možnosti, kterou předpokládá Rámcové rozhodnutí, týkající se pozastavení provedení evropského zatýkacího rozkazu, „v *případě závažného a trvajících porušování zásad stanovených v čl. 6 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii některým členským státem v případě, že toto porušování Rada zjistila podle čl. 7 odst. 1 uvedené smlouvy s důsledky stanovenými v čl. 7 odst. 2,*“ poukázal Ústavní soud České republiky také na alternativu, kterou poskytuje „§ 377 tr. řádu, podle něhož žádosti orgánu cizího státu nelze vyhovět, jestliže by jejím vyřízením byla porušena Ústava ČR nebo takové ustanovení právního řádu České republiky, na kterém je třeba bez výhrady trvat, anebo jestliže by vyřízením žádosti byl poškozen jiný významný chráněný zájem České republiky. Tento princip, obsažený v hlavě *dvacáté páté, oddílu prvého tr. řádu (označeném jako obecná ustanovení), se tedy vztahuje jak na klasické řízení vydávací podle oddílu druhého, tak na řízení o předání osoby mezi členskými státy EU na základě Evropského zatýkacího rozkazu, podle oddílu třetího téže hlavy.*“.

Uvedené ustanovení zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, se ukázalo jako klíčové ve vztahu k námitce stěžovatelů spočívající v možnosti porušení principu legality trestních sankcí. Teoreticky je totiž na základě evropského zatýkacího rozkazu možné vydat osobu za spáchání činu na území České republiky, jenž však podle našeho práva není trestný. Český zákonodárce totiž výslovně neimplementoval ustanovení Rámcového rozhodnutí, jež umožňuje odmítnout jeho výkon, pokud byl čin spáchán na

území vykonávajícího státu¹¹¹. Ústavní soud dále judikoval, že „Podle čl. 4 odst. 7 Rámcového rozhodnutí může vykonávající justiční orgán odmítnout výkon Evropského zatýkacího rozkazu tehdy, pokud jde o trestný čin, který byl spáchán zcela nebo zčásti na území vykonávajícího členského státu nebo na místě, které se za toto území považuje. Toto ustanovení, které poskytuje domácímu justičnímu orgánu možnost uvážení, zda výkon Evropského zatýkacího rozkazu odmítnout, chrání hodnotu právní jistoty, která je též hodnotou práva evropského, a jejíž dodržování na evropské úrovni je předpokladem toho, že český ústavní pořádek umožní aplikaci evropského práva v domácím právním řádu [...]. Článek 4 odst. 7 Rámcového rozhodnutí sice nebyl výslovně v českém právním řádu implementován, ale v souladu s principem ústavně konformní interpretace musí český justiční orgán vzít na zřetel důvěru českých státních občanů v to, že jejich jednání na území České republiky je regulováno českým trestním právem. Zdržuje-li se totiž český občan na území České republiky, aplikuje se na jeho jednání domácí právo, z čehož plyne také ústavně chráněná důvěra této osoby v to, že jejímu právnímu jednání se přikládají právní následky stanovené českým právem. Obecná hodnota právní jistoty nachází, v oblasti ústavněprávní, své vyjádření v zásadě, formulované v čl. 39 Listiny, a v rovině podústavního práva je vyjádřena v obecném principu § 377 tr. řádu, které se uplatní subsidiárně vůči § 411 odst. 6 písm. d) tr. řádu, tedy bude aplikováno pouze tehdy, pokud o stejném činu doposud neprobíhá trestní stíhání v České republice. [...] Podle § 377 tr. řádu, interpretovaného ve smyslu čl. 4 odst. 7 Rámcového rozhodnutí, tedy nebude český občan předán do jiného členského státu EU pro podezření ze spáchání trestného činu, který měl být spáchán na území České republiky, kromě případů, kdy, s ohledem na zvláštní okolnosti spáchání trestného činu, je třeba dát přednost provedení trestního stíhání v dožadujícím státě, například z důvodů náležitého zjištění skutkového stavu jednání, které se z

---

¹¹¹ Dílčí výstupy vědeckého projektu Ministerstva zahraničních věcí České republiky č. RM 13/02/2008, na téma Aplikace práva Evropské unie v České republice, str. 148.

větší části odehrálo v zahraničí, a stíhání v daném členském státu Unie je v daném případě vhodnější než stíhání této osoby na území České republiky.“

Ústavní soud České republiky se dále neztotožnil ani s argumentací navrhovatelů, podle kterých je náš ústavní pořádek v rozporu s Rámcovým rozhodnutím, pokud nedefinuje trestné činy nevyžadující oboustrannou trestnost. Svůj názor odůvodnil tak, že § 412 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, není ustanovením hmotně právním, ale procesně právním a předání podle evropského zatýkacího rozkazu ještě není uložením trestu ve smyslu čl. 39 a čl. 40 Listiny základních práv a svobod. Osoby podezřelé ze spáchání trestného činu a předané podle evropského zatýkacího rozkazu tak nebudou stíhány pro trestnou činnost podle § 412 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ale trestní řízení bude vedeno pro trestné činy vymezené v hmotném právu vyžadujícího členského státu Evropské unie. Soudci dále argumentovali tím, že výčet trestných činů obecně odpovídá jednáním, která jsou trestná i podle českého práva, obdobně jako podle právních úprav dalších členských států, neboť vychází z hodnot obecně sdílených v rámci celé Evropské unie.

Proces, kterým úprava evropského zatýkacího rozkazu prošla před jejím vtělením do našeho právního systému, byl stěžejní, a to především s ohledem na legitimitu tohoto právního institutu, která bývá velmi často zpochybňována. Právě posouzení souladu evropského zatýkacího rozkazu s naším ústavním pořádkem provedené Ústavním soudem České republiky na základě podnětu zákonodárců bylo předpokladem pro jeho, dá se říci, bezproblémové využívání. Nezbytnost posouzení implementace Rámcového rozhodnutí hlídačem našich ústavních zásad a principů nebylo ojedinělé, neboť k obdobnému kroku se rozhodla většina členských států Evropské unie.

Jedním z nejdůležitějších argumentů, kterým Ústavní soud České republiky svůj nálezn odůvodnil, spočíval podle mého názoru v odpovědnosti České republiky, jež převzala v souvislosti se vstupem do Evropské unie, neboť také občané České republiky využívají výhod, které členství v Evropské unii přináší. Tak, jak mají občané České republiky právo na neomezený pohyb v rámci schengenského prostoru, či právo na volný výběr místa zaměstnání v rámci Evropské unie, mají rovněž určité povinnosti, které stanoví orgány Evropské unie. Jednou z takových povinností je poté respektování zásad a principů, které byly dány za účelem ochrany osob pobývajících na území členských států, k čemuž slouží mimo jiné evropský zatýkácní rozkaz.

Dále musím říci, že ani mě nepřesvědčily argumenty předkladatelů návrhu, podle nichž byla v souvislosti s evropským zatýkácním rozkazem dána vysoká míra rizika jeho nesprávného využívání, neboť náš právní řád stanoví několik kontrolních mechanismů, které tomu mohou zabránit. Jedním z nich je poté např. možnost příslušného soudu odmítnout předání zatčené osoby, pokud by měla být předána do státu, kde je zřejmé porušování práv a svobod, nebo pokud by tím došlo k porušení Ústavy České republiky či jiného Ústavou chráněného zájmu.

K nálezu Ústavního soudu České republiky zveřejnili svá odlišná stanoviska soudce JUDr. et PhDr. Stanislav Balík a soudkyně JUDr. Eliška Wagnerová, Ph.D., ke kterému se připojila soudkyně JUDr. Vlasta Formánková. Soudce Balík hlasoval proti zamítavému nálezu. Své stanovisko odůvodnil popsáním problémů, které mohou výkon evropského zatýkácního rozkazu doprovázet, a to např. možnými problémy s tlumočením, strádáním našeho občana při věznění v cizím státě z důvodů jazykové bariéry, neznalosti našeho právního řádu a zvyklostí nebo absence zdravotního pojištění. Ve svém stanovisku se tedy přiklonil k argumentaci

prezidenta i navrhovatelů stížnosti a na závěr navrhl dosažení shody na evropských skutkových podstatách závažných trestných činů a na jednotné podobě trestního řízení proti takto obviněným. Soudkyně Wagnerová nenapadala svým stanoviskem Rámcové rozhodnutí, ale jeho implementaci do našeho právního řádu.

Přestože odlišná stanoviska, která vyjádřili někteří soudci Ústavního soudu České republiky, byla jistě opodstatněná, neboť jsem si jistá, že při výkonu evropského zatýkacího rozkazu bude docházet k problémům, jež způsobuje např. jazyková bariéra hledaných osob, nejsou tyto dostatečným důvodem neimplementování Rámcového rozhodnutí do našeho právního řádu. Právě za účelem eliminace situací, kdy pro jazykovou bariéru nemůže zatčená osoba vykonávat svá zaručená práva, jsou institucemi Evropské unie přijímány právní akty. Přes všechny namítané skutečnosti mám za to, že žádný z uváděných negativních dopadů na zatčené osoby na základě evropského zatýkacího rozkazu, není takovým zásahem do jejich práv, který by převážil nad zásahem do práv jiných osob, k němuž došlo spácháním trestného činu.

3) Některá ústavní práva hledané osoby

Jedním ze základních práv, jež velmi úzce souvisí s prováděním evropského zatýkacího rozkazu, je ochrana soukromí a především ochrana osobních údajů. Uvedené právo je poté ovládáno mnoha principy, kdy mezi ty nejpodstatnější, jež se projevují při vykonávání evropského zatýkacího rozkazu, řadíme právo přístupu k údajům, jenž jsou v souvislosti s pátráním zpracovávány, a to jak justičními, tak policejními orgány členských států Evropské unie a právo hledané osoby na likvidaci osobních údajů.

Na tomto místě bych ráda část své práce věnovala právě právu přístupu hledaných osob k údajům, které o nich vedou příslušné orgány, neboť Česká republika má v tomto smyslu ve své právní úpravě jedinečný instrument, na jehož základě má právo nesdělít takové osobě na základě jí podané žádosti pravdivé údaje. Účel nesdělení údajů, které Policie České republiky zpracovává o hledané osobě, je jasný. Je jím skutečnost, aby se osoba nedozvěděla, že je na ní vydán evropský či mezinárodní zatýkácí rozkaz (nebo příkaz k zatčení) a neučinila krok, který by zabránil jejímu zatčení. Jak jsem již uvedla, tento institut má v národním právu pouze Česká republika, a proto je za to velmi často kritizována, a to především ze strany Úřadu pro ochranu osobních údajů.

Předmětným ustanovením je poté § 83 odst. 4 a odst. 5 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, podle něhož Policie České republiky žádostem subjektů údajů (v našem případě žádostem hledaných osob) nevyhoví, popřípadě vyhoví pouze částečně, pokud by sdělením došlo mimo jiné k ohrožení plnění úkolů. Pokud tedy Policie České republiky takové žádosti nevyhoví, vyrozumí žadatele písemně o tom, že nezpracovává žádné osobní údaje vztahující se k jeho osobě. Na rozdíl od právních úprav dalších členských zemí či pravidel týkajících se práva přístupu ke zpracovávaným údajům, jež si stanovily instituce Evropské unie, jako je např. Europol, může Policie České republiky ve svých odpovědích neříkat pravdu. Podle mého názoru není uvedená úprava dlouhodobě udržitelná a ve velmi blízké budoucnosti, možná že již při příští evaluaci, budeme muset uvedené ustanovení změnit. Jednou z možností, jež se objevují v zahraničních právních úpravách v souvislosti s právem přístupu je poté uvádět žadatelům např. následující skutečnost: „Sděleny Vám byly veškeré údaje, které Policie České republiky k Vaší osobě zpracovává, a které se vztahují k Vaší žádosti.“

Samotné právo přístupu hledané osoby k údajům, které o ní příslušné orgány zpracovávají, obecně upravené v našem právním řádu zákonem č. 101/2000 Sb., ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, je odrazem jejího práva daného evropskými právními předpisy, mezi které patří např. Úmluva o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat podepsaná ve Štrasburku dne 28. ledna 1981. Také tato Úmluva předpokládá omezení uvedeného práva. Ve své praxi jsem se setkala s případy, kdy nebylo hledané osobě v pozici žadatele vyhověno, a to s ohledem na ohrožení plnění úkolů Policie České republiky. Tato skutečnost však může vyústit do různých situací, neboť hledaná osoba může podat obdobnou žádost rovněž v jiných členských státech Evropské unie. Pokud se poté jedná o informaci, že je na hledanou osobu vydán evropský či mezinárodní zatýkácí rozkaz a jiný členský stát to hledané osobě sdělí, může tato následně Policii České republiky požádat o likvidaci takového záznamu např. v Schengenském informačním systému. Policie České republiky, jak vyplývá z výše uvedených skutečností, nemá oprávnění takový záznam podle čl. 95 Schengenské prováděcí úmluvy sama zlikvidovat, a proto se rozbíhá koloběh dalších úkonů příslušných orgánů. Jedním z takových úkonů je také pátrání policejních orgánů členských států, které mohou sledováním cesty podané žádosti hledanou osobu zatknout.

Otázku práva přístupu k osobním údajům hledaných osob můžeme dále posoudit s ohledem na jejich zveřejnění. Údaje hledaných osob jsou zveřejňovány na základě vydaných zatýkácích rozkazů, a to jak v našem národním pátracím systému co se týče příkazů k zatčení na internetových stránkách Policie České republiky, které jsou dostupné všem bez rozdílu, tak na internetových stránkách Interpolu co se týče mezinárodních zatýkácího rozkazu. Evropské zatýkácí rozkazy však nikde uveřejňovány nejsou. Policie České republiky se řídí zásadou, že jednou zveřejněné údaje žadatelům na základě žádostí o poskytnutí informací sděluje. Pokud by si

tedy hledaná osoba podala žádost o sdělení, zda Policie České republiky zpracovává osobní údaje vztahující se k její osobě a jednalo by se o mezinárodní zatýkací rozkaz nebo příkaz k zatčení uveřejněný na internetu, takové žádosti by vyhověla. Právě zveřejňování osob, po kterých pátrá Policie České republiky, je specialitou v evropském prostředí, neboť v žádném jiném státě Evropské unie není taková databáze státní policie veřejně přístupná.

Dalším právem, které je velmi často hledanými osobami využíváno, je právo na likvidaci osobních údajů. Obecně je opět uvedené právo upravené v zákoně č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, a konkrétně pro údaje zpracovávané Policií České republiky v zákoně č. 273/2008 sb., o Policii České republiky. Likvidace je poté v našem právním řádu definována jako fyzické zničení jejich nosiče, jejich fyzické vymazání nebo jejich trvalé vyloučení z dalších zpracování.

Závěrem tohoto článku mohu uvést, že právo přístupu je obecně žadateli využíváno velmi často. V mnoha případech poté uvedené právo využívají takové osoby, jež se pokusily vycestovat ze svých domovských států po nějaké době a na hranicích byly zastaveny, neboť jejich stát není součástí schengenského prostoru. Zajímavou skutečností, i když podle mého názoru skutečností nechtěnou, je to, že poté, co se do schengenského systému zapojí určitý stát, musí být jeho občané ze Schengenského informačního systému vymazáni, což se projevilo např. při připojení Rumunska.

VI) Zahraniční právní úpravy

1) Případ z praxe – Spolková republika Německo

Potřeba přijetí právní úpravy vyplývající z Rámcového rozhodnutí se svým způsobem dotkla všech členských států Evropské unie, ne jinak tomu bylo také v případě Spolkové republiky Německo¹¹². Před implementací Rámcového rozhodnutí provedla Spolková republika Německo změnu svého ústavního zákona. Nová úprava umožňuje prolomení zásady nevydání vlastního občana do členského státu Evropské unie nebo mezinárodnímu soudu, a to za podmínky respektování základních principů *rule of law*.

V roce 2003 nevyhověl německý Ministr spravedlnosti žádosti Španělska o extradici, učiněnou španělskou policií, týkající se německo-syrského občana, který byl obžalován z účasti na trestném činu zločinného spolčení a terorismu spáchaném na španělském území. Důvodem uvedeného rozhodnutí bylo to, že v té době ještě nenabyla platnosti a účinnosti změna ústavy provedená v souvislosti s implementací Rámcového rozhodnutí. Spolková republika Německo přijala úpravu Rámcového rozhodnutí zákonem ze dne 21. července 2004. Následně, po vejití předmětného zákona v účinnost, došlo soudními orgány v Hamburku k vydání rozhodnutí umožňující předání zmíněné osoby španělským orgánům. Po neúspěšném odvolání se německo-syrský občan obrátil na ústavní soud, kdy ve svém podání mimo jiné tvrdil porušení svého základního lidského práva na osobní svobodu. Odvolatel tvrdil, že implementace Rámcového rozhodnutí postrádá legitimní oprávnění spočívající v zavedení předmětného ustanovení do národní legislativy a týkající se možnosti zbavení osobní svobody a dále že postrádá princip

¹¹²

Např. Schorkopf, F., Der Europäische Haftbefehl vor dem Bundesverfassungsgericht, Mohr Siebeck Verlag, Tübingen, rok 2006.

právní jistoty, jako např. derogační pravidlo vztahující se k principu dvojí trestnosti¹¹³.

V této souvislosti se německá vláda vyjádřila tak, že v případě nejasností s výkladem by musel federální soud takovou situaci řešit jako předběžnou otázku. Soudci rozhodující o ústavní stížnosti se proto zabývali vztahem evropského národního práva a postavení subjektu evropského zatýkacího rozkazu jako takového. Výsledkem jednání bylo vyjádření, podle kterého by nikdy nemělo dojít ke zhoršení stavu obviněného v porovnání s národní právní úpravou, z čehož vyšla najevo nedůvěra v právní řády dalších členských států Evropské unie. Němečtí ústavní soudci se dále vyjádřili v tom smyslu, že zákonodárci nedostatečně využili svou pravomoc danou Rámcovým rozhodnutím, když nepřiznali soudním orgánům možnost odmítnout výkon evropského zatýkacího rozkazu v případě, že byl vydán za čin, který byl spáchán alespoň z části na území vykonávajícího členského státu nebo na místě, které se za toto území považuje, nebo který byl spáchán mimo území vystavujícího členského státu a právo vykonávajícího členského státu neumožňuje stíhání za stejný trestný čin, byl-li spáchán mimo jeho území. Za těchto podmínek byl podle německého ústavního soudu dán podstatný faktor související s německým státem, a proto měla být chráněna především důvěra německých občanů ve svůj právní systém. Takový názor německého ústavního soudu byl založen především na historických argumentech vyplývajících z nepřiměřeného historického zdůrazňování vztahu občana a státu.

I když nebyl ve Spolkové republice Německo názor na implementaci evropského zatýkacího rozkazu shodný, vyvolala samotná implementace

---

¹¹³ Poslicino, O., German law journal, rok 2008, ročník 9/10, European Arrest Warrant and Interacting Legal System, str. 1327.

tak jako v jiných členských státech vlnu argumentů, a to především ve vztahu k prolomení zásady nevydávání vlastních občanů, jako jedné ze základních ústavních zásad. Tato zásada se však podle mého názoru musí v současné době, s ohledem na zrychlující se obratnost pachatelů v rámci organizovaného zločinu, který nezná nejen hranice členských států, ale ani hranice Evropské unie, posunout ve svém významu do jiného úhlu pohledu. Chápání zásady nevydávání vlastních občanů musí být širší, a to v tom smyslu, že při výkonu evropského zatýkacího rozkazu nedochází k vydání, nýbrž k předání obviněného, tedy stále je pod ochranou svého domovského státu a předání je dočasné.

2) Některé další členské státy Evropské unie

Níže popíšu právní úpravu evropského zatýkacího rozkazu vybraných členských států Evropské unie. U některých států se zmíním mimo jiné o rozdílech, které implementaci Rámcového rozhodnutí doprovázely.

- **Dánsko**

Dánský parlament rozhodl o implementaci Rámcové rozhodnutí dne 10. června 2003. Rámcové rozhodnutí však není aplikovatelné na rozhodnutí o extradici z Dánska do Islandu a Norska. Kromě toho se také nepoužije na extradici z Dánska do Finska a Švédska kvůli speciálním pravidlům širšího charakteru, než je evropský zatýkací rozkaz¹¹⁴. Zatčená osoba musí být předána do 10 dnů od vydání rozhodnutí o předání zatčené osoby, jinak musí být dotyčná osoba propuštěna.

---

¹¹⁴

www.law.uj.edu.pl/~kpk/eaw/legislation/Denmark_National_legislationEAW.pdf
ke dni 25. červenci 2011, 20:10 hod.

V Dánsku má oprávnění k vydání Evropského zatýkacího rozkazu Ministerstvo spravedlnosti. Žádost o vystavení evropského zatýkacího rozkazu musí podat veřejný žalobce nebo ředitel policie. Pokud tak chce učinit ředitel policie, tak o této skutečnosti musí informovat příslušného veřejného žalobce a Ministerstvo spravedlnosti. Nejpozději tak musí učinit před podáním žádosti k příslušnému soudu o vzetí osoby do vazby z důvodu aplikace evropského zatýkacího rozkazu. Jazykem, do kterého musí být evropský zatýkací rozkaz přeložen, je dánština.

- Francie

Francie implemetovala Rámcové rozhodnutí dne 16. března 2004. Evropský zatýkací rozkaz se ve Francii vztahuje pouze na trestné činy spáchané po dni 1. listopadu 1993. Francouzské úřady jsou oprávněny odmítnout žádost o předání zatčené osoby v případě, že byl trestný čin spáchán ve Francii pouze z části. Nelze také předat francouzské občany, na které byl vydán evropský zatýkací rozkaz pro činy, které netvoří zásah do práv zaručených národní úpravou.

Původní extradiční řízení trvalo ve Francii kolem 6 měsíců, zatímco předání na základě evropského zatýkacího rozkazu trvá v současné době průměrně 18 dnů. Od rozhodnutí o předání zatčené osoby do jeho výkonu je stanovena doba 6 dnů. Zatčená osoba musí být do 48 hodin předána veřejnému žalobci s územní působností. Jediným akceptovatelným jazykem evropského zatýkacího rozkazu je francouzština¹¹⁵.

---

¹¹⁵ www.law.uj.edu.pl/~kpk/eaw/data/list.html, ke dni 25. červenci 2011, 20:15 hod.

- Itálie

Itálie implementovala evropský zatýkací rozkaz dne 12. dubna 2005 s účinností ode dne 14. května 2005. V případě trestných činů spáchaných před dnem 7. srpna 2002 se postupuje podle pravidel extradičního řízení. Mezi příslušné orgány oprávněné k vydávání evropského zatýkacího

rozkazu patří v Itálii soudci a soudní dvory, před kterými probíhá trestní řízení. Orgány vykonávajícími evropský zatýkací rozkaz jsou apelační soudy. V případě přijetí evropského zatýkacího rozkazu je kompetentní Ministerstvo spravedlnosti, které je zároveň i hlavním poradním orgánem. Evropský zatýkací rozkaz je v Itálii přijímán pouze v italském jazyce¹¹⁶.

- Irsko

Rámcové rozhodnutí bylo v Irsku implementováno dne 28. prosince 2003 s účinností ode dne 1. ledna 2004. Irsko umožňuje předávání občanů bez ohledu na datum přijetí evropského zatýkacího rozkazu, a to tehdy, pokud se nejedná o evropský zatýkací rozkaz vydaný Francií, Itálií nebo Rakouskem. U těchto zemí je možné předání zatčené osoby, pokud spáchala trestný čin po dni 7. srpna 2002 u Francie a Itálie a po dni 1. listopadu 1993 u Rakouska.

Mezi vydávající justiční orgány patří v Irsku krajský soud, obvodní trestní soud, vrchní soud a zvláštní trestní soud. Výkonným orgánem je poté vrchní soud. Hlavním orgánem určeným pro Rámcové rozhodnutí je Ministerstvo spravedlnosti, rovnosti a právní nápravy, mezi jehož činnosti patří ověření správnosti vydání evropského zatýkacího rozkazu a jeho

---

¹¹⁶

www.ejn-crimjust.europa.eu/documents.aspx?doclink=Y&country=Italy, ke dni 25. červenci 2011, 20:19 hod.

následné předání kanceláři vrchního státního zástupce, který podává k vrchnímu soudu samotnou žádost. Evropský zatýkací rozkaz musí být doručen do 7 dnů od zatčení hledané osoby, jinak dojde k jejímu propuštění. Po zatčení hledané osoby má vrchní soud 60 lhůtu na rozhodnutí. V případě odvolání se věci dále zabývá příslušný nejvyšší soud. Evropský zatýkací rozkaz může být vydán jak v irském tak v anglickém jazyce.

- Maďarsko

V Maďarsku byla implementována právní úprava týkající se evropského zatýkacího rozkazu dne 23. prosince 2003 s tím, že v platnost vstoupila dne 1. května 2004. Hlavní pravomoc při výkonu evropského zatýkacího rozkazu má Ministerstvo spravedlnosti, které je pověřeno k jeho administrativnímu vydávání a přijímání a k dalším činnostem s tím spojeným. Vykonávajícím justičním orgánem je soud sídlící v Budapešti, a to s výhradní pravomocí. Maďarsko přijímá evropské zatýkací rozkazy pouze v maďarštině, ale u členských zemí, které nevyžadují překlad evropského zatýkacího rozkazu do jejich oficiálního jazyka, ho Maďarsko přijme také v angličtině, němčině nebo francouzštině¹¹⁷.

- Nizozemí

V Nizozemí bylo Rámcové rozhodnutí implementováno dne 29. dubna 2004. Oprávnění k výkonu evropského zatýkacího rozkazu mají příslušní veřejní žalobci a krajský soud v Amsterdamu. Veřejní žalobci jsou dále oprávněni také k vydávání evropského zatýkacího rozkazu. Evropský zatýkací rozkaz musí být doručen veřejnému žalobci do 20 dní od zatčení

---

¹¹⁷

www.law.uj.edu.pl/~kpk/eaw/legislation/Hungary_National_legislation_EAW.pdf
ke dni 25. červenci 2011, 20:25 hod.

hledané osoby, jinak musí být tato osoba propuštěna. Nizozemí přijímá evropské zatýkáací rozkazy v holandštině nebo angličtině.

- Portugalsko

V Portugalsku bylo Rámcové rozhodnutí implementováno dnem 1. ledna 2004. U členských zemí, které neměly k uvedenému datu přijatou právní úpravu evropského zatýkáacího rozkazu, postupovalo Portugalsko jako při extradičním řízení. K vydávání evropského zatýkáacího rozkazu jsou v Portugalsku příslušní soudci a veřejní žalobci. Výkon evropského zatýkáacího rozkazu přísluší apelačním soudům, kterých je v Portugalsku celkem pět, a to v Coimbra, Évora, Guimaraes, Lisabonu a Portu. Oprávněný k přijímání evropského zatýkáacího rozkazu je úřad veřejného žalobce se sídlem v Lisabonu. Portugalsko přijímá evropský zatýkáací rozkaz pouze v portugalštině¹¹⁸.

- Rakousko

Rakousko si při sjednávání Rámcového rozhodnutí vymínilo zvláštní režim, a to obdobně jako Itálie a Francie. S ohledem na tuto skutečnost neaplikují Rakousko a Itálie systém předávání na základě evropského zatýkáacího rozkazu na trestné činy spáchané před dnem 7. srpna 2002 a Francie na trestné činy spáchané před dnem 1. listopadu 1993. Rakousko si dále prosadilo, že až do konce roku 2008 nebude předávat své vlastní občany. Tyto výjimky byly schváleny Radou. K přijímání a vydávání evropského zatýkáacího rozkazu je v Rakousku oprávněn příslušný krajský

---

¹¹⁸

www.law.uj.edu.pl/~kpk/eaw/legislation/Portugal_National_legislation_EAW.pdf
ke dni 25. červenci 2011, 20:30 hod.

nebo zemský soud. Oprávnění k výkonu evropského zatýkacího rozkazu pak přísluší krajským soudům s místní příslušností.

Právní úprava vztahující se k evropskému zatýkacímu rozkazu zavedená do rakouského právního řádu nabyla účinnosti dnem 1. května 2004. Evropský zatýkací rozkaz je přijímán v oficiálních jazycích všech členských států Evropské unie, které přijímají evropský zatýkací rozkaz v německém jazyce.

- Španělsko

Ve Španělsku nabyla právní úprava přijatá v souvislosti s Rámcovým rozhodnutím účinnosti dne 1. ledna 2004. Orgánem oprávněným k vydávání evropského zatýkacího rozkazu je místně příslušný soud. Výkon evropského zatýkacího rozkazu náleží místně příslušným vyšetřovacím soudům a hlavnímu vyšetřovacímu soudu.

Ve španělském právním řádu platí, že pokud zatčená osoba souhlasí s předáním, musí být předána do 10 dní. Pokud taková osoba nesouhlasí, rozhodne se o případném předání do 60 dní od jejího zatčení. V odůvodněných případech je možné lhůtu prodloužit, a to o dalších 30 dní. Ve Španělsku tedy platí obecná úprava lhůt vyplývající z Rámcového rozhodnutí. Evropský zatýkací rozkaz přijímá Španělsko pouze ve španělštině.

- Slovensko

Slovensko akceptuje evropský zatýkací rozkaz vztahující se na trestné činy spáchané po dni 1. srpna 2004, tedy ode dne nabytí účinnosti právní úpravy, kterou bylo implementováno Rámcového rozhodnutí do

slovenského právního řádu. Slovensko má však uzavřeno několik separátních mezinárodních dohod, na jejichž základě se nevykoná evropský zatýkací rozkaz na trestné činy spáchané před určenými daty. Co se týče Francie, Slovensko nezatkne osobu, která měla podle data uvedeného v evropském zatýkacím rozkazu spáchat trestný čin před dnem 1. lednem 1993, u rakouských evropských zatýkacích rozkazů před dnem 7. srpna 2002 a českých před dnem 1. ledna 2004.

K vydání evropského zatýkacího rozkazu je na Slovensku příslušný okresní, krajský, vojenský nebo Speciální soud. Pro přijetí evropského zatýkacího rozkazu je příslušný úřad krajského prokurátora. Zaslán může být také prostřednictvím Interpolu. O vazbě zatčené osoby je nutno rozhodnout do 48 hodin, jinak musí být propuštěna. Lhůta, ve které musí být rozhodnuto o předání zatčené osoby, je 18 dní a v případě souhlasu zatčené osoby jde o 10 dní. Slovensko přijímá evropský zatýkací rozkaz ve slovenském jazyce s výjimkou České republiky, Rakouska a Polska. Těmto zemím je umožněno zasílat evropské zatýkací rozkazy v jejich oficiálním jazyce¹¹⁹.

- Švédsko

Ve Švédsku bylo Rámcové rozhodnutí implementováno s účinností ode dne 1. ledna 2004. Je-li hledaná osoba zatčena, je následně postavena před veřejného žalobce, který rozhodne o případném dalším zatčení a postavení zatčené osoby před okresní soud, který je oprávněn k výkonu evropského zatýkacího rozkazu. Okresní soud musí rozhodnout do 30 dní od zatčení hledané osoby o jejím předání. Pokud zatčená osoba s předáním souhlasí, musí být dodržena lhůta 10 dní, během níž musí dojít k předání.

---

¹¹⁹

www.law.uj.edu.pl/~kpk/eaw/legislation/Slovakia_National_legislation_EAW.pdf
ke dni 25. červenci 2011, 20:40 hod.

Švédsko přijímá evropské zatýkací rozkazy ve švédštině, dánštině, norštině a angličtině¹²⁰.

- Velká Británie

U úpravy evropského zatýkacího rozkazu ve Velké Británii se zastavím. Na tomto místě uvedu nejen obecné informace jako u dalších vybraných států, ale také bližší postřehy, které jsou výstupem Sněmovny lordů ze dne 28. března 2006. Důvodem, proč jsem si vybrala právě Velkou Británii jako stát, na němž popíši některé rysy využívání evropského zatýkacího rozkazu, je to, že je mi velice blízko svými názory, a to nejen v souvislosti s evropským zatýkacím rozkazem, ale také např. se zpracováním údajů citlivých osobních údajů jako jsou profily DNA pachatelů trestných činů.

Ve Velké Británii nabyla právní úprava v souvislosti s Rámcovým rozhodnutím účinnosti dnem 1. ledna 2004. U 10 členských států Evropské unie však Velká Británie přijímá a vydává evropské zatýkací rozkazy teprve ode dne 27. července 2004. Mezi uvedené členské státy řadíme následující: Rakousko, Kypr, Francie, Lotyšsko, Litva, Maďarsko, Lucembursko, Nizozemí, Polsko, Malta a Slovinsko. Ode dne 1. března 2005 je tomu dále obdobně u České republiky, Estonska, Řecka a Slovenska a ode dne 28. července 2005 u Itálie.

Orgány příslušné k vydání evropského zatýkacího rozkazu jsou pro Anglii a Wales okresní soudy, smírčí soudce nebo soudce s výkonnou pravomocí u Královského soudního dvora, pro Skotsko šerif a pro Severní Irsko smírčí soudce, soudce podle místa zatčení nebo soudce Královského

---

¹²⁰

www.ejn-crimjust.europa.eu/country_page.aspx?id=SE, ke dni 25. červenci 2011, 20:40 hod.

soudního dvora. Výkonná pravomoc poté náleží v Anglii a Walesu okresním soudcům, ve Skotsku šerifovi správních oblastí Lothian nebo Bordur a v Severním Irsku soudcům daného hrabství nebo místa. Dalšími úřady spolupracujícími při výkonu evropských zatýkacích rozkazů jsou pro Anglii a Wales Národní úřad kriminální výzvědné služby a pro Skotsko Skotský královský úřad. Ode dne 1. dubna 2006 je pomocným orgánem také Jednotka pro uprchlíky při Úřadu pro vyšetřování závažné organizované kriminality v Londýně. Obecně platí, že zatčená osoba musí být bezprostředně postavena před soudce, nejpozději však do 48 hodin od zatčení. Hlavní líčení musí být nařízeno do 21 dní od zatčení. Pokud soudce rozhodne o předání a nejsou proti takovému rozhodnutí žádné námitky, musí být zatčená osoba předána do 10 dní. Velká Británie přijímá evropský zatýkací rozkaz pouze v angličtině¹²¹.

Zkušenosti a znalosti související s výkonem evropského zatýkacího rozkazu za období let 2005 – 2006 byly popsány ve zprávě Sněmovny Lordů zaslané Komisy. Podle ministrů Velké Británie byla úprava evropského zatýkacího rozkazu stanovená právním řádem účinná, což dokazovaly dosažené výsledky. Z uvedené zprávy vyplývá, že v období ode dne 1. ledna 2004 do dne 22. února 2006 obdržela Velká Británie 5.732 evropských zatýkacích rozkazů. 175 evropských zatýkacích rozkazů vedlo k zatčení hledaných osob, a z toho bylo 88 % předáno. Velký rozdíl mezi počtem přijatých evropských zatýkacích rozkazů a počtem skutečně zatčených osob byl způsoben tím, že velký počet evropských zatýkacích rozkazů bylo vyhlášeno jako záznamy prostřednictvím Schengenského informačního systému nebo Interpolu a tyto nebyly adresovány přímo proti žádnému ze členských států Evropské unie. Skutečností ovšem bylo, že většina z nich měla skutečně nějakou souvislost s Velkou Británií.

---

¹²¹

www.ejn-crimjust.europa.eu/country_page.aspx?id=UK, ke dni 25. červenci 2011 20:50 hod.

Ne všechny požadavky na předání hledaných osob byly akceptovány ze strany britských soudů. V 34 případech byl evropský zatýkací rozkaz příslušným soudem zamítnut, a to s ohledem na nedostatek informací uvedených v evropském zatýkacím rozkazu. V dalších případech došlo k zamítnutí evropských zatýkacích rozkazů např. proto, že trestné činy, pro jejichž spáchání měl být evropský zatýkací rozkaz vykonán, nesplňovaly požadavky na ně kladené právní úpravou, dále pro promlčení trestných činů nebo jednoduše proto, že rozhodující soudce nepovažoval předání v konkrétním případě za spravedlivé. V žádném z uvedených případů nebylo ze strany státu, jenž požadoval předání na základě evropského zatýkacího rozkazu za, namítáno jeho zamítnutí.

Ode dne 1. ledna 2004 (do roku 2009) vydala Velká Británie 201 evropských zatýkacích rozkazů, které vedly k zatčení 90 hledaných osob, z nichž bylo 69 předáno do Velké Británie. K zamítnutí britských rozkazů došlo pouze výjimečně, a to např. v případě, když kyperský Nejvyšší soud rozhodl, že je neústavní předat občana kyperské národnosti. Dalších 49 evropských zatýkacích rozkazů nebylo vykonáno proto, že se hledaná osoba nenacházela ve státě, kam byl zaslán.

- Norsko

Vzhledem ke skutečnosti, že Norsko není členem Evropské unie a současně nepatří mezi země, které Rámcové rozhodnutí implementovaly, stojí norská právní úprava za povšimnutí, neboť Norsko realizuje mezinárodní justiční policejní spolupráci svým vlastním způsobem.

Norsko přijalo do svého právního řádu úpravu extradičního řízení v roce 1975. V příslušném extradičním aktu je poté uvedeno, že je možné vydat hledanou osobu, která se nachází na území Norska, v případě jejího

obvinění či obžalování z trestného činu jiným státem. Vydávání norských občanů je však vyloučeno. Vydání se však neuskuteční, pokud má být realizováno pro trestný čin politický, nebo pokud by mohl být ohrožen život či svobody vydávané osoby pro její rasu, náboženství, národnost nebo další jiné politické důvody. Mezi další důvody nevydání řadíme důvody humanitárních, věk nebo např. zdravotní stav. Zatčená osoba nebude také vydána, pokud již byla v Norsku pro týž trestný čin odsouzena nebo je ve věci nedostatek důkazů o vině.

V prosinci roku 2005 byl mezi Norskem, Dánskem, Islandem a Švédskem podepsán Nordický zatýkací rozkaz, který vstoupil v platnost v roce 2006. I když je právní úprava Nordického zatýkacího rozkazu podobná úpravě evropského zatýkacího rozkazu, v něčem se liší. Hlavní rozdíl je především v pravidlech pro předávání osob. Nordický zatýkací rozkaz upravuje užší výčet možností, kdy zatčená osoba nemůže být předána. Jednodušší je administrativní proces předání. Kratší jsou také lhůty spojené s předáním zatčených osob, a to minimálně o polovinu. Jako příklad můžeme uvést následující. Pokud zatčená osoba souhlasí s předáním, je předána dožadujícímu se státu do 3 dní.

Dále nevyžaduje nordický zatýkací rozkaz na rozdíl od evropského zatýkacího rozkazu oboustrannou trestnost u žádného z trestných činů. Proces předání tak není zatěžován ověřováním závažnosti trestné činnosti. Jediným kritériem pro předání je, že se musí jednat o trestné činy a nikoliv o přestupky.

Závěrem této kapitoly lze konstatovat, že řízení o předání na základě evropského zatýkacího rozkazu se může v jednotlivých zemích lišit, což vyplývá také z uvedených případů. Ve většině zemí však právní úprava

přejímá obsah Rámcového rozhodnutí bez rozdílů či výjimek. I když je proces předání jednodušší a rychlejší, než již zmíněné vydání v extradičním řízení, je zde stále místo pro jeho zdokonalování a zrychlení. Jako příklad by poté jistě mohl posloužit systém předání na základě Nordického zatýkacího rozkazu, který je nejen ještě rychlejší, ale také administrativně nenáročnější. Vzhledem k tomu, že je úprava evropského zatýkacího rozkazu stále ještě ve vývoji, myslím si, že se národní právní úpravy členských států Evropské unie budou nadále sbližovat.

VII) Relevantní rozhodnutí Evropského soudního dvora

Rámcová rozhodnutí byla pro oblast unijního práva tím, čím byly směrnice pro oblast komunitárního práva. Není tedy překvapivé, že existuje poměrně rozsáhlá judikatura Evropského soudního dvora k předběžným otázkám, jimiž národní soudy žádaly o výklad rámcových rozhodnutí, a zejména pak samotného Rámcového rozhodnutí. Ve své disertační práci bych chtěla některá relevantní rozhodnutí rozebrat a to především s ohledem na jejich vliv na národní právní úpravy a na jejich povahu, která je základem pro mnoho otázek nejen v České republice, ale také v rámci celé Evropské unie.

1) Caso Goicoechea: Boj s evropským zatýkacím rozkazem

Jeden z rozsudků Evropského soudního dvora, který bude předmětem rozboru a na kterém se pokusím poukázat na možné obtíže s používáním evropského zatýkacího rozkazu související, byl vydán ve věci

Goicoechea v. Španělsko¹²². Uvedený rozsudek se zabývá nejen vztahem mezi extradičním řízením a předáváním na základě evropského zatýkacího rozkazu, ale především možností stanovení výjimek, kterými mohou členské státy modifikovat úpravu evropského zatýkacího rozkazu. V předmětném rozsudku je poukázáno např. na čl. 31 Rámcového rozhodnutí umožňující členským státům zachovat v platnosti anebo dokonce přijmout nové dohody a opatření týkající se jejich vzájemného extradičního řízení s tím, že musí být splněna podmínka, že budou rozvíjet a posilovat novou podobu vydávání osob podezřelých ze spáchání trestné činnosti. Pokud členské státy ovšem k takovému kroku přistoupí, jsou povinny takové dohody notifikovat Radě a Komisi.

a) Skutkový stav

Španělská vláda požádala o vydání Santestebana Goicoechey z Francie v roce 2000, a to na základě Úmluvy z roku 1957. O vydání pana Goicoechey požádala z důvodu jeho předcházející trestné činnosti spáchané na španělském území, která měla spočívat v nezákonném držení zbraní, zneužití cizí věci v podobě neoprávněného užívání cizího motorového vozidla a příslušnosti k teroristické organizaci. Tento návrh byl v roce 2001 zamítnut příslušným francouzským soudem. Španělská vláda i přes tento prvotní neúspěch pokračovala ve své snaze zajistit vydání pana Goicoechey do Španělska a v roce 2004 prostřednictvím svých orgánů na něj vydala evropský zatýkací rozkaz. Obsahem tohoto evropského zatýkacího rozkazu byla totožná trestná činnost jako ve výše uvedené žádosti o vydání na základě Úmluvy z roku 1957. I v tomto případě reagovala francouzská vláda odmítavým stanoviskem, když v důsledku svého prohlášení učiněného k Rámcovému rozhodnutí považovala španělský evropský

¹²²

Rozsudek ve věci Ignacio Pedro Santesteban Goicoechea, C-296/08 PPU, ze dne 12. srpna 2008.

zatýkáací rozkaz za pouhou žádost o předběžné zatčení podle Úmluvy v jejím znění přede dnem, kdy vstoupilo v účinnost příslušné Rámcové rozhodnutí. Navíc podle jejího stanoviska trestná činnost pana Goicoechey již byla podle francouzského práva promlčená, a ani kdyby nebyla, tak v okamžiku předání žádosti si pan Goicoechea odpykával trest ve francouzském vězení¹²³.

Pan Goicoechea měl být propuštěn dne 6. června 2008. Španělská vláda v reakci na předcházející dvě odmítavá stanoviska reagovala žádostí o předběžné zatčení na základě Dublinské konvence uzavřené mezi členskými státy Evropské unie roku 1996. Na tuto žádost byl pan Goicoechea umístěn ve Francii do vydávací vazby. Generální prokurátor montpeliérského odvolacího soudu vydal k extradici souhlasné stanovisko a věc byla předána tomuto soudu ke konečnému rozhodnutí. Ovšem ještě před vydáním tohoto rozhodnutí pan Goicoechea odmítl své předání španělským úřadům. Toto své stanovisko odůvodnil svým tvrzením o neaplikovatelnosti zmíněné konvence z roku 1996. V této souvislosti je třeba připomenout, že čl. 31 odst. 2 Rámcového rozhodnutí umožňuje členským státům v případě jejich notifikace ve lhůtě tří měsíců ode dne nabytí účinnosti Rámcového rozhodnutí nadále na jejich vzájemné vztahy aplikovat bilaterální dohody uzavřené s jinými členskými státy. Španělsko ovšem žádnou takovou notifikaci neprovedlo a podmínky stanovení Rámcovým rozhodnutím tak nespĺnilo.

Pro vývoj celého případu je ovšem třeba jako klíčový připomenout čl. 32 Rámcového rozhodnutí, který obsahuje přechodná ustanovení vztahující se k dřívějšímu extradicičnímu režimu a režimu zavedenému evropským zatýkáacím rozkazem, která umožňují členským státům

---

¹²³

Lyčka, M., Caso Goicoechea – Boj s evropským zatýkáacím rozkazem, Jurisprudence 6/2008, str. 55.

prohlásit, že určité žádosti o vydání, zejména žádosti podané před datem stanoveným v takovém prohlášení, budou posuzovány postaru, tedy mimo režim evropského zatýkacího rozkazu. Francie takovou deklaraci učinila pro všechny žádosti podané před datem nabytí účinnosti SEU, tedy před dnem 1. listopadu 1993.

Za tohoto stavu předložil odvolací soud v Montpellier společně se žádostí o projednání případu v rámci zrychleného řízení následující předběžné otázky. Ve své první otázce se Evropského soudního dvora dotázal, zda skutečnost, že členský stát, v tomto případě Španělsko, nenotifikoval svůj záměr nadále aplikovat Dublinskou konvenci z roku 1996 či jiné podobné dohody, znamená, že tuto konvenci nemůže aplikovat na své extradiční právní vztahy s jiným členským státem, zde Francií, která však deklaraci v souladu s Rámcovým rozhodnutím učinila. Ve své druhé otázce francouzský soud rozsah řízení dále rozšířil o dotaz na časovou působnost Rámcového rozhodnutí. Zeptal se totiž na to, jakým způsobem by měla být řešena situace, kdy členský stát má úmysl v extradičním řízení aplikovat bilaterální dohodu, která byla sice uzavřena v roce 1996, ovšem v účinnost vstoupila až po dni 1. ledna 2004, tedy po dni nabytí účinnosti Rámcového rozhodnutí¹²⁴.

b) Právní analýza

Z výše uvedeného je patrné, že v případě Goicoechea šlo o dvě věci, které mohly dopadnout do dvou zásadních rovin práva tehdejšího III. pilíře. První rovinou byl rozsah harmonizace práva členských států v rámci III. pilíře a druhou rovinou vztah práva III. pilíře a mezinárodního práva veřejného. Pokud se nejprve podíváme na první naznačenou rovinu dopadu,

¹²⁴

Lyčka, M., Caso Goicoechea – Boj s evropským zatýkacím rozkazem, Jurisprudence 6/2008, str. 56.

je třeba zdůraznit, že pojem harmonizace nebylo možné v rámci III. pilíře vykládat stejně široce jako v rámci tehdejšího I. pilíře. Ačkoli by se dále uvedené tvrzení mohlo při pohledu na některá rozhodnutí Evropského soudního dvora zdát zastaralé či příliš konzervativní, III. pilíř měl ve své tehdejší podobě sloužit spíše jako předmostí postupnému sblížení právních předpisů členských států v oblasti trestních věcí, a to zejména prostřednictvím hledání společných zásad, z nichž konkrétní ustanovení vycházejí, a vytváří společná pravidla pro postup v nadnárodních záležitostech. Pro úplnost je třeba uvést, že III. pilíř ve své původní maastrichtské podobě byl totiž obsahově mnohem širší, když mimo trestněprávních věcí zahrnoval i záležitosti uznávání a výkonu soudních rozhodnutí a dále otázky vízové politiky a přistěhovalectví¹²⁵.

Tyto právní otázky byly ovšem jako otázky významného společného zájmu členských států uznány za komunitarizovatelné a byly Amsterodamskou smlouvou a dalším vývojem přesunuty do nadnárodního I. pilíře. Ovšem trestněprávní věci za komunitarizovatelné považovány nebyly. Unijní legislativa tak musela mít na paměti, že narozdíl od pravidel vnitřního trhu, která se dají ve velké většině koncipovat pro všechny členské státy jednotně, je při vytváření trestněprávních pravidel nutné zohlednit zejména dřívější právní úpravy v jednotlivých členských státech a jejich předcházející závazky, ať už vzájemné anebo závazky vůči třetím státům. Je proto pochopitelné, že mnohá rámcová rozhodnutí stanovila nejrůznější série výjimek, jako jsou například zde probírané aplikace dřívějších bilaterálních a dalších extradičních dohod mezi členskými státy. Takový postup byl za daného právního stavu nevyhnutelný. Současně je třeba si uvědomit, že řada výjimek ze základních pravidel vnesla do celé úpravy velký zmatek, čehož důkazem jsou nakonec i předběžné otázky

¹²⁵

Lyčka, M., Caso Goicoechea – Boj s evropským zatýkacím rozkazem, *Jurisprudence* 6/2008, str. 57.

položené v tomto případě¹²⁶. Jinak řečeno i pro členské státy nebylo a v některých otázkách nadále není snadné zjistit, co vlastně platí a co ne. A pokud si tím nebyly jisté ani členské státy, které samy právo III. pilíře vytvářely, jak mohla být dodržována zásada právní jistoty jednotlivců, vůči nimž se takové předpisy aplikovaly.

Druhou zmíněnou rovinnou je právo mezinárodní. III. pilíř, a to zejména opět v jeho původní podobě, byl pilířem mezinárodněprávním. Jeho podstata se tak odlišovala od I. komunitárního pilíře v rozsahu pravomocí, které členské státy přenesly na Evropská společenství. Následný pomaastrihstský vývoj, přinesl komunitarizaci některých částí III. pilíře a zároveň přenos dalších kompetencí i v rámci nekomunitarizovaných částech III. pilíře. I přes tento vývoj provázel výklad III. pilíře rozsáhlé ingerence mezinárodního práva a jeho výkladových metod. Z pohledu Evropského soudního dvora však není možné zapomínat, že i nekomunitarizovaný III. pilíř byl součástí unijního, a tedy evropského práva. Proto se při jeho výkladu uplatnily nejen mezinárodněprávní výkladové metody, ale nutně i normy komunitární. Tento postoj Evropského soudního dvora se pak může mnohým jevit jako jakási skrytá komunitarizace celého III. pilíře, neboť Evropský soudní dvůr svým eurokonformním výkladem, který vycházel ze zvyklostí interpretačních metod používaných v I. pilíři, skutečně dával III. pilíři čím dál více komunitární nádech, ne-li přímo komunitární podobu¹²⁷.

Podle M. Lyčka je třeba z hlediska zde probíraného případu mít na zřeteli zejména souběh mezinárodně právních extradičních dohod mezi

---

¹²⁶ Lyčka, M., Caso Goicoechea – Boj s evropským zatýkacím rozkazem, *Jurisprudence* 6/2008, str. 57.

¹²⁷ Lyčka, M., Caso Goicoechea – Boj s evropským zatýkacím rozkazem, *Jurisprudence* 6/2008, str. 58.

členskými státy a normami III. pilíře, a to s ohledem na čl. 307 bývalé SES, který stanovil, že členské státy mohly po vstupu do Evropského společenství aplikovat jen ty smlouvy, které uzavřely před tímto vstupem (samozřejmě s výjimkou smluv, které spadaly mimo obsahové vymezení Evropských společenství, renegociovaných smluv či smluv přijatých v rámci, se souhlasem či s účastí Evropských společenství, resp. ostatních členských států). V případě, že by takové smlouvy byly pro členské státy i nadále účinné (k čemuž došlo a do budoucna nevyhnutelně dojde ve většině těchto případů), jsou členské státy povinny učinit vše, aby takovéto své závazky ukončily anebo je alespoň upravily tak, aby nenarušovaly funkčnost jejich členství v Evropských společenstvích, v současné Evropské unii.

Členské státy se často snažily poukazováním na mezinárodní (nikoli nadnárodní) charakter řešených otázek zpochybňovat příslušnost Evropského soudního dvora ve III. pilíři, či ji omezovat na minimum, tak aby předem zabránily další nepřímé komunitarizace III. pilíře. Samozřejmě, v některých případech byla jejich snaha legitimní, protože i Evropský soudní dvůr měl dodržovat meze stanovené SEU, a to zejména jejím čl. 47 a nepřetahovat instituty založené v unijním právu do sféry komunitárního práva. V opačném případě však bylo povinností Evropského soudního dvora jako strážce právního řádu Evropských společenství zajistit, že právní normy byly v rámci dvou hlavních oblastí evropského práva zařazeny tam, kam podle smluv a v nich stanovených kompetencí Evropských společenství zařazeny být měly.

V této souvislosti stanovil čl. 46b SEU, že příslušnost Evropského soudního dvora se vztahuje na III. pilíř za podmínek stanovených v čl. 35 SEU. Z toho plyne, že za daných podmínek byl Evropský soudní dvůr oprávněn uplatňovat i v rámci III. pilíře čl. 234

tehdy platné SES a soudy a další kvalifikované instituce členských států měly právo předkládat Evropskému soudnímu dvoru předběžné otázky. Základní podmínkou platnosti celé této rovnice bylo prohlášení členského státu, že přijímá příslušnost Evropského soudního dvora ve III. pilíři. Francie takové prohlášení učinila v roce 2000. Z technického pohledu, a snad i jako jednu ze základních instrukcí pro případy vlastního podání předběžných otázek na trestněprávním poli Evropský soudní dvůr připomněl, že žádost o posouzení takových předběžných otázek byla přijatelná i tehdy, pokud při jejím podání národní soud odkázal na čl. 234 tehdy platné SES a nikoli na čl. 35 SEU¹²⁸.

Důvody tohoto posledního tvrzení jsou dva. Za prvé přemrštěné dodržování formalismů mohlo mít za následek zbytečné zamítnutí podstatné předběžné otázky. Za druhé čl. 35 SEU sloužil spíše jen jako převodní mechanismus pro aplikaci pravidel stanovených v čl. 234 bývalé SES a dále pro tento článek judikovaných. Z toho plyne závěr, že národní soudy (či jiné instance předkládající předběžnou otázku) musely splňovat podmínky na ně kladené judikaturou. A pokud bylo toto splněno, nebyla v tomto případě formální chyba v odkazu na ustanovení evropského práva vůbec rozhodující.

Montpellierský soud tak byl oprávněn podat své dvě předběžné otázky a Evropský soudní dvůr na ně musel nalézt pro národní řízení užitečné odpovědi. A jak je jasné z výše uvedeného, musel to učinit nejen tak, aby přispěl k řešení sporu před národním soudem, ale zároveň tak, aby správně nastavil pomyslné misky vah unijních a národních zájmů a kompetencí do budoucna. Pan Goicoechea totiž v reakci na první předběžnou otázku namítal, že nemůže být do Španělska vydán za skutky,

---

¹²⁸

Lyčka, M., Caso Goicoechea – Boj s evropským zatýkacím rozkazem, Jurisprudence 6/2008, str. 58.

kteře byly francouzským soudem uznány za promlčené. Opačný postup by podle jeho názoru znamenal porušení jeho právní jistoty a zákazu retroaktivity v trestním právu. Připomínka pana Goicoechey nás znovu upozorňuje na základní rozpor v nazírání na III. unijní pilíř. Z něj totiž na jednu stranu vyplývala nutnost zajistit i na poli trestního práva volný pohyb evropských rozsudků a povinnost členských států zohlednit tresty uložené osobám, které byly znovu souzeny na jejich území (pakliže by se ovšem nejednalo o porušení zásady *ne bis in idem*). Na druhou stranu musel III. pilíř ve svém mezinárodním charakteru zaručovat i právo jednotlivých členských států na vlastní trestněprávní úpravu. V tomto kontextu pak byly ještě více zdůrazněny rozdíly v nahlížení na nebezpečnost či míru nebezpečnosti různých druhů trestné činnosti. Jako dobré ilustrativní příklady rozdílného posuzování míry společenské nebezpečnosti jistě mohou být zmíněny otázky legality potratu nebo eutanázie či míra postihování činů souvisejících s terorismem¹²⁹.

První otázka, která byla předložena Evropskému soudnímu dvoru, tak mířila na to, jak vykládat časový souběh dvou mezinárodně právních předpisů. Na jedné straně dvoustranné dohody mezi dvěma členskými státy Evropské unie, jejíž přijetí předcházelo rozvoji práva III. pilíře, a jednoho ze základních instrumentů tohoto pilíře po jeho Amsterdamské redukci na trestněprávní záležitosti. Soud se měl tedy vyjádřit ke konkurenci extradiční Dublinské konvence z roku 1996 a Rámcového rozhodnutí. Evropský soudní dvůr ve své odpovědi nejprve připomněl účel zavedení evropského zatýkacího rozkazu, kterým je odstranění přílišného množství předcházejících extradičních dohod mezi členskými státy a zkrácení prodlev v extradičních řízeních. Jinými slovy, cílem evropského zatýkacího rozkazu je nahradit původní evropský režim zavedený Úmluvou z roku

¹²⁹

Lyčka, M., *Caso Goicoechea – Boj s evropským zatýkacím rozkazem*, *Jurisprudence* 6/2008, str. 58.

1957, který byl sice v době svého zavedení revoluční a výrazně pomohl k prolomení předcházejících suverénistických bariér na tomto poli, avšak o téměř pět desítek let později se v kontextu volného pohybu rozsudků a osob, včetně zločinců, stal nepružným a zdlouhavým. Jak jsem již uvedla výše, evropský zatýkací rozkaz ruší pro, i když omezenou skupinu 32 trestných činů, podmínku vzájemné trestnosti a zejména umožňuje přímou komunikaci mezi soudy jednotlivých členských států v extradičních věcech, aniž by tyto soudy musely žádat o zprostředkování orgány výkonné moci svého státu.

Jako jednu z metod nahrazení starého administrativně soudního postupu novým čistě mezisoudním postupem zvolil unijní zákonodárce i taxativní výčet smluv, které jsou natolik provázány s Úmluvou z roku 1957, že musejí být nutně v rámci novelizace celého systému nahrazeny. Mezi tyto nahrazované smlouvy byla zařazena i Dublinská konvence z roku 1996. Tyto smlouvy, které naplňovaly charakteristiku neoddělitelné provázanosti s mateřskou smlouvou původního evropského extradičního systému, byly podle názoru Evropského soudního dvora nahrazovány bez dalšího. To znamenalo, že v jejich souvislosti se neuplatila výše uvedená námitka španělské vlády, že Dublinskou konvencí z roku 1996 je možné považovat za dohodu, která spadá pod výjimku stanovenou čl. 31 odst. 2 Rámcového rozhodnutí. Z čistě právního hlediska je k takovému postupu nutné namítnout, že pravidla klasické užší spolupráce nepodporují drobení unijních pravidel do teritoriálně omezených dohod, avšak z praktického pohledu, vezmeme-li v úvahu realitu extradičních dohod na území Evropské unie, je možné po určitou dobu připustit i existenci takovýchto dohod, které mohou sloužit dalšímu vícečetnému rozvoji prohlubování systému zavedeného evropským zatýkacím rozkazem¹³⁰.

¹³⁰

Lyčka, M., Caso Goicoechea – Boj s evropským zatýkacím rozkazem, Jurisprudence 6/2008, str. 58.

Na základě výše uvedeného musel Evropský soudní dvůr konstatovat, že Dublinská konvence z roku 1996 se neřídila výjimkou stanovenou čl. 31 odst. 2 Rámcového rozhodnutí, což však automaticky neznamenalo, že by tato ohoda přestala ke dni účinnosti Rámcového rozhodnutí existovat. Na základě výše uvedeného čl. 32 Rámcového rozhodnutí jsou členské státy oprávněny k prohlášení, že žádosti podané před určitým datem budou posuzovány postaru, tedy podle režimu existujícího mimo tehdejší III. unijní pilíř. Francie takové prohlášení učinila a časově je situovala ke dni nabytí účinnosti SEU, tedy vůbec před vznik toho, co bylo označováno za III. pilíř.

S ohledem na skutečnost, že první žádost o vydání pana Goicoechey pocházela z roku 1992, vztahoval se na něj režim existující před účinností Rámcového rozhodnutí. Proto bylo třeba posoudit časový sled jednotlivých vnitřních a vnějších instrumentů práva III. pilíře. Z prohlášení, které Francie učinila v tomto případě, by se mohlo zdát, že klíčovým datem pro posouzení případu Goicoechea byl den 1. listopadu 1993. Tak tomu také bylo, avšak toto datum bylo nutné zkombinovat s datem nabytí účinnosti Rámcového rozhodnutí, neboť extradiční žádost podaná před uvedeným datem byla v souladu se základními procesními pravidly posuzována podle právních předpisů platných ke dni konání řízení s výjimkou Rámcového rozhodnutí, jehož aplikace byla prohlášením Francie vyloučena.

Již tak komplikované posouzení případu ještě více podpořila skutečnost, že Dublinská konvence z roku 1996 vstoupila v platnost až v roce 2005, tedy až po nabytí účinnosti pravidel o evropském zatýkacím rozkaze. Pan Goicoechea si této skutečnosti samozřejmě byl dobře vědom, a proto ji namítl v rámci zde probíraného řízení. Podle jeho názoru nebylo

možné, aby byl jeho případ posuzován mimo režim evropského zatýkacího rozkazu, tím spíše na základě dvoustranné smlouvy, které nabyla účinnosti až po nabytí účinnosti evropského zatýkacího rozkazu. S tím Francie, Španělsko ani Komise nesouhlasily, když se odvolávaly na logiku vyplývající z odpovědi Evropského soudního dvora na první otázku, tedy na možnost zachování předcházejícího extradičního režimu za určitých podmínek ve spojitosti s daným časovým kritériem. Evropský soudní dvůr dal ve svém rozhodnutí za pravdu naposled uvedeným subjektům. Podle jeho názoru bylo v souvislosti s touto otázkou třeba považovat den 1. leden 2004, tedy den nabytí účinnosti Rámcového rozhodnutí, za přelomové datum pro aplikaci starého extradičního režimu a nového předávacího režimu. To ovšem jen v té míře, v jaké se nový zjednodušený režim vztahoval na daný případ¹³¹.

Výše vedený závěr Evropského soudního dvora umožnil kterémukoli členskému státu zavést právní předpisy vycházející ze zásad původního extradičního režimu i po dni 1. ledna 2004, pakliže byla splněna výše uvedená podmínka neaplikovatelnosti evropského zatýkacího rozkazu, zde umožněná francouzským prohlášením. Podmínkou také bylo to, že takový právní instrument neohrožoval aplikaci pravidel o evropském zatýkacím rozkazu a navíc znamenal další rozvoj pravidel směrem k většímu urychlení a zjednodušení předání. Pro Evropský soudní dvůr byla zřejmě pojistkou fungování režimu evropského zatýkacího rozkazu podstatná skutečnost, že Francie mohla kdykoli odvolat své prohlášení o zachování původních extradičních pravidel a tím způsobit plnou aplikaci režimu evropského zatýkacího rozkazu i na extradiční žádosti učiněné před dnem 1. listopadu 1993. K obdobnému závěru by Evropský soudní dvůr s ohledem na stále platné prohlášení Francie došel i v jiném případě.

---

¹³¹ Lyčka, M., Caso Goicoechea – Boj s evropským zatýkacím rozkazem, Jurisprudence 6/2008, str. 58.

c) Závěr

Případ Goicoechea poukázal na složitost práva bývalého III. pilíře Evropské unie a zdůraznil jeho mezistátní charakter. Ten s sebou přinášel nejružnější výjimky přiznané národním právním řádům členských států. Tyto výjimky ovšem musely být uzpůsobeny tak, aby funkčně zapadaly do soustrojí spolupráce členských států Evropské unie v trestních věcech. Svou podobou a povahou tak nutně vycházel ze základních principů právního řádu a dále rozšířil pole působnosti formou jakési nepřímé zrychlené spolupráce mezi členskými státy¹³².

Z pohledu České republiky je důležité mít na paměti, že evropský zatýkací rozkaz nebrání přijímání nových extradičních dohod s jinými členskými státy. Avšak důsledkem přijetí takovýchto dohod nesmí být návrat k dřívější spíše administrativní podobě extradičního řízení či snaha tento mnohokrát napadený princip obejít zneužitím ustanovení Rámcového rozhodnutí.

2) Případ nevládní organizace *Advocaten voor de Wereld*

Evropský soudní dvůr se zabýval také platností Rámcového rozhodnutí, a to v souvislosti s návrhem nevládní organizace *Advocaten voor de Wereld*¹³³ ze dne 22. června 2004. Předmětný návrh podala uvedená nevládní organizace belgickému ústavnímu soudu *Cour d'Arbitrage*. Tímto návrhem požádala o přezkoumání ústavnosti belgické implementační legislativy. Na základě tohoto návrhu podal následně *Cour*

---

¹³² Lyčka, M., *Caso Goicoechea – Boj s evropským zatýkacím rozkazem*, *Jurisprudence* 6/2008, str. 58.

¹³³ Poslicino, O., *German law journal*, rok 2008, ročník 9/10, *European Arrest Warrant and Interacting Legal Systems*, str. 1341.

d'Arbitrage k Evropskému soudnímu dvoru předběžnou otázku týkající se pochybností jak o procesním, tak hmotném základu evropského zatýkacího rozkazu.

Cour d'Arbitrage ve své předběžné otázce uplatnil námitku proti formě přijetí evropského zatýkacího rozkazu, který měl být podle jeho názoru přijat prostřednictvím mezinárodní úmluvy. Jako nevhodná se mu tedy jevila forma samotného rámcového rozhodnutí, neboť rámcová rozhodnutí měla být využívána za účelem sblížení zákonů a předpisů členských států. Současně se belgický ústavní soud dotázal, zda je výkon evropského zatýkacího rozkazu v souladu s principy trestního řízení, i když není čin, na základě kterého byl evropský zatýkací rozkaz vydán, trestný podle práva vykonávajícího státu. Konkrétně bylo tedy namítáno porušení principů trestního řízení, které Cour d'Arbitrage spatřoval ve stanovení 32 trestných činů, za jejichž spáchání se evropský zatýkací rozkaz vykoná a s tím související porušení požadavku dvojí trestnosti. V Rámcovém rozhodnutí bylo také spatřováno porušení principu rovnosti, a to pro nedostatek přesnosti a jasnosti v klasifikaci trestných činů, na které se měl evropský zatýkací rozkaz uplatnit. Belgický ústavní soud dále argumentoval tím, že až se bude členský stát rozhodovat, zda vykoná evropský zatýkací rozkaz, bude v takové pozici, že si nebude jist, zda je trestný čin, pro který je zatčena osoba trestně stíhaná, trestným činem spadajícím do 32 výslovně uvedených v Rámcovém rozhodnutí.

Cour d'Arbitrage tedy podal k Evropskému soudnímu dvoru předběžnou otázku týkající se platnosti Rámcového rozhodnutí. Předběžná otázka Cour d'Arbitrage byla zapsána do rejstříku kanceláře Evropského soudního dvora dne 2. srpna 2005. K uvedené předběžné otázce předložily svá písemná vyjádření všichni účastníci řízení, a to belgická nevládní organizace *Advocaten voor de Wereld*, Rada, Komise, jakož i belgická,

britská, česká, finská, francouzská, litevská, lotyšská, nizozemská, polská a španělská vláda. Zástupci Advocaten voor de Wereld, Rady, Komise a belgické, britské, české, francouzské, nizozemské a španělské vlády se následně dne 11. července 2006 dostavili na jednání Evropského soudní dvora, aby přednesli svá ústní vyjádření.

V položené předběžné otázce se musel Evropský soudní dvůr vypořádat s tím, zda bylo Rámcové rozhodnutí slučitelné s čl. 34 odst. 2 písm. b) SEU, podle kterého mohla být rámcová rozhodnutí přijímána pouze za účelem sblížení právních předpisů členských států Evropské unie a s tím, zda je čl. 2 odst. 2 Rámcového rozhodnutí, na jehož základě došlo ke zrušení oboustranné trestnosti u některých vyjmenovaných trestných činů, slučitelný s čl. 6 odst. 2 SEU a současně se zásadou legality v trestních věcech a zásadou rovnosti zacházení a zákazu diskriminace, jež měly zaručovat uvedené články.

K položeným otázkám se v souladu s čl. 23 statusu Evropského soudního dvora vyjádřili všichni účastníci řízení. Své vyjádření uplatnila také Česká republika, která odmítla přípustnost samotné předběžné otázky, a to především v části první týkající se formy, ve které byla úprava evropského zatýkacího rozkazu přijata. Česká republika tvrdila, že analýza otázky, zda je vhodné, aby rámcové rozhodnutí upravovalo evropský zatýkací rozkaz, vyžaduje, aby Evropský soudní dvůr přezkoumal ustanovení primárního práva, tedy čl. 34 odst. 2 písm. b) SEU, „*což se vymyká jeho kontrole*“, a tudíž mu chybí pravomoc o věci rozhodovat. Argumentovala především tím, že úkolem Evropského soudního dvora je ochrana integrity předpisů a zajišťování jejich účinnosti, nikoliv pravomoc k posuzování vhodnosti přijímání rámcových rozhodnutí a analyzování primárního práva. Podle vyjádření České republiky bylo položení předběžné otázky nepřípustné, a to dále s ohledem na nejasnost

předkládaného návrhu, který nebyl dostatečně odůvodněn. Pokud tedy Cour d'Arbitrage položil předběžnou otázku, která měla vést k prohlášení protiústavnosti belgického právního předpisu z důvodu, že rámcové rozhodnutí není vhodným nástrojem pro sbližování vnitrostátních předpisů, měl svá tvrzení minimálně opřít o relevantní argumenty. Námitce České republiky však nebylo vyhověno.

Dne 3. května 2007 Evropský soudní dvůr po provedeném řízení a vyslechnutí všech účastníků řízení potvrdil platnost Rámcového rozhodnutí. Belgický Cour d'Arbitrage tak mohl pokračovat v řízení. Odůvodnění rozhodnutí Evropského soudního dvora spočívalo především v tom, že i když členské státy Evropské unie převezmou doslovně výčet kategorií trestných činů uvedený v čl. 2 odst. 2 Rámcového rozhodnutí při jeho implementaci, definice trestných činů a tresty, které za ně lze následovně podle vnitrostátních právních řádů uložit, bude vyplývat vždy právě z národních právních úprav, a to států, které evropský zatýkací rozkazy vydaly. V souvislosti s namítnutým porušením zásady rovnosti a zákazu diskriminace Evropský soudní dvůr poukázal na čl. 6 SEU, podle kterého je Evropská unie založena na zásadě právního státu a ctí základní práva vyplývající z ústavních tradic společných členským státům, jež jsou zaručena Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod.

Závěrem Evropský soudní dvůr judikoval, že činnost orgánů Evropské unie a s ní spojená rozhodnutí a vydané právní akty podléhají přezkumu jejich souladu s platnými smlouvami a obecnými právními zásadami. Současně se vyjádřil tak, že bezesporu mezi obecně platné zásady patří jak zásada legality trestných činů a trestů, tak zásada rovného

zacházení a zásada zákazu diskriminace, potvrzené mimo jiné opětovně v čl. 49, čl. 20 a čl. 21 Listiny základních práv Evropské unie¹³⁴.

3) Rozhodnutí ve věci Maria Pupino

Přelomovým rozhodnutím, na které se poukazuje velmi často ve všech případech, při nichž se řeší vztah práva Evropské unie a národních právních úprav, je rozhodnutí Evropského soudního dvora v níže popsané věci Pupino¹³⁵. V uvedeném rozhodnutí Evropský soudní dvůr vyjádřil základní principy spočívající v nadřazenosti komunitárního práva. Obdobnými otázkami se Evropský soudní dvůr zabýval např. ve věci Van Gend en Loos.

V rozsudku ve věci Pupino judikoval Evropský soudní dvůr povinnost eurokonformního výkladu rámcových rozhodnutí¹³⁶. Dá se říci, že svým výkladem předběhl dobu, neboť směřoval ke stejnému účinku, který tyto právní normy nabyly po účinnosti Lisabonské smlouvy, resp. podle Smlouvy o fungování Evropské unie. Důvodem, pro který uvedené rozhodnutí Evropského soudního dvora vzbudilo takový zájem, je to, že

---

¹³⁴ Lisabonská smlouva zakotvuje Listinu základních práv Evropské unie jako součást primárního práva. Před vstupem Lisabonské smlouvy v platnost byla pouze listinou právně nezávazné politické deklaráce. Listina nicméně není formální součástí Lisabonské smlouvy a není mezinárodní smlouvou, neboť neprošla ani procesem ratifikace. Listina zakotvuje některé principy judikované Evropským soudním dvorem, které jsou taktéž obsaženy v Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod.

¹³⁵ Rozsudek Evropského soudního dvora ze dne 16. června 2005, Pupino, C-105/03, K němu se vyjádřil také Špicar, P., K povinnosti eurokonformního výkladu českého práva a k rozšíření jeho dopadu na oblast III. pilíře Evropské unie, *Trestněprávní revue* 10/2005, str. 253. Obdobně Soudní dvůr rozšířil svoji jurisdikci v rámci II. a III. pilíře v rozsudku ze dne 27. února 2007, *Segi a další v. Rada*, C-355/04 P.

¹³⁶ Lenaerts, K., Corthaut, T., *Of Birds and Hedges: The Role of Primacy in Invoking Norms of EU Law*, 31 *European Law Review*, rok 2006, str. 291. V tomto díle byla vyjádřena myšlenka, podle které právo II. a III. pilíře má mít v právních řádech členských států přednost, přičemž bylo současně relativizováno i vyloučení přímého účinku rozhodnutí a rámcových rozhodnutí.

v něm byl poprvé vyjádřen téměř bezprostřední účinek rámcových rozhodnutí.

Skutkově se poté jednalo o situaci, kdy bylo zapotřebí před italskými orgány činnými v trestním řízení vyslechnout v přípravném trestním řízení neodkladně a neopakovatelně jako svědky malé pětileté děti, které byly týrány učitelkou a byly tedy oběťmi trestné činnosti. Platná unijní úprava, a to rámcové rozhodnutí o postavení obětí trestné činnosti by takový výslech bez problémů umožňovala, ale úprava italská nikoliv. Vyvstal zde tedy problém spočívající v rozporu národní právní úpravy k právu Evropské unie. Příslušná soudkyně, která v Itálii danou věc rozhodovala, požádala Evropský soudní dvůr o zodpovězení předběžné otázky, která by dala na vyvstalou situaci jasnou odpověď. I když tehdejší SEU v čl. 34 odst. 2 písm. b) výslovně říkala, že rámcová rozhodnutí nemají přímý účinek, Evropský soudní dvůr svým rozsudkem tuto zásadu téměř popřel, když dospěl k závěru, že vnitrostátní soud je povinen vykládat vnitrostátní právo v nejvyšším možném rozsahu, s cílem vyjádřeným v právu Evropské unie, včetně rámcových rozhodnutí.

Rozhodnutí ve věci Pupino tehdy velmi pobouřil část odborné veřejnosti, která velmi striktně trvala na tom, že jde o zásah do národní suverenity členských států v oblasti trestního práva a že Evropský soudní dvůr fakticky přiznává právní účinky právnímu aktu, který je nemůže mít.

Výše uvedené rozhodnutí ve věci Pupino však upozorňuje zároveň i na další rys evropského soudnictví. Věcně se totiž jednalo o otázku, zda výslech nezletilých poškozených, kterým bylo v době činu kolem pěti let, může a má být proveden v přípravném řízení jako nedokladný a neopakovatelný úkon. K trestnému činu došlo v únoru roku 2001. Italská

soudkyně předložila žádost o rozhodnutí předběžné otázky v březnu roku 2003, avšak Evropský soudní dvůr vydal rozsudek až v červnu roku 2005. I když můžeme říci, že se jedná o rozsudek průlomový a zásadní, je třeba otevřeně přiznat, že faktická hodnota pro konkrétní trestní řízení je v podstatě nulová, protože v době rozhodnutí už dotyčným dětem bylo kolem 10 let. Je tedy zřejmé, že běžný postup řízení před Evropským soudním dvorem se naprosto nehodí pro realitu přípravného trestního řízení, kde se rozhoduje v rámci hodin, nejvýše měsíců.

VII) Závěr

Před tím, než shrnu závěry vyplývající z této disertační práce, můj pohled na problematiku evropského zatýkacího rozkazu a možná úskalí výkonu evropského zatýkacího rozkazu, která by měla být za účelem úspěšného boje s kriminalitou s nadnárodním prvkem omezena na minimum, uvedu na tomto místě některé údaje vztahující se k evropskému zatýkacímu rozkazu.

Aktuální informace nám poskytují policejní orgány jednotlivých členských států a instituce zabývající se lidskými právy. Na území České republiky je příslušným subjektem Policie České republiky. Informace vypovídající o aktuálním stavu využívání evropského zatýkacího rozkazu jsou následující. Ke dni 1. prosince 2007 registrovala Národní centrála SIRENE za rok 2007 téměř 130 osob zatčených na základě evropského zatýkacího rozkazu na území České republiky a obdobný počet zatčených osob pro Českou republiku v cizině. Oproti roku 2004, ve kterém byl počet zatčených jak v České republice, tak pro Českou republiku v cizině nulový, je uvedený výsledek úspěchem.

Každopádně můžeme říci, že se rok od roku počet zatčených osob zvyšuje, z čehož vyplývá postupné zlepšování spolupráce na poli justičním a policejním vedoucí k úspěšnějšímu boji s pachateli trestných činů. Podle posledních dostupných statistik bylo za rok 2009 justičními orgány v České republice vydáno 552 evropských zatýkacích rozkazů, v České republice bylo zatčeno 292 hledaných osob a na základě evropských zatýkacích rozkazů vydaných justičními orgány České republiky bylo v zahraničí zatčeno 260 hledaných osob. Z uvedených údajů vyplývá jednoznačná nezbytnost použití evropského zatýkacího rozkazu. S těmito údaji však souvisí také další skutečnost, a to že nastavený proces předávání je funkční a právní úprava, která byla do našeho právního řádu zařazena v souvislosti s implementací Rámcového rozhodnutí, je kvalitní. Tím samozřejmě nechci říci, že není dán prostor pro její další zdokonalování. To je však možné pouze na základě zkušeností vyplývajících z praxe Policie České republiky a příslušných soudů a jejich vzájemné spolupráce.

Právě potřeba spolupráce a lepší komunikace mezi těmito orgány je jedním z doporučení, k nimž jsem při zpracování mé disertační práce dospěla. Přesto však mohu konstatovat, že naše právní úprava evropského zatýkacího rozkazu je dostačující. Jako velmi přínosné se mi poté jeví např. stanovení možnosti spolupráce příslušného soudu s Eurojustem při souběhu více evropských zatýkacích rozkazů, či nastavení výměny informací mezi jednotlivými Národními centrály SIRENE. Za účelem řádného výkonu evropského zatýkacího rozkazu, vylepšování procesu jeho využívání a eliminace chyb při zatýkání hledaných osob by měla fungovat spolupráce mezi justičními a policejními orgány nejen na národní úrovni, ale rovněž mezi členskými státy a institucemi Evropské unie. Součástí této spolupráce by měla být výměna informací za současné ochrany osobních údajů a přijímání doporučení příslušnými orgány, což by mohlo vést k odhalení negativních jevů související s výkonem evropského zatýkacího rozkazu.

Jedním z nejdůležitějších momentů využívání evropského zatýkacího rozkazu je poté podle mého názoru sjednocení národních právních úprav a dodržování stanovených principů, což povede rovněž k přijetí tohoto institutu širším okruhem osob. Evropský zatýkací rozkaz je však stále poměrně novým nástrojem, a tudíž se jednotlivé části jeho využívání stále ještě formují. Tabulku se statistickými údaji vztahujícími se k evropskému zatýkacímu rozkazu od roku 2004 do září roku 2010 uvádím v příloze č. 5.

Jak jsem již uvedla výše, základním kamenem úspěšného využívání evropského zatýkacího rozkazu, a s tím souvisejícím úskalím, je dodržování lidských práv. Přesto bývají v některých případech práva zaručující spravedlivý proces porušována, což se však na evropské úrovni snaží řešit instituce Evropské unie a mezi nimi především Komise. Důraz dává především na zaručení práva na spravedlivý proces ve smyslu základních standardů Evropské unie, což se projevilo v přijatých předpisech, mezi které patří např. zákon schválený ministry spravedlnosti Evropské unie upravující právo na překlad a tlumočení v trestním řízení. V plánu jsou také další opatření, jež by měla dále zaručit právo přístupu k obhájci a právo na komunikaci s rodilými příslušníky a zaměstnavateli, což je předpokladem nejen pro soulad evropského zatýkacího rozkazu s předpisy Evropské unie a jednotlivými právními úpravami členských států, ale rovněž pro jeho legitimitu. Odpovědnost za řádné využívání evropského zatýkacího rozkazu však podle mého názoru nadále musí nést jednotlivé členské státy.

Neustálé zdůrazňování ochrany práv a svobod hledaných a zatčených osob mě však přivedlo k myšlence, která mě provázela po celou dobu zpracování mé disertační práce. Někteří odpůrci tvrdí, že je evropský zatýkací rozkaz takovým zásahem do práv hledané osoby, že by neměl být

využíván. Takový argument mně však připadá tak nesmyslný jako požadavek osob ve výkonu trestu ve Věznici Valdice, aby každý den k obědu dostávali pomeranče. Jsem si vědoma toho, že nežijeme ve společnosti, ve které se trestá způsobem oko za oko, zub za zub. Musím se však přiznat, že právě s ohledem na závažnost trestných činů, v souvislosti s jejichž spácháním může být evropský zatýkací rozkaz vydán, si nejsem jistá, jak může být proces spojený s výkonem evropského zatýkacího rozkazu v některých případech vůbec dostatečným zásahem do práv pachatelů závažných trestných činů. Každý pachatel trestného činu si musí být vědom toho, že každý čin způsobuje následek, který ho dříve nebo později dostihne.

Další údaje související s evropským zatýkacím rozkazem jsou následující. V období let 2005 až 2009 bylo vydáno 54.689 evropských zatýkacích rozkazů. Z toho 51 % až 62 % zatčených osob souhlasilo s předáním, k čemuž došlo ve 14 - 17 dnech. Zatčené osoby, které se svým předáním nesouhlasily, byly předány nejpozději do 48 dnů. Z uvedených statistik vyplývá, že evropský zatýkací rozkaz urychlil proces předávání hledaných osob a tím i samotné řízení v jednotlivých členských státech. V současné době je vydáváno přes 1.000 evropských zatýkacích rozkazů měsíčně¹³⁷. V České republice je však přes tento vysoký počet konstatován příslušnými policejními orgány nedostatek vydaných evropských zatýkacích rozkazů způsobený někdy až negativním přístupem justičních orgánů k tomuto institutu. Tento přístup však může být způsoben právě obavami z možnosti uvěznění nevinných osob nebo těch, kteří se dopustili přestupků či lehkých trestných činů. Přestože je již v současné době proces předávání na základě evropského zatýkacího rozkazu více méně úspěšně nastaven, nesmíme v uvedené souvislosti zapomínat na pojistky, které brání jeho zneužití nebo nesprávnému použití.

---

¹³⁷

<http://www.lawgazette.co.uk/blogs/euro-blog/european-arrest-warrant-enough-enough>, ke dni 30. května 2011, 22:45 hod.

Mezi ty patří např. povinnost justičních orgánů posoudit závažnost trestného činu, kterého se hledaná osoba dopustila, stejně jako dalších okolností spáchání trestné činnosti. Možnost zneužití či nesprávného využití evropského zatýkacího rozkazu je podle mého názoru tím nejzranitelnějším bodem tohoto institutu. Vzhledem k této skutečnosti by neměly být evropské zatýkací rozkazy vydávány automaticky a příslušné justiční orgány by měly vždy velmi pečlivě a individuálně posuzovat konkrétní okolnosti jednotlivých případů. S ohledem na stoupající počet evropských zatýkacích rozkazů by poté neměly být vydávány za lehčí trestné činy, neboť potom vyvstává větší riziko, že nebude na základě evropského zatýkacího rozkazu postupováno v případě, že tak bude skutečně třeba. Pečlivý a individuální přístup justičních i policejních orgánů by měl být dán především proto, že při výkonu evropského zatýkacího rozkazu je zasahováno do základních lidských práv i svobod, kdy právě takový zásah může být nevratný a může mít vliv na další život hledané osoby.

I přes některé problémy doprovázející evropský zatýkací rozkaz je jeho využívání nepostradatelným a bezpodmínečným předpokladem v boji s pachateli, kteří se pobytem mimo stát, na jehož území spáchali trestný čin, snaží vyhnout své odpovědnosti. Tato skutečnost se projevuje především v souvislosti se vzrůstajícím organizovaným zločinem. S ohledem na všechny skutečnosti a fakta uvedená v této disertační práci mám za to, že evropský zatýkací rozkaz je nezbytnou součástí policejní a justiční spolupráce, a proto musí být příslušnými orgány využíván v co nejširším okruhu případů, samozřejmě za současného omezení jeho využití v případech, které předpokládá jak samotné Rámcové rozhodnutí, tak národní právní úprava.

Příloha č. 1

Seznam kategorií jednání uvedených v čl. 2 odst. 2 Rámcového rozhodnutí (§ 412 trestního řádu) a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, (níže dále jen “TZ“), která těmto kategoriím jednání mohou odpovídat	
zpracováno mezinárodním odborem Nejvyššího státního zastupitelství	
<i>kategorie jednání</i>	<i>ustanovení TZ</i>
účast na zločinném spolčení (participation in a criminal organization)	§ 163a TZ - Účast na zločinném spolčení
terorismus (terrorism)	§ 93 TZ - Teror + § 95 TZ - Teroristický útok + § 163a TZ - Účast na zločinném spolčení
obchod s lidmi (trafficking in human beings)	§ 232a TZ - Obchodování s lidmi + § 216a TZ - Obchodování s dětmi
pohlavní zneužívání dětí a dětská pornografie (sexual exploitation of children and child pornography)	§ 204 TZ - Kuplířství + § 205 odst. 3 TZ - Ohrožování mravnosti + § 217a (2) TZ - Svádění k pohlavnímu styku + § 232a (1) TZ - Obchodování s lidmi + § 241 TZ - Znásilnění + § 242 TZ - Pohlavní zneužívání
nedovolený obchod s drogami a psychotropními látkami (illicit trafficking in narcotic drugs and psychotropic substances)	§ 187 TZ - Nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů

<p>nedovolený obchod se zbraněmi, střelivem a výbušninami (illicit trafficking in weapons, munitions and explosives)</p>	<p>§ 118 odst. 2 TZ - Neoprávněné podnikání + § 124d, 124e, 124f TZ - Porušování předpisů o zahraničním obchodu s vojenským materiálem + § 185 TZ - Nedovolené ozbrojování + § 185a TZ - Vývoj, výroba a držení zakázaných bojových prostředků</p>
<p>korupce (corruption)</p>	<p>§ 160 TZ - Přijímání úplatku + § 161 TZ - Podplácení + § 162 TZ - Nepřímé úplatkářství</p>
<p>podvody včetně podvodů postihujících zájmy Evropských společenství ve smyslu Úmluvy ze dne 26. července 1995 o ochraně finančních zájmů Evropských společenství (fraud, incl.that affecting the financial interests of the EC within the meaning of the Con. of 26 July 1995 on the protection of European Communities' financial interests)</p>	<p>§ 250 TZ - Podvod + § 250a TZ - Pojistný podvod + § 250b TZ - Úvěrový podvod</p>
<p>legalizace výnosů z trestné činnosti (laundering of the proceeds of crime)</p>	<p>§ 251 (2)(3) TZ - Podílnictví + § 166 TZ - Nadržování + § 252a (2)(3) TZ - Legalizace výnosů z trestné činnosti</p>

<p>padělání měny (counterfeiting of currency, including the euro;</p>	<p>§ 140 TZ - Padělání a pozměňování peněz + § 142 odst. 2 TZ Výroba a držení padělatelského náčiní</p>
<p>počítačová trestná činnost (computer-related crime)</p>	<p>§ 257a odst. 2, odst. 3 TZ - Poškození a zneužití záznamu na nosiči informací + § 152 odst. 2 TZ - Porušování autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi</p>
<p>trestná činnost proti životnímu prostředí, včetně nedovoleného obchodu s ohroženými živočišnými a rostlinnými druhy a jejich plemeny a odrůdami (environ. crime, incl. illicit trafficking in endangered animal species and endangered plant pecies)</p>	<p>§ 178a odst. 2 TZ - Pytláctví + § 181a TZ, § 181b odst. 3 TZ - Ohrožení a poškození životního prostředí + § 181c odst. 2 TZ Poškozování lesa těžbou + § 181e odst. 3, odst. 4 TZ - Nakládání s nebezpečnými odpady + § 181f TZ - Neoprávněné nakládání s chráněnými a volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami</p>
<p>napomáhání při nedovoleném překročení státní hranice a při nedovoleném pobytu (facilitation of unauthorized entry and residence)</p>	<p>§ 171a odst. 2 TZ, § 171b TZ - Nedovolené překročení státní hranice</p>

vražda, těžká újma na zdraví (murder, grievous bodily injury)	§ 219 TZ - Vražda + § 222, 224 odst. 2, odst. 3 TZ - Ublížení na zdraví (+ 32 dalších TČ, kde je těžká újma na zdraví uvedena v kvalifikované skutkové podstatě)
nedovolený obchod s lidskými orgány a tkáněmi (illicit trade in human organs and tissue)	§ 118 odst. 2 TZ - Neoprávněné podnikání + § 209a odst. 3, odst. 4 TZ - Nedovolené nakládání s tkáněmi a orgány
únos, omezování osobní svobody a braní rukojmí (kidnapping, illegal restraint and hostage-taking)	§ 216 TZ - Únos + § 231 odst. 2, odst. 3, odst. 4 TZ - Omezování osobní svobody + § 232 TZ - Zbavení osobní svobody + § 234a TZ - Braní rukojmí
rasismus a xenofobie (racism and xenophobia)	§ 196 odst. 2, odst. 3 TZ - Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci + § 198 odst. 2 TZ - Hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení + § 198a odst. 3 TZ - Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod
organizovaná nebo ozbrojená loupež (organized or armed robbery)	§ 234 TZ - Loupež
nedovolený obchod s kulturními statky, včetně starožitností a uměleckých děl (illicit trafficking in cultural goods, incl. antiques)	§ 247 odst. 2, odst. 3, odst. 4 TZ - Krádež + § 251 TZ podílnictví + § 118 odst. 2 TZ - Neoprávněné podnikání + § 124 odst. 2 TZ - Porušování předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou

podvodná jednání (swindling)	§ 127 odst. 2 TZ - Porušování závazných pravidel hospodářského styku + § 209 odst. 2 TZ - Poškození cizích práv
vydírání a vymáhání peněz za ochranu (racketeering and extortion)	§ 235 TZ - Vydírání
padělání a pirátství výrobků (counterfeiting and piracy of products)	§ 152 odst. 2 TZ - Porušování autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi
padělání veřejných listin a obchod s veřejnými listinami (forgery of administrative documents and trafficking therein)	§ 176 odst. 2 TZ - Padělání a pozměňování veřejné listiny
padělání platebních prostředků (forgery of means of payment)	§ 140 TZ - Padělání a pozměňování peněz + § 142 odst. 2 TZ Výroba a držení padělatelského náčiní
nedovolený obchod s hormony a jinými růstovými stimulatory (illicit trafficking in hormonal substances and other growth promoters)	§ 118 odst. 2 TZ - Neoprávněné podnikání + § 124 odst. 2 TZ - Porušování předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou

nedovolený obchod s jadernými nebo radioaktivními materiály (illicit trafficking in nuclear or radioactive materials)	§ 118 odst. 2 TZ - Neoprávněné podnikání + § 186 TZ - Nedovolená výroba a držení radioaktivního materiálu a vysoce nebezpečné látky
obchod s odcizenými vozidly (trafficking in stolen vehicles)	§ 251 odst. 2, 3 TZ - Podílnictví
znásilnění (rape)	§ 241 TZ - Znásilnění
žhářství (arson)	§ 179 TZ - Obecné ohrožení
trestné činy, jejichž stíhání a trestání je v pravomoci Mezinárodního trestního soudu (crimes within the jurisdiction of the International Criminal Court)	§ 259 - Genocidium + § 259a TZ - Mučení a jiné nelidské a kruté zacházení + § 262 TZ - Používání zakázaného bojového prostředku a nedovolené vedení boje + § 263 TZ - Válečná krutost + § 263a TZ - Persekuce obyvatelstva + § 264 TZ - Plenění v prostoru válečných operací + § 265 TZ - Zneužívání mezinárodně uznávaných a státních znaků
únos letadla nebo plavidla (unlawful seizure of aircraft/ships)	§ 180a TZ - Ohrožení bezpečnosti vzdušného dopravního prostředku a civilního plavidla + § 180c TZ - Zavlčení vzdušného dopravního prostředku do ciziny
sabotáž (sabotage)	§ 97 TZ - Sabotáž

Příloha č. 2

Stát	Akceptované jazyky formuláře	Lhůta na dodání překladu	Orgán příslušný k přijetí formuláře EZR	Pozn.
Belgie	francouzština, němčina, nizozemština	10 dní	prokuratura při soudu 1. stupně podle místa zatčení	
Bulharsko	bulharština	neuveдено	district courts	
Česká republika	čeština, ve vztahu k Slovenské republice slovenština a k Rakousku němčina	40 dní pro originál, požadovat okamžité zaslání faxem po vyhotovení	Krajské (Městské v Praze) státní zastupitelství podle místa zatčení	
Dánsko	dánština, angličtina, švédština	10 dní	Ministerstvo spravedlnosti	
Estonsko	estonština, angličtina	3 pracovní dny	Ministerstvo spravedlnosti	
Finsko	finština, švédština, angličtina	co nejdříve (jinde uváděno 5 dní)	Okresní prokuratura při okresním soudu v Helsinkách, Kuopio, Oulu nebo Tampere (ve zvláštních případech i ostatní)	
Francie	francouzština	6 pracovních dní	prokuratura při odvolacím soudu dle místa zatčení nebo	

			bydliště	
Irsko	angličtina, irština	k zatčení osoby je třeba, aby byl rozkaz již doručen a akceptován Nejvyšším soudem, tj. neexistuje předběžné zadčení	Ministerstvo pro spravedlnost, rovnost a právní reformu	neakce ptují opravy - je třeba zaslat nový rozkaz
Itálie	italština		odvolací soudy	
Kypr	řečtina, turečtina, angličtina	10 dní	Ministerstvo spravedlnosti a veřejného pořádku	
Litva	litevština, angličtina	48 hodin po zatčení osoby	Generální prokuratura	
Lotyšsko	lotyština, angličtina	72 hodin	Generální prokuratura	
Lucembursko	francouzština, němčina, angličtina,	6 pracovních dní	Prokuratura dle místa zatčení	
Maďarsko	maďarština ve vztahu ke státům, které přijímají i jiné jazyky také angličtina, němčina, francouzština	40 dní	Ministerstvo spravedlnosti, odbor mezinárodního trestního práva	

Malta	maltština, angličtina	48 hodin	Generální prokuratura	
Německo	němčina popř. v dalších jazycích	40 dní	zpravidla státní zastupitelství nebo soud – při zatčení bude dožadující stát informován o příslušném orgánu	
Nizozemí	nizozemština, (fríština), angličtina	20 dní při participaci státu v SIS, jinak neprodleně (není třeba zasílat originál ve zkráceném řízení)	Okresní prokuratura v Amsterdamu	
Polsko	polština	48 hodin v případě, že nebyl (v jakémkoliv jazyce) doručen, jinak 3 měsíce	místně příslušná obvodní prokuratura – není-li pobyt znám, pak Národní prokuratura při Min. spravedlnosti	
Portugalsko	portugalština	záleží na rozhodnutí soudu, zpravidla 10 dní	prokuratura při trestní sekci odvolacího soudu dle místa pobytu (zatčení) osoby	

Rakousko	němčina, čeština	40 dní	místě příslušné státní zastupitelství v sídle zemského soudu (Staatsanwaltschaft), tj. už ne soudy	
Řecko	řečtina	15 dní k zaslání kopie, do 30 dní originál	místně příslušný prokurátor při odvolacím soud dle místa zatčení (není-li pobyt znám, prokurátor při odvolacím soudu v Aténách	
Rumunsko	rumunština, angličtina	neuvedeno	odvolací soud dle pobytu nebo místa zatčení, možno i cestou Ministerstva spravedlnosti	
Slovensko	slovenština, čeština	48 hodin na doručení kopie (i faxové) 18 dní pak na zaslání originálu (prokurátor po tomto datu může navrhnout propuštění) – max. 40 dní –	místně příslušná krajská prokuratura	

		pak musí být osoba propuštěna		
Slovensko	slovinština	20 dní	místně příslušný okresní soud	
Spojené království	angličtina	48 hodin, přičemž předběžné zatčení bude výjimkou – zatčení bude zpravidla až po doručení EZR	v Anglii a Walesu a S Irsku – SOCA ve Skotsku – Skotská korunní prokuratura	
Španělsko	španělština	lhůtu určuje soudce, zpravidla do 10 dní	Ústřední vyšetřující soud Národního soudního dvora	
Švédsko	švédština, angličtina, norština, dánština	neprodleně, (lhůtu určuje prokurátor – zpravidla několik dní)	mezinárodní oddělení místně příslušné okresní prokuratury	

Příloha č. 3

Kolik evropských zatýkacích rozkazů obdržely vaše justiční orgány v roce 2007?	176
Kolik osob bylo ve vaší zemi zatčeno/ zatčeno na základě evropského zatýkacího rozkazu?	115
Kolik osob bylo skutečně předáno?	108
Z celkového počtu předaných osob, kolik souhlasilo s předáním?	81
Z celkového počtu předaných osob, kolik nesouhlasilo s předáním?	38
V kolika případech vaše justiční orgány odmítly vykonat evropský zatýkací rozkaz?	11
Jaké byly důvody odmítnutí?	1) jednání není trestným činem podle českého práva, 2) občané ČR – skutek spáchán před dnem 1. listopadu 2004, 3) osoba je v České republice stíhána pro týž skutek, pro který byl vydán evropský zatýkací rozkaz, 4) vyžádaná osoba je státní občan a evropský zatýkací rozkaz byl vydán pro výkon trestu odnětí svobody.
Obvyklá délka předávacího řízení v případech, kdy osoba souhlasila s předáním (časový úsek mezi zadržením/zatčením a rozhodnutím o	60

předání osoby)?	
Obvyklá délka předávacího řízení v případech, kdy osoba nesouhlasila s předáním (časový úsek mezi zadržením/zatčením a rozhodnutím o předání osoby)?	83
V kolika případech nebyly vaše justiční orgány schopny dodržet 90-ti denní lhůtu pro rozhodnutí o výkonu evropského zatýkacího rozkazu podle čl. 17 odst. 4 rámcového rozhodnutí?	24
V kolika z těchto případů byl informován Eurojust?	16
V kolika případech nebyly vaše justiční orgány schopny dodržet 10-ti denní lhůtu pro fyzické předání podle čl. 23 odst. 2 Rámcového rozhodnutí?	5
V kolika z těchto případů byla osoba propuštěna v souladu s čl. 23 odst. 5 Rámcového rozhodnutí?	0
V kolika případech vaše justiční orgány vykonaly zatýkací rozkaz vydaný na vašeho státního příslušníka?	5
V kolika z těchto případů vaše justiční orgány požadovaly záruku podle čl. 5 odst. 3 Rámcového rozhodnutí?	0
V kolika případech vaše justiční orgány požadovaly dodatečné záruky podle čl. 5 odst. 1 a čl. 5 odst. 2 Rámcového rozhodnutí?	1
Chtěli byste uvést některé další informace k praktickému provádění evropského	25 případů bylo skončeno jiným než některým z

<p>zatýkáciho rozkazu?</p>	<p>výše uvedených způsobů (např. zpětvzetí evropského zatýkáciho rozkazu, osoba byla lokalizována na území jiného členského státu, atd.).</p> <p>Ve 12 případech došlo k odložení předání.</p> <p>V 15 případech se osoba současně vzdala práva na uplatnění zásady speciality.</p> <p>Ve 4 případech nedošlo v době zpracování statistiky k pravomocnému skončení řízení o předání.</p>
----------------------------	--

Příloha č. 4

EVROPSKÝ ZATÝKACÍ ROZKAZ

Tento zatýkací rozkaz byl vydán příslušným justičním orgánem. Žádám, aby níže uvedená osoba byla zatčena a předána za účelem trestního stíhání nebo výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného s omezením svobody.

Údaje o totožnosti vyžádané osoby:

.....

Příjmení:

.....

Jméno (jména):

.....

Případné rodné příjmení:

.....

Případné přezdívky:

.....

Pohlaví:

.....

Státní příslušnost:

.....

Datum narození:

.....

Místo narození:

.....

Adresa místa trvalého pobytu nebo známého místa pobytu:

.....

Jazyk nebo jazyky, kterým vyžádaná osoba rozumí (pokud jsou známy):

.....

Zvláštní znamení/popis vyžádané osoby:

.....

Fotografie a otisky prstů vyžádané osoby, jsou-li k dispozici a lze-li je předat, nebo kontaktní údaje osoby, která má být kontaktována za účelem získání těchto informací nebo profilu DNA (jsou-li tyto důkazy k dispozici, ale nebyly přiloženy).

Rozhodnutí, na němž je zatýkací rozkaz založen:

1. Zatýkací rozkaz nebo soudní rozhodnutí se stejným účinkem:

.....

Druh:

.....

Vykonatelný

rozsudek:

.....

Spisová značka:

.....

Údaje o délce trestu:

Horní hranice sazby trestu odnětí svobody nebo délka ochranného opatření spojeného s omezením svobody, které lze uložit za trestný čin (trestné činy):

.....

Délka uloženého trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného s omezením svobody:

.....

Zbývající část trestu, která má být vykonána:

.....

Rozhodnutí vynesené v nepřítomnosti vyžádané osoby a:

- dotyčná osoba byla osobně předvolána nebo jinak vyrozuměna o dni a místě konání jednání, které vedlo k rozhodnutí vynesnému v její nepřítomnosti,
- nebo
- dotyčná osoba nebyla osobně předvolána ani jinak vyrozuměna o dni a místě konání jednání, které vedlo k rozhodnutí vydanému v její nepřítomnosti, ale po předání má tyto právní záruky (tyto záruky lze poskytnout předem)

Uveďte bližší údaje o právních zárukách

.....

Trestné činy:

Tento zatýkáací rozkaz se vztahuje na celkový počet: .....
trestných činů.

Popis okolností, za kterých byly trestný čin nebo trestné činy spáchány,
včetně doby, místa a míry účasti vyžádané osoby na trestných činech:

.....

Povaha a právní kvalifikace trestného činu a použitelná ustanovení
právních předpisů:

.....

Pokud to přichází v úvahu, zaškrtněte jeden popřípadě více z následujících
trestných jednání, za které lze ve vystavujícím členském státě uložit trest
odnětí svobody nebo ochranné opatření spojené s omezením svobody
s horní hranicí sazby nejméně tří let, ve smyslu práva vystavujícího

členského státu:

účast na zločinném spolčení,

terorismus,

obchod s lidmi,

pohlavní zneužívání dětí a dětská pornografie,

nedovolený obchod s omamnými a psychotropními látkami,

nedovolený obchod se zbraněmi, střelivem a výbušninami,

korupce,

podvody včetně podvodů postihujících zájmy Evropských společenství ve smyslu Úmluvy ze dne 26. července 1995 o ochraně finančních zájmů Evropských společenství,

legalizace výnosů z trestné činnosti,

padělání měny,

počítačová trestná činnost,

trestná činnost proti životnímu prostředí, včetně nedovoleného obchodu s ohroženými živočišnými a rostlinnými druhy a jejich plemeny a odrůdami,

napomáhání při nedovoleném překročení státní hranice a při nedovoleném pobytu,

vražda, těžká újma na zdraví,

nedovolený obchod s lidskými orgány a tkáněmi,

únos, omezování osobní svobody a braní rukojmí,

rasismus a xenofobie,

organizovaná nebo ozbrojená loupež,

nedovolený obchod s kulturními statky, včetně starožitností a uměleckých děl,

podvodná jednání,

vydírání a vymáhání peněz za ochranu,

padělání a pirátství výrobků,

padělání veřejných listin a obchod s veřejnými listinami,

padělání platebních prostředků,

nedovolený obchod s hormony a jinými růstovými stimulatory,
nedovolený obchod s jadernými nebo radioaktivními materiály,
obchod s odcizenými vozidly,
znásilnění,
žhářství,
trestné činy , jejichž stíhání a trestání je v pravomoci Mezinárodního
trestního soudu,
únos letadla nebo plavidla,
sabotáž.

Úplný popis trestného činu nebo trestných činů, které nespádají pod
případy uvedené v oddíle I:

.....

Ostatní okolnosti související s případem (nepovinné údaje):

(POZNÁMKA: TATO ČÁST SE MŮŽE TÝKAT POZNÁMEK
O EXTRATERITORIALITĚ, PŘERUŠENÍ NEBO STAVĚNÍ
PROMLČECÍ DOBY A JINÝCH NÁSLEDCÍCH TRESTNÉHO ČINU)

.....

Zatýkáací rozkaz se vztahuje i na zabavení a předání věcí, které mohou
popřípadě sloužit jako důkaz:

Tento zatýkáací rozkaz se vztahuje rovněž na zabavení a předání věcí, které
vyžádaná osoba získala trestným činem:

Popis věci a místo, kde se věc nachází, pokud jsou známy:

.....

Trestný čin nebo trestné činy, na základě kterých byl tento zatýkáací rozkaz
vydán, lze potrestat trestem odnětí svobody na doživotí nebo ochranným

opatřením spojeným s omezením svobody na doživotí,

nebo vedly k takovému trestu nebo opatření:

- právní řád vystavujícího členského státu umožňuje přezkoumat uložený trest nebo opatření na žádost nebo nejméně po 20 letech za účelem upuštění od výkonu tohoto trestu nebo opatření,
nebo
- právní řád vystavujícího členského státu umožňuje udělit milost, která může být osobě udělena na základě práva nebo praxe vystavujícího členského státu, za účelem upuštění od výkonu tohoto trestu nebo opatření.

Justiční orgán, který vydal zatýkací rozkaz:

Úřední název:

Jméno soudce:

.....

Postavení (titul / služební

postavení):.....

Spisová značka:

.....

Adresa:

.....

Tel.: (číslo země) (národní směrové číslo) (...)

.....

Fax: (číslo země) (národní směrové číslo) (...)

.....

E-mail:

.....

Kontaktní údaje osoby, která může učinit potřebná praktická opatření
ohledně předání:

.....

Je-li za doručení a administrativní převzetí evropských zatýkacích rozkazů
zodpovědný ústřední orgán:

Název ústředního orgánu:

.....

Popřípadě kontaktní osoba (titul/ služební postavení a jméno):

.....

Adresa:

.....

Tel.: (číslo země) (národní směrové číslo) (...)

.....

Fax: (číslo země) (národní směrové číslo) (...)

.....

E-mail:

.....

Podpis vystavujícího justičního orgánu nebo jeho zástupce:

.....

Jméno: .....

Postavení (titul/ služební postavení):

.....

Datum: .....

Úřední razítko

Pokyny k vyplnění formuláře evropského zatýkacího

Tento zatýkací rozkaz byl vydán příslušným justičním orgánem. Žádám, aby níže uvedená osoba byla zatčena a předána za účelem trestního stíhání nebo výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného s odnětím osobní svobody:

- *Doporučuje se stáhnout formulář z webových stránek Evropské soudní sítě a uložit jej do vlastního počítače pro případ, že by byl znemožněn přístup na webové stránky v okamžiku, kdy ho budete potřebovat.*
- *Vyplňte formulář za použití počítače.*
- *Pokud některý rámeček nepřichází v úvahu, napište „nepoužije se“ nebo jasně uveďte, například zvláštním znakem (např. -), že se nepoužije.*
- *Pokud se EZR týká více trestných činů, označte trestné činy číslicemi 1, 2, 3... a dodržujte toto číslování v celém EZR a zejména v rámečku b).*

Poznámky, které jsou zde obsaženy, nejsou závazné. Justičním orgánům se však nicméně připomíná jejich povinnost vykládat jejich vnitrostátní právní předpisy v souladu s rámcovým rozhodnutím (viz věc Pupino C-105/03).

Rámeček a) Údaje nezbytné pro identifikaci vyžádané osoby

Vyplňte pokud možno všechna políčka.

a) Údaje o totožnosti vyžádané osoby:

Příjmení: ***Poznámka: povinné políčko. Uveďte i dřívější oficiální příjmení, pokud je známo, a napište příjmení tak, jak se píše v národním jazyce; příjmení nesmí být přeloženo.***

Jméno (jména): ***Poznámka: povinné políčko.***

Případné rodné příjmení:

Případné přezdívký: ***Poznámka: Včetně falešných příjmení. Přezdívký uveďte v závorkách. Pokud osoba používá nepravou totožnost, musí být tato nepravá totožnost uvedena ve všech políčkách, jako falešné datum narození a falešná adresa.***

Pohlaví: ***Poznámka: povinné políčko.***

Státní příslušnost: ***Poznámka: povinné políčko.***

Datum narození: ***Poznámka: povinné políčko.***

Místo narození: ***Poznámka: povinné políčko, je-li údaj k dispozici.***

Bydliště nebo známá adresa: **Poznámka: povinné políčko, je-li údaj k dispozici. Uved'te „neznámé“, pokud není údaj dostupný.**

Jazyk nebo jazyky, kterým vyžádaná osoba rozumí (pokud jsou známy):

Zvláštní znamení/popis vyžádané osoby: **Poznámka: povinné políčko, je-li údaj k dispozici. Uved'te rovněž, zda je osoba nebezpečná nebo zda může nosit zbraň.**

Fotografie a otisky prstů vyžádané osoby, jsou-li k dispozici a lze-li je doručit, nebo údaje o osobě, která má být kontaktována za účelem získání těchto informací nebo profilu DNA (jsou-li tyto důkazy k dispozici, ale nebyly přiloženy) **Poznámka: Je-li údaj k dispozici, musí být povinně poskytnut prostřednictvím Interpolu nebo SIS. To je nezbytné pro zajištění toho, že bude zatčena pravá osoba.**

Rámeček b) Údaje týkající se rozhodnutí, na němž je založen evropský zatýkácí rozkaz (EZR)

Formulář lze vyplnit pouze pro požadovaný účel - případy stíhání nebo odsouzení. Rámeček b) používá termín „rozhodnutí“. Může se tím myslet rozhodnutí soudního nebo jiného justičního orgánu, včetně rozhodnutí vyšetřujícího soudce nebo rovnocenného příslušného justičního subjektu. V některých členských státech může být výchozím ochranným opatřením spojeným se zbavením osobní svobody rozhodnutí, kterým je podezřelá osoba předána soudu prvního stupně, pokud toto rozhodnutí slouží v těchto členských státech jako základ pro vazbu v přípravném řízení. Pokud rozhodnutí, které vedlo k ochrannému opatření spojenému se zbavením svobody, bylo změněno, například na rozsudek vydaný v nepřítomnosti, musí být vydán nový EZR (s novým právním titulem).

Přípravné řízení (EZR je vydán za účelem trestního stíhání)

- b) 1. Uved'te rozhodnutí na němž je založen zatýkácí rozkaz (soudní rozhodnutí vydané dd/mm/rrrr, kterým se stanoví omezující opatření předběžného zadržení). Pokud se v rámečku b) vyplní odstavec 1., je třeba v rámečku c) vyplnit rovněž odstavec 1.

- b) 2. Vyplňte „nepoužije se“.

Fáze po soudním řízení (EZR je vydán za účelem výkonu trestu nebo pokud byl rozsudek vyneseno v nepřítomnosti).

- b) 1. Pokud byl EZR vydán v nepřítomnosti, určete soudní rozhodnutí. Vyplňte pouze jeden odstavec. Pokud bylo soudní rozhodnutí vyneseno v nepřítomnosti, není rozsudek ve většině členských států vykonatelný a je třeba vyplnit rámeček b) odstavec 1. K objasnění situace lze rovněž použít rámeček f).

- b) 2. Učiňte odkaz na příslušný rozsudek nebo soudní rozhodnutí, které nabylo právní moci dd/mm/rrrr, a uveďte číslo spisu a název soudu, který rozhodnutí vydal.

- b) Rozhodnutí, na němž je zatýkácí rozkaz založen:

1. Zatýkácí rozkaz nebo soudní rozhodnutí se stejným účinkem:

Druh: **Poznámka: Upřesněte soudní rozhodnutí nebo jiné justiční rozhodnutí a datum a číslo jednací příslušného spisu.**

2. Vykonatelný rozsudek: **Poznámka: Je-li rozsudek vykonatelný, uveďte rovněž datum, kdy nabyl právní moci.**

Číslo jednací: **Poznámka: Uveďte datum, číslo spisu, druh rozhodnutí.**

Rámeček c) Údaje o délce trestu/trestu odnětí svobody

Účelem tohoto rámečku je uvést do záznamu skutečnost, že EZR přesahuje hranice trestů stanovené v čl. 2 odst. 1 rámcového rozhodnutí. Během přípravného řízení se tato minimální hranice uplatňuje na odsouzení, které by mohlo být v zásadě uloženo, po vynesení rozsudku pak na délku skutečného trestu. Stejně jako v rámečku b) se zásadně vyplní pouze jeden odstavec.

Přípravné řízení (EZR je vydán za účelem trestního stíhání)

- c) 1. Uveďte sankci, která může být v zásadě uložena. Mějte na mysli, že v souladu s čl. 2 odst. 1 rámcového rozhodnutí lze EZR vydat v případech jednání, která lze potrestat trestem odnětí svobody nebo ochranným opatřením spojeným s odnětím osobní svobody s horní hranicí sazby v délce nejméně 12 měsíců. Pokud se v rámečku b) vyplní odstavec 1., je třeba vyplnit rovněž odstavec 1. v rámečku c).

- c) 2. uveďte „nepoužije se“.

Fáze po soudním řízení (EZR je vydán za účelem výkonu trestu/trestu v nepřítomnosti)

- c) 2. Uveďte délku uloženého trestu odnětí svobody nebo nařízeného ochranného opatření spojeného s odnětím osobní svobody. Mějte na mysli, že v souladu s čl. 2 odst. 1 rámcového rozhodnutí lze EZR vydat v případě trestu nebo ochranného opatření v délce nejméně čtyř měsíců, byl-li již rozsudkem uložen trest nebo nařízeno ochranné opatření. Pokud se vyplní odstavec 2. v rámečku b), je třeba rovněž vyplnit odstavec 2. v rámečku c).

- c) 2. Uveďte roky, měsíce a dny. Je třeba poznamenat, že rámcové rozhodnutí nestanoví minimální výši zbývajících trestu pro EZR, který má být vydán. Ustanovení čl. 2 odst. 1 se ovšem použijí pouze, pokud byl uložen trest nebo bylo nařízeno ochranné opatření v délce nejméně čtyř měsíců. Doporučuje se, aby rozhodnutí vydat EZR bylo

pečlivě zváženo v případech, kdy **zbývající trest** je nižší než čtyři měsíce, přičemž původní trest byl čtyři měsíce nebo výše. V těchto případech se obvykle doporučuje, aby EZR nebyl vydán.

c) Údaje o délce trestu:

1. Horní hranice sazby trestu odnětí svobody nebo maximální doba ochranného opatření spojeného s odnětím osobní svobody, které lze uložit za trestný čin (trestné činy):
2. Délka uloženého trestu odnětí svobody nebo nařízeného ochranného opatření spojeného s odnětím osobní svobody: **Poznámka: Pokud byl uložen trest odnětí svobody nebo bylo vydáno ochranné opatření spojené se zbavením osobní svobody, může být jeho délka stanovena na dobu neurčitou, např. doživotní odnětí svobody nebo odsouzení spočívající v psychiatrické léčbě.**

Zbývající trest: **Poznámka: Pokud byl trest uložen na dobu neurčitou, uveďte, že zbývají nejméně čtyři měsíce.**

Rámeček d) Případy, kdy jsou rozhodnutí vynesena v nepřítomnosti

Odrážky formuláře jsou změněny na okénka, klikněte na okénko se situací, která přichází v úvahu. Formulář uvádí dvě situace: osoba buď byla nebo nebyla osobně předvolána nebo jinak vyrozuměna o dni a místu konání jednání. V druhém případě má osoba právní záruky pro obnovu řízení, odvolání nebo pro podání námítky (právní systémy se různí). Tyto záruky se mezi členskými státy různí. Při uvedení záruk upřesněte bližší údaje.

Přípravné řízení (EZR je vydán za účelem trestního stíhání)

- Nepoužije se. Uveďte v rámečku, že se nepoužije.

Fáze po soudním řízení (EZR je vydán za účelem výkonu trestu/trestu v nepřítomnosti)

- **Pokud jste vyznačili okénko 1, nemusíte uvést bližší údaje o právních zárukách.**

- „Jinak vyrozuměna“ znamená vyrozuměna v souladu s vnitrostátním právem. Uveďte bližší okolnosti. Jak se osoba dozvěděla o dni a místu konání jednání? Bylo by užitečné znát podrobnosti o tom, jakým způsobem byla daná osoba informována (viz rámeček f), přestože rámcové rozhodnutí tuto informaci nevyžaduje. Upřesněte prosím, zda existují lhůty pro obnovu řízení, atd. Bylo by rovněž vhodné upřesnit, kdy a jak dlouho lze učinit žádost o znovuzahájení řízení. Může být žádost o znovuzahájení řízení podána po fyzickém předání osoby? Oznámení o EZR může být v některých zemích považováno za informaci o oficiálním oznámení samotného rozsudku, v důsledku čehož začínají běžet

lhůty pro obnovu řízení. V takovém případě to musí vystavující orgán jasně upřesnit, aby vykonávající orgán řádně informoval osobu, proti níž bylo vyneseno rozhodnutí v nepřítomnosti.

- V zemích, kde neexistují případy rozhodnutí vynesných v nepřítomnosti, uveďte „nepoužije se, neboť rozhodnutí v nepřítomnosti se u nás nevynášejí“.

d) Rozhodnutí vynesné v nepřítomnosti: dotyčná osoba byla osobně předvolána nebo jinak vyrozuměna o dni a místu konání jednání, které vedlo k rozhodnutí vynesnému v nepřítomnosti, nebo dotyčná osoba nebyla osobně předvolána ani jinak vyrozuměna o dni a místu konání jednání, které vedlo k rozhodnutí vynesnému v nepřítomnosti, ale po předání má tyto právní záruky (tyto záruky lze poskytnout předem). Upřesněte údaje o právních zárukách.

Poznámka: V některých členských státech se bude jednat o oba druhy případů, a soudce proto rovněž uvede bližší údaje o právních zárukách pro situaci uvedenou v prvním případě. Upřesněte údaje o možnostech odvolání/obnovy řízení nebo námitky a podmínky pro uplatnění opravného prostředku

[Upozorňujeme, že současný rámeček d) bude nahrazen následujícím formulářem do konce roku 2010].

d) Uveďte, zda se dotyčná osoba osobně dostavila k hlavnímu líčení, které vedlo k danému rozhodnutí:

1. _ Ano, dotyčná osoba se osobně dostavila k hlavnímu líčení, které vedlo k danému rozhodnutí

2. _ Ne, dotyčná osoba se osobně nedostavila k hlavnímu líčení, které vedlo k danému rozhodnutí.

3. Pokud jste na výše uvedenou otázku 2 odpověděli „ne“, uveďte, zda:

3.1a dotyčná osoba byla osobně předvolána a informována o plánovaném datu a místu hlavního líčení, které vedlo k tomuto rozhodnutí, a byla informována, že rozhodnutí může být vyneseno, pokud se k hlavnímu líčení nedostaví;

Datum, ke kterému byla dotyčná osoba osobně předvolána

.....(den/měsíc/rok)

Místo, kam byla dotyčná osoba osobně předvolána:

.....

NEBO

3.1b dotyčná osoba nebyla osobně předvolána, nýbrž jiným prostřednictvím skutečně obdržela úřední informaci o plánovaném datu a místě hlavního líčení, které vedlo k tomuto rozhodnutí, takovým způsobem, že bylo jednoznačně stanoveno, že dotyčná osoba byla uvědomena o plánovaném líčení, a byla informována, že rozhodnutí může být vyneseno, pokud se k hlavnímu líčení nedostaví; *Popište, jakým způsobem byla dotyčná osoba uvědomena o hlavním líčení:*

.....

Dne 6. června 2008 dosáhla Rada ve složení pro spravedlnost a vnitřní věci obecného přístupu k podnětu Republiky Slovinsko, Francouzské republiky, České republiky, Švédského království, Slovenské republiky, Spojeného království a Spolkové republiky Německo k přijetí rámcového rozhodnutí Rady o výkonu rozhodnutí vnesených v nepřítomnosti a ke změně rámcového rozhodnutí 2002/584/SVV o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy, rámcového rozhodnutí 2005/214/SVV o uplatňování zásady vzájemného uznávání peněžitých trestů a pokut, rámcového rozhodnutí 2006/783/SVV o uplatňování zásady vzájemného uznávání příkazů ke konfiskaci a rámcového rozhodnutí 2008/.../SVV o provádění zásady vzájemného uznávání rozsudků ve věcech trestních, které ukládají trest odnětí svobody nebo opatření spojená se zbavením svobody, za účelem jejich výkonu v Evropské unii. Očekává se, že toto rozhodnutí bude formálně přijato do konce roku 2008 a že postup provádění potrvá dva roky.

NEBO

_ 3.2 dotyčná osoba poté, co byla uvědomena o plánovaném hlavním líčení, zmocnila právního zástupce, který byl jmenován buď dotyčnou osobou nebo státem, aby ji u hlavního líčení obhajoval, a byla skutečně tímto zástupcem u hlavního líčení obhajována; *Uveďte informace o tom, jak byla tato podmínka splněna:*

.....

NEBO

_ 3.3 dotyčná osoba poté, co jí bylo doručeno rozhodnutí, výslovně uvedla, že rozhodnutí nenapadne. *Popište, kdy a jak dotyčná osoba výslovně uvedla, že rozhodnutí nenapadne:* .....

NEBO

- _ 3.4 dotyčná osoba byla oprávněna k obnově řízení nebo odvolání za těchto podmínek:
- _ 3.4.1 dotyčné osobě bylo osobně doručeno rozhodnutí dne .... (den/měsíc/rok); a
  - dotyčná osoba byla výslovně informována o právu na obnovu řízení nebo odvolání a o právu být tomuto řízení přítomna; a
  - poté, co byla o tomto právu informována, dotyčná osoba nepodala žádost o obnovu řízení nebo odvolání v příslušné lhůtě.

NEBO

- _ 3.4.2 dotyčné osobě nebylo rozhodnutí osobně doručeno, nýbrž
  - toto rozhodnutí bude dotyčné osobě osobně doručeno neprodleně po předání; a
  - jakmile jí bude rozhodnutí doručeno, bude dotyčná osoba výslovně informována o svém právu na obnovu řízení nebo odvolání a o právu být tomuto řízení přítomna; a
  - poté, co jí bude rozhodnutí doručeno, bude mít dotyčná osoba právo požádat o obnovu řízení nebo podat odvolání do ..... dnů.

Jestliže jste zaškrtnuli políčko 3.4.2, potvrďte prosím, že

- _ pokud je vyžádaná osoba ve vykonávajícím státě informována o obsahu evropského zatýkacího rozkazu a požaduje před svým předáním kopii rozsudku, obdrží tato osoba neprodleně po této žádosti od vykonávajícího orgánu kopii rozsudku; a
- _ pokud dotyčná osoba podala žádost o obnovu řízení nebo odvolání, je vazba osoby čekající na tuto obnovu řízení nebo odvolání až do dokončení řízení přezkoumána v souladu se zákony vydávajícího státu, a to buď pravidelně, nebo na základě žádosti dotčené osoby; tento přezkum zahrnuje zejména možnost pozastavení nebo přerušování vazby; a
- _ pokud dotyčná osoba podala žádost o obnovu řízení nebo odvolání, bude tato obnova řízení nebo toto odvolání zahájeno včas po předání.

Rámeček e) Trestné činy, na které se vztahuje zatýkací rozkaz

Původní myšlenka týkající se rámečku e) spočívala v poměrně krátkém ale přesném popisu okolností případu, včetně doby, místa a míry účasti vyžádané osoby na trestném činu. Vykonávající soudce by ve většině případů, u nichž byl vydán EZR, neměl „rámeček překročit“; jinak řečeno, neměl by zkoumat skutkovou podstatu, pokud bylo zaškrtnuto okénko týkající se jedné z 32 kategorií trestných činů. To bylo rovněž důvodem pro domněnku, že krátký a přesný popis by byl v takových případech

dostatečný a že úplný popis je potřebný pouze v případech spadajících pod oddíl II, kdy má být prověřena oboustranná trestnost. Praxe však ukázala, že v mnoha případech je úplný popis případu uveden již na začátku rámečku. V případech zrušení oboustranné trestnosti se používá definice trestného činu v trestním zákoníku vystavujícího členského státu a není nutné vkládat znění tohoto zákoníku do EZR (nebo do přílohy, jak v praxi činí některé justiční orgány - tím se zabrání zbytečným překladům právních textů, i když některé jurisdikce vyžadují kopie právních textů). Okolnosti daného činu musí být vždy popsány úplným a vyčerpávajícím způsobem, aby mohlo být posouzeno použití zásady speciality, zásady *ne bis in idem* a promlčení.

Přípravné řízení a fáze po soudním řízení

- Vložte počet dotyčných trestných činů.
- Uveďte přesné vysvětlení skutečností odůvodňujících žádost: používejte krátké věty, které se snadno přeloží. Věcný popis by měl obsahovat pouze krátké shrnutí, a nikoli úplný přepis celých stránek spisu. Ve složitějších případech, a zejména při uplatnění oboustranné trestnosti, je však nezbytný delší popis, aby se doložily hlavní aspekty skutkové podstaty. V takových případech uveďte údaje, které jsou **zásadní** pro rozhodnutí vykonávajícího orgánu o EZR, zejména pro stanovení možných důvodů pro neuznání nebo za účelem uplatnění zásady speciality nebo zásady *ne bis in idem*. Krátký popis poslouží rovněž pro vkládání záznamů do systému SIS národní centrálou SIRENE.
- Uveďte právní kvalifikaci trestného činu a ustanovení, která tento trestný čin porušuje.
- Pokud vystavující orgán uzná trestný čin za trestný čin na seznamu, musí zaškrtnout kategorii trestného činu ze seznamu.
- Pokud lze za pokus o spáchání trestného činu uložit trest odnětí svobody nebo ochranné opatření spojené s odnětím osobní svobody s horní hranicí sazby v délce nejméně tří let, je třeba zaškrtnout příslušné políčko (daného trestného činu).
- Původním záměrem autorů rámcového rozhodnutí bylo, že nebude nutné vkládat právní texty do EZR. Vede to pouze ke zbytečným překladům. Pro vyjmutí právních textů existují technické důvody, například ten, že délka elektronického předávání z rámečku prostřednictvím SIRENE je omezena na 1024 znaků (zhruba 15 řádků velikosti písma 12 v programu Word); aby mohla překročit toto omezení, je SIRENE nucena předávat část údajů na jiném formuláři (formulář M) a připravovat „pomocný

překlad“ s rizikem přetížení systému, vzhledem ke skutečnosti, že zdroje pro řízení tohoto procesu jsou omezené.

- Doporučuje se používat pouze jeden formulář pro vytvoření EZR týkajícího se jedné osoby. Pokud formulář obsahuje více trestných činů, je třeba jasně uvést (např. použitím označení „1. trestný čin“, „2. trestný čin“, „3. trestný čin“ ...), které číslo se vztahuje k danému trestnému činu (viz zejména rámeček b). Systém SIS umožní vložení pouze jednoho EZR.

- Předání za *průvodní trestné činy* znamená předání za jeden nebo více trestných činů, které lze potrestat nižšími tresty, než je hranice uvedená v čl. 2 odst. 1 rámcového rozhodnutí. Rámcové rozhodnutí samo vysloveně neupravuje, jakým způsobem se má řešit otázka předávání za průvodní trestné činy. Některé členské státy je povolují, zatímco jiné ne. Před vydáním EZR je třeba vzít na vědomí, že tato situace může způsobit neplatnost EZR, zejména v případech odsouzení, kdy cílem EZR je úhrnný trest odnětí svobody a na část trestných činů se nevztahuje hranice trestu.

- V případě několika EZR vystavených ve stejné zemi pro stejnou osobu, nelze tyto EZR považovat za vzájemně si konkurující rozkazy. Některé jurisdikce však neuznávají více než jeden EZR týkající se stejné osoby z téhož vystavujícího členského státu.

e) Trestné činy:

Tento zatýkácí rozkaz se vztahuje na celkem: ..... trestných činů.

Popis okolností, za kterých byly trestný čin nebo trestné činy spáchány, včetně

doby, místa a míry účasti vyžádané osoby na trestných činech: ***Poznámka: Pro vyjasnění, pokud se jedná např. o 3 trestné činy, měly by být při popisu označeny čísly 1, 2 a 3. Používejte krátké věty, přesto však podejte úplný věcný popis. Buďte prosím přesní.***

.....

Povaha a právní kvalifikace trestného činu a použitelná ustanovení právních předpisů:

Poznámka: Vložte právní kvalifikaci trestného činu a uveďte ustanovení trestního zákona, která tento trestný čin porušuje.

.....

I. Zatrhněte případně jeden nebo více z těchto trestných činů, které lze ve vystavujícím členském státě potrestat trestem odnětí svobody nebo ochranným opatřením spojeným s

odnětím svobody s horní hranicí sazby nejméně tři roky a které jsou vymezeny právem vystavujícího členského státu:

účast na zločinném spolčení,

terorismus,

obchod s lidmi,

pohlavní vykořisťování dětí a dětská pornografie,

nedovolený obchod s omamnými a psychotropními látkami,

nedovolený obchod se zbraněmi, střelivem a výbušninami,

korupce,

podvody včetně podvodů postihujících zájmy Evropských společenství ve smyslu Úmluvy ze

dne 26. července 1995 o ochraně finančních zájmů Evropských společenství,

praní výnosů z trestné činnosti,

padělání měny včetně eura,

počítačová trestná činnost,

trestné činy proti životnímu prostředí, včetně nedovoleného obchodu s ohroženými druhy

živočichů a ohroženými druhy a odrůdami rostlin,

napomáhání při nedovoleném překročení státní hranice a nedovoleném pobytu,

vražda, těžké ublížení na zdraví,

nedovolený obchod s lidskými orgány a tkáněmi,

únos, omezování osobní svobody a braní rukojmí,

rasismus a xenofobie,

organizovaná nebo ozbrojená loupež,

nedovolený obchod s kulturními statky, včetně starožitností a uměleckých děl,

podvod,

vydírání a vymáhání peněz za ochranu,

výroba padělků a nedovolených napodobenin,

padělání veřejných listin a obchodování s nimi,

padělání platebních prostředků,

nedovolený obchod s hormonálními látkami a jinými prostředky na podporu růstu,

nedovolený obchod s jadernými a radioaktivními materiály,

obchod s odcizenými vozidly,

znásilnění,

žhářství,
trestné činy spadající do příslušnosti Mezinárodního trestního soudu,
únos letadla nebo plavidla,
sabotáž.

II. Úplný popis trestného činu nebo trestných činů neuvedených v oddíle I: ***Poznámka: Vše, co již bylo popsáno v rámečku e), není třeba opakovat v oddíle II. Kromě úplného popisu není zapotřebí údajů týkajících se vnitrostátních právních předpisů. Pokud jsou okolnosti již uvedeny výše, není třeba je opakovat. Nevkládejte právní texty, pokud jsou okolnosti jasně stanoveny výše; použijte tento rámeček pouze v případě uplatnění oboustranné trestnosti, a pokud potřebujete uvést další detaily okolností kromě těch, které již byly zmíněny výše. Aby soudce mohl posoudit oboustrannou trestnost, nepotřebuje mít k dispozici právní text, nýbrž mu stačí pouze znalost přesných okolností případu, i když některé jurisdikce vyžadují kopie právních textů.***

.....

Rámeček f) Jiné okolnosti související s případem

Tento rámeček se zpravidla nevyplňuje. Použijte jej pouze v případě, kdy se předpokládají těžkosti při výkonu EZR, navzdory vyjasnění cestou přímé justiční komunikace. Je to vhodné místo pro žádosti o dočasná předání nebo pokud se očekává zamítavé rozhodnutí či vyžaduje zvláštní procedurální úkon (zejména prohlášení podezřelého). Pokud to právní předpisy vykonávajícího státu umožňují, lze zde požádat o výslech prostřednictvím videokonference. Tento rámeček by měl být použit pro žádost o souhlas podle čl. 27 odst. 4 rámcového rozhodnutí.

Přípravné řízení (EZR je vydán za účelem trestního stíhání)

- Popište ostatní okolnosti případu, např. pokud byl trestný čin spáchán před dlouhou dobou, proč se EZR vydává až nyní?

Fáze po soudním řízení (EZR je vydán za účelem výkonu trestu/trestu v nepřítomnosti)

- Popište ostatní okolnosti související s případem. Například .....,neoprávněná nepřítomnost ve vězení, protože pachatel se nevrátil do vězeňského zařízení po dočasné propustce ve dnech 13. až 19. listopadu 1995..“.

f) Jiné okolnosti související s případem (nepovinné údaje):

(Poznámka: Toto se může týkat poznámek o exterritorialitě, přerušení lhůt a jiných následků trestného činu). Poznámka: Toto se může rovněž týkat poznámek o omezení ohledně styků s třetími stranami po zatčení, údajů, že existuje riziko zničení důkazů nebo riziko opakované trestné činnosti. Není zpravidla nutné uvádět přerušení lhůty, pokud však byl trestný čin spáchán před dlouhou dobou, může být tento údaj užitečný. Některé členské státy mohou rovněž tento údaj pravidelně požadovat, ačkoliv to rámcové rozhodnutí nepožaduje.

.....

Rámeček g) Zabavení

Přípravné řízení (EZR je vydán za účelem trestního stíhání)

- Uveďte stručný popis vyžádaného předmětu (např. zbraň, doklad totožnosti nebo cestovní doklady atd.). Pokud se neřádá o tento způsob spolupráce, napište „nepoužije se“.
- Popište například zbraň, o jejíž zabavení se žádá.
- Pokud jsou k dispozici, měly by být poskytnuty veškeré informace o samostatné žádosti o vzájemnou právní pomoc nebo o příkazu k zajištění.
- Rámeček g) se nevztahuje na „osobní majetek“; uveďte předměty, které lze použít jako důkaz, např. přenosný počítač, osobní dokumenty nebo mobilní telefony, aby majetek mohl být zabaven bez vystavení jiného EZR.
- Při vyplňování mějte na mysli, že zabavením se lze vyhnout budoucímu dožádání.

Fáze po soudním řízení (EZR je vydán za účelem výkonu trestu/trestu v nepřítomnosti)

- Uveďte „nepoužije se“ (pokud rozsudek neobsahuje příkaz ke konfiskaci).

g) Tento zatýkácí rozkaz se vztahuje i na zabavení a předání předmětů sloužících popřípadě jako důkaz: Tento zatýkácí rozkaz se vztahuje rovněž na zabavení a předání předmětů, které vyžádaná osoba získala z trestného činu: Popis předmětu (a místa, kde se nachází) (jsou-li známy): *Poznámka: Čím přesněji vyplníte tento rámeček, tím pravděpodobněji se vyhnete budoucímu dožádání.*

.....

Rámeček h)

Odrážky jsou změněny na okénka, okénko zaškrtněte, přichází-li v úvahu. Pokud ústava neumožňuje doživotní trest odnětí svobody, uveďte „nepoužije se“.

Přípravné řízení (EZR je vydán za účelem trestního stíhání)

- Zaškrtněte okénko, přichází-li v úvahu.

Fáze po soudním řízení (EZR je vydán za účelem výkonu trestu/trestu v nepřítomnosti)

- Zaškrtněte okénko, přichází-li v úvahu.

(h) Trestný čin nebo trestné činy, na jejichž základě byl tento zatýkací rozkaz vydán, lze potrestat doživotním trestem odnětí svobody nebo doživotním ochranným opatřením spojeným s odnětím osobní svobody, nebo k takovému trestu nebo opatření vedly: právní systém vystavujícího členského státu umožňuje přezkoumat uložený trest nebo nařízené opatření na žádost nebo nejméně po 20 letech za účelem upuštění od výkonu tohoto trestu nebo opatření, nebo právní systém vystavujícího členského státu umožňuje požádat o udělení milosti, o kterou může osoba požádat na základě práva nebo praxe vystavujícího členského státu za účelem upuštění od výkonu tohoto trestu nebo opatření.

Rámeček i) Údaje o vystavujícím orgánu

- Jméno jeho zástupce: v jednotlivých jazykových zněních bude vložen odkaz na „nositele“ soudní pravomoci.

- Uveďte adresu vystavujícího orgánu

- Uveďte telefonní číslo / fax/ e-mail vystavujícího orgánu

- Údaje o kontaktní osobě pro praktická opatření Uveďte pokud možno jméno a kontaktní údaje justičního úředníka, který ovládá cizí jazyk (angličtinu/francouzštinu).

i) Justiční orgán, který vydal zatýkací rozkaz:

Úřední

název:.....

Jméno

jeho zástupce:.....

Postavení

(hodnost/stupeň):.....

Číslo
jednacího
spisu:.....

Adresa:.....

Tel.č.:
(kód země) (předčíslí oblasti/města)
.....

Faxové číslo:
(kód země) (předčíslí oblasti/města)
.....

E-mail .....

Údaje o kontaktní osobě pro potřebná praktická opatření pro předání:
.....

Kontaktní údaje ústředního orgánu. Uveďte pečlivě pokud možno všechny kontaktní údaje. Je-li za doručení a správné přijetí evropských zatýkacích rozkazů zodpovědný ústřední orgán:

Název
ústředního
orgánu:.....

Popřípadě kontaktní osoba
(hodnost/stupeň a jméno):
.....

Adresa:.....

Tel. č.:

(kód země) (předčísli oblasti/města)

.....

Faxové číslo:

(kód země) (předčísli oblasti/města)

.....

E-mail:

.....

Příloha č. 5

rok	Počet vydaných evropských zatýkacích rozkazů justičními orgány v České republice	Počet pachatelů zatčených v České republice na zahraníční evropské zatýkací rozkazy	Počet zatčených pachatelů v zahraníčí na základě evropského zatýkacího rozkazu vydaný v České republice
2004	0	0	0
2005	6	6	0
2006	141	85	35
2007	398	145	110
2008	584	256	242
2009	552	292	260
do září 2010	422	253 - 226 v Schengenském informačním systému - 27 mimo	220 - 162 v Schengenském informačním systému - 58 mimo

Celkem:	2103	1037	867
----------------	------	------	-----

- Celková úspěšnost cca 41 % za období od listopadu 2004.

Zpracoval: plk. Mgr. Ivo Malecha

Literatura

Učebnice, komentáře a učební pomůcky

Adler, F., Mueller, G. O. W., Laufer, W. S., Criminal Justice, McGraw Hill, New York, rok 1994

Blekxtoon, R., Handbook on the European Arrest Warrant, T.M.C. Aster Press, Haag, rok 2005

Barnard, C., The Substantive Law of the EU: The Four Freedoms, Oxford University Press, USA, rok 2004

Baun, M. J., An Imperfect Union: The Maastricht Treaty And The New Politics Of European Integration (The New Europe Interdisciplinary Perspectives), Westview Press, rok 1996

Biron, Ch., The law and practice of extradition, Mishawaka USA, rok 1981

Brownlie, I., Principles of Public International Law, 5. vydání, Oxford: Oxford University Press, rok 1999

Císařová, D., Fenyk, J., Gřivna, T., Trestní právo procesní, Aspi, Praha, rok 2008

Dixon, M., International Law, London: Blackstone Press, rok 2000

Fenyk, J. a Ondruš, R., Právní styk s cizinou v trestním a netrestním řízení a před orgány veřejné správy, Linde, Praha, rok 1997

Fenyk, J., Kloučková, S., Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech, Linde, Praha, rok 2005

Fuchs, H., Österreichisches Strafrecht, Allgemeiner Teil, 3. Aufl., Springer, Berlin, rok 2005

Had, M., Pikna, B., Druhý a třetí pilíř Evropské unie, 1. vydání, Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, Praha, rok 2001

Jefferson, M., Criminal Law, 6.th ed, Longman, Harlow, England New York, rok 2003

- Keijzer, N., *The European Arrest Warrant in Practice*, T.M.C. Asser Press, rok 2009
- Klip, A., *Conditions for a European Corpus Juris Criminalis*, Intersentia, rok 2002
- Kmec, J., *Evropské trestní právo, Mechanismy europeizace trestního práva a vytváření skutečného evropského trestního práva*, 1. vydání, C. H. Beck, Praha, rok 2006
- Lenaerts, K., Corthaut, T., *Of Birds and Hedges: The Role of Primacy in Invoking Norms of EU Law*, 31 *European Law Review*, rok 2006
- Jelínek, J. a kolektiv, *Trestní právo hmotné*, 1. vydání podle nové právní úpravy účinné od 1. 1. 2010, 1. vydání, Leges, Praha, rok 2009
- Jelínek, J. a kolektiv, *Trestní právo procesní*, 1. vydání podle nové právní úpravy účinné od 1. 1. 2010, 1. vydání, Leges, Praha, rok 2009
- Musil, J., Kratochvíl, V., Šámal, P. a kolektiv, *Trestní právo procesní*, 3. vydání, C.H.Beck, Praha, rok 2007
- Novotný, O., Vanduchová, M., a kol., *Trestní právo hmotné – I. Obecná část*, 5. vydání, Aspi, Praha, rok 2007
- Novotný, O., Vokoun, R., a kol., *Trestní právo hmotné – I. Zvláštní část*, 5. vydání, Aspi, Praha, rok 2007
- Ondřej, J., *Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní*, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., Plzeň, rok 2004
- Pikna, B., *Evropské právo se zaměřením na justici a vnitřní věci*, Policejní akademie České republiky, Praha, rok 2000
- Pikna, B., *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu (oblast policejní a justiční spolupráce)*, 1. vydání, Linde, Praha, rok 2003
- Polák, P., *Rámcová rozhodnutí a zásada vzájemného uznávání rozhodnutí v trestních věcech*, LexisNexis CZ, Praha, rok 2007
- Rohlf, D., *Der Europäische Haftbefehl*, Frankfurt am Main, rok 2004

- Rozehnalová, N., Týč, V., Evropský justiční prostor, Brno: Masarykova univerzita, rok 2003
- Schorkopf, F., Der Europäische Haftbefehl vor dem Bundesverfassungsgericht, Mohr Siebeck Verlag, Tübingen, rok 2006
- Seidl-Hohenveldern, I., Mezinárodní právo veřejné, 3. vydání, Aspi, rok 2008
- Sieberson, S. C., Dividing Lines between the European Union and Its Member States: The Impact of the Treaty of Lisbon, Cambridge Univ Pr, rok 2008
- Sionaidh, D. S., European Union Law: A Constitution for Europe, Addison-Wesley Longman Ltd, rok 2002
- Steiner, J., Textbook on EEC law, Blackstone Press, rok 1992
- Šámal, P., a kol. Trestní řád, komentář. II. díl., 6. vydání, C. H. Beck, Praha, rok 2008
- Šámal, P., Hrachovec, P., Sovák, Z., Púry, F., Trestní řízení před soudem prvního stupně, C.H.Beck, Praha, rok 1996
- Šámal, P., Púry, F., Rizman, S., Trestní zákon, Díl I. a II. Komentář, 6. vydání, C. H. Beck, Praha, rok 2004
- Špicar, P., Vývoj, institucionální rámec a instrumenty III. pilíře Evropské unie, Justiční akademie ČR, Praha, rok 2005
- Šturma, P., Mezinárodní trestní soud a stíhání zločinů podle mezinárodního práva, Karolinum, Praha, rok 2002
- Tichý, L., Arnold, R., Svoboda, P., Zemánek, J., Král, R., Evropské právo, 4. vydání, C.H.Beck, Praha, rok 2010
- Týč, V., Jílek, D., Základy práva Evropských společenství, Masarykova univerzita Brno, rok 1993
- Wyngaert, Ch. Van Den, The Political Offence Exception to Extradition, Kluwert Law International, Antverpy, rok 1980

Monografie a sborníky

Alegre, S., Leaf, M., European arrest warrant: a solution ahead of its time?, London, rok 2003

American Society of Criminology, Criminology, justice and public policy in the twenty-first century, Atlanta, Georgia, rok 2001

Brychtová, K., Evropské trestní právo procesní, Jurisprudence č. 8/2005

Calmieri, M., Mandato di Arresto Europeo, La Cooperazione Comunitaria in materia penale, rok 2009

Čelikovský, J., Plné zapojení do schengenského prostoru: národní a regionální aspekty, Karlovarská právní revue, Roč. 4, č. 3, rok 2008

Čepelka, Č., Šturma, P., Mezinárodní právo veřejné, Eurolex Bohemia, rok 2003

Delams-Martyová, M., Guest Editorial, CML Rev., rok 2000

Ewa, M., Guzik, M., "Ne bis in idem", Europäischer Haftbefehl und der Verfassungsentwurf für Europa aus polnischer Sicht, Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft, č. 2/116, rok 2004

Fenyk, J., Jílek, D., Základní trestněprávní ustanovení k zajištění ochrany finančních zájmů Evropské Unie, Corpus Juris, Brno, P. Sypták, rok 1998

Hufeld, U., Česká právní úprava ve vztahu k Evropské unii. Podklady a nálezy k evropskému zatýkácímu rozkazu, Časopis pro právní vědu a praxi roč. 16, č. 4, rok 2008

Lyčka, M., Caso Goicoechea – Boj s evropským zatýkáčím rozkazem, Jurisprudence č. 6/2008

Kratochvíl, V., Minimální věková hranice trestní odpovědnosti v Evropské unii a Evropský zatýkáčím rozkaz, Trestněprávní revue 1213-5313, č. 9/ 2, rok 2010

Novotná, J., Per aspera ad astra při nové úpravě mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech, Trestněprávní revue č. 6, rok 2006

- Novotná, J., Evropský zatýkací rozkaz z pohledu práv obviněného a jeho obhájce, *Trestněprávní revue* č. 3/4, rok 2003
- Novotná, J., Evropský zatykač – významný mezník mezinárodní spolupráce v trestních věcech, *Trestněprávní revue* č. 1/10, rok 2002
- Pikna, B., Schengen – právní a funkční aspekty, *Právník* č. 3/2005
- Pikna, B., Acquis justice a vnitřních věcí po Amsterdamu. *Justiční praxe* č. 2/2003
- Polák, P., Evropský zatýkací rozkaz, *Právní fórum* č. 2/2004
- Poslicino, O., *German law journal*, rok 2008, roč. 9/10, European Arrest Warrant and Interacting Legal System
- Valeš, F., Extradice - úvahy z perspektivy lidských práv, *Lidská práva* č. 9/2008, on-line
- Vantuch, P., Evropský zatýkací rozkaz, *právní rádce* č. 12/4, rok 2004, Vojíšková, L., Lisabonská smlouva, *Bulletin advokacie* č. 4/2010
- Wattenberg, A., Der Corpus Juris – Tauglicher Entwurf für ein einheitliches europäisches Straf - und Strafprozessrecht, *StV* 2/2000
- Witkowska-Chrzczoneowicz, K., Členství Polské republiky v Evropské unii ve světle judikatury polského Ústavního tribunálu, *Právník* roč. 147, č. 6, rok 2008
- Záhora, J., Miesto a úlohy polície v trestnom konaní v európskej dimenzii, *Trestní právo* 1211-2860 9/9, rok 2004
- Záhora, J., Polícia v boji proti kriminalite - história a súčasnosť, *Právny obzor* 0032-6984 88/4, rok 2005
- Záhora, J., Vzájomné uznávanie trestných rozsudkov v Európskej únii, *Justičná revue: časopis pre právnu prax*, Roč. 61, č. 8-9, rok 2009
- Zeman, P., Eurojust – evropská jednotka pro justiční spolupráci, *Trestní právo* roč. 12, č. 2, rok 2008

Zemánek, J., Česko - Ústavní soud, Eurozatykač prošel u Ústavního soudu,
Jurisprudence roč. 16, č. 2, rok 2007